

Karoliina Karjalainen
Niina Pekkanen
Pekka Hakkarainen

Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet

Huumeaiheiset väestökyselyt
Suomessa 1992–2018

RAPORTTI

RAPORTTI 2/2020

Karoliina Karjalainen, Niina Pekkanen & Pekka Hakkarainen

Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet

Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2018

**Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos**

© Karoliina Karjalainen, Niina Pekkanen, Pekka Hakkarainen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Kannen kuva: © Helena Aavavesi

Taitto: Niina Pekkanen, Helena Aavavesi

ISBN 978-952-343-440-0 (painettu)

ISBN 978-952-343-441-7 (verkkojulkaisu)

ISSN 1798-0070 (painettu)

ISSN 1798-0089 (verkkojulkaisu)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-441-7>

PunaMusta Oy
Helsinki, 2020

Tiivistelmä

Karoliina Karjalainen, Niina Pekkanen, Pekka Hakkarainen. Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaihteiset väestökyselyt Suomessa 1992–2018. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 2/2020. 133 sivua. Helsinki 2020.

ISBN 978-952-343-440-0 (painettu); ISBN 978-952-343-441-7 (verkkojulkaisu)

Suomalaisten huumeiden käyttöä on kartoitettu säännöllisesti toistettujen väestötutkimusten avulla 1990-luvun alkupuolelta lähtien. Tässä raportissa esitetään tuloksia vuosina 1992, 1996, 1998, 2002, 2006, 2010, 2014 ja 2018 suoritetuista postikyselyistä. Tutkittavat on poimittu satunnaisotannalla 15–69-vuotiaasta suomalaisväestöstä. Ahvenanmaa, laitoksissa asuva väestö ja vailla vakituista asuntoa olevat on rajattu tutkimusten ulkopuolelle. Aineistonkeruun on tehnyt Tilastokeskus. Asetelmaltaan ja kysymyksiltään samankaltaisina eri vuosina toistetut kyselyt antavat yleiskuvan huumeiden käytön kehityksestä väestötasolla sekä kartoittavat huumeita ja huumepolitiikkaa koskevien asenteiden ja mielipiteiden muutoksia. Raportin taulukoihin on koottu tulokset lähes kaikista huumeiden käyttöä ja mielipiteitä koskevista kysymyksistä, jotka ovat olleet mukana useampana tutkimusvuonna.

Kahdessa vuosikymmenessä suomalaisten huumeiden käyttö on yleistynyt ja käyttöön on tullut joukko uusia aineita. Eniten on yleistynyt kannabiksen kokeilu ja käyttö. Viime vuosina siitä on tullut suosittua erityisesti 25–34-vuotiaiden nuorten aikuisten miesten keskuudessa, joista vuonna 2018 lähes puolet ilmoitti kokeilleensa kannabista ainakin kerran elämässään. Pitkällä aikavälillä myös monien muiden aineiden käyttö on yleistynyt, mutta se on ollut selvästi vähäisempää ja käyttö on jäänyt huomattavasti alemmalle tasolle kuin kannabiksen kohdalla. Amfetamiinin ja ekstaasin kokeilukäyttö on yleistynyt 2010-luvulla ja kokaiininkin vuoden 2014 jälkeen. Ikäryhmittäiset erot ovat näiden aineiden kohdalla edelleen huomattavat. Vaikka muuntohuumeiden käyttö jää väestötasolla alhaiseksi, on niihin liittyvä huoli kuitenkin aiheellinen aineiden ennalta arvaamattomien vaikutusten vuoksi. Lääkkeiden ei-lääkinnällisen käytön yleisyys on pysytellyt jokseenkin muuttumattomana koko 2000-luvun, joskin on hyvä huomioida, että huumeista ainoastaan kannabiksen käyttö on yleisempää kuin lääkkeiden väärinkäyttö, ja että trendit ovat eri suuntaisia ikä- ja sukupuoliryhmittäin.

Samaan tapaan on lisääntynyt niiden ihmisten osuus, joille on joskus tarjottu huumeita käytettäväksi tai ostettavaksi. Kaiken kaikkiaan huumeet ovat tulleet entistä tutummaksi ilmiöksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Tätä ilmentää hyvin se, että vuonna 2018 yli puolet alle 35-vuotiaista vastaajista ilmoitti tuntevansa henkilökohtaisesti jonkun huumeidenkäyttäjän.

Henkilökohtaisen kosketuspinnan laajentuminen joko omakohtaisten huumeekokeilujen tai käyttäjän tuntemisen kautta on karsinut huumeita kohtaan tunnettuja pelkoja ja johtanut asenteiden lieventymiseen. Asenteet ja mielipiteet ovat muuttuneet kuitenkin lähinnä kannabiksen kohdalla, muihin huumeisiin suhtaudutaan edelleen selvästi kriittisemmin.

Avainsanat: huumeiden käyttö, kannabis, huumeasenteet, mielipiteet, väestökyselyt, aikasarjat 1992–2018, Suomi

Sammandrag

Karoliina Karjalainen, Niina Pekkanen, Pekka Hakkarainen. Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2018 [Användningen av narkotika och attityderna till narkotika bland finländarna – Befolkningssenkäter om narkotika i Finland 1992–2018]. Institutet för hälsa och välfärd (THL). Rapport 2/2020. 133 sidor. Helsingfors, Finland 2020.

ISBN 978-952-343-440-0 (tryckt); ISBN 978-952-343-441-7 (nätpublikation)

Finländarnas användning av narkotika har kartlagts regelbundet med hjälp av upprepade befolkningsundersökningar sedan början av 1990-talet. I denna rapport redovisas resultatet av de postenkäter som genomförts år 1992, 1996, 1998, 2002, 2006, 2010, 2014 och 2018. Deltagarna har valts ut genom slumpmässigt urval bland den finländska befolkningen i åldern 15–69 år. Åland, personer som bor på inrättningar och personer utan permanent bostad har lämnats utanför undersökningarna. Materialet har samlats in av Statistikcentralen. Enkäterna har under de olika åren haft samma design och frågor, och ger således en överblick över hur användningen av narkotika har utvecklats på befolkningsnivå. Dessutom kartläggs förändringar i de attityder och åsikter som gäller narkotika och narkotikapolitiken. Tabellerna återger resultatet av nästan alla de frågor gällande användning av och åsikter om narkotika som funnits med under flera undersökningsår.

På drygt 20 år har användningen av narkotika blivit vanligare bland finländarna, och nya narkotiska medel har börjat användas. Experimentering och användning av cannabis har ökat mest. Under de senaste åren har cannabis blivit populärt framför allt bland unga män i åldern 25–34 år. År 2018 uppgav nästan hälften av denna grupp att de prövat på cannabis åtminstone en gång i sitt liv. På lång sikt har det också skett en ökning i användningen av många andra narkotiska medel, men denna ökning har varit klart mindre och användningen har stannat på en betydligt lägre nivå än vad gäller cannabis. Experimentell användning av amfetamin och ecstasy har blivit vanligare på 2010-talet och samma gäller för kokain efter 2014. Skillnaderna mellan åldersgrupper är fortfarande märkbara för dessa ämnen. Fastän användningen av designerdroger är obetydligt på befolkningsnivå, är oron över dem motiverad eftersom deras effekter är så oberäknliga. Användning av läkemedel för icke-medicinska syften har hållit sig på en relativt stabil nivå under 2000-talet. Trots det bör man alltså notera att endast användning av cannabis är allmänare än läkemedelsmissbruk och att trenderna går i olika riktning beroende på åldersgrupp och kön.

På samma sätt har också den andel människor som någon gång blivit erbjudna att pröva eller köpa narkotika ökat. Sammantaget har narkotika blivit ett mer bekant fenomen än tidigare i det finländska samhället. Detta framträder tydligt i och med att mer än hälften av alla tillfrågade personer under 35 år i enkäten år 2018 uppgav att de personligen känner någon som använder narkotika.

Den personliga kontaktytan har utvidgats antingen genom att man själv har prövat på narkotika eller genom att man känner någon som använder narkotika. Det har lett till att de rädslor som anknyter till narkotika har minskat och att attityderna blivit mildare. Ändå har attityderna och åsikterna förändrats närmast i fråga om cannabis, medan man fortfarande förhåller sig klart mer kritiskt till användning av andra droger.

Nyckelord: användning av narkotika, cannabis, attityder till narkotika, åsikter, befolkningsundersökningar, tidsserier 1992–2018, Finland

Abstract

Karoliina Karjalainen, Niina Pekkanen, Pekka Hakkarainen. Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheet väestökyselyt Suomessa 1992–2018 [Drug use and drug attitudes among Finns – Drug-related population surveys in Finland 1992–2018]. Finnish Institute for Health and Welfare (THL). Report 2/2020. 133 pages. Helsinki, Finland 2020. ISBN 978-952-343-440-0 (printed); ISBN 978-952-343-441-7 (online publication)

Drug use in Finland has been charted through regular population surveys since the early 1990s. This report includes the findings of surveys conducted using mailed questionnaires in 1992, 1996, 1998, 2002, 2006, 2010, 2014 and 2018. The respondents were aged between 15 and 69, randomly sampled from the Finnish population register. The Åland Islands, the institutionalised population and those with no permanent address were excluded from the study. The data was collected by Statistics Finland. Similar in structure and in their questions, the surveys conducted in the various years provide an overview of trends in drug use at the population level while also charting changes in attitudes to and opinions on drugs and drug policy. The tables in the report show the responses to nearly all of the questions concerning drug use and opinions about drugs that were included in the survey in more than once.

During the last two decades, drug use among Finns has increased, and a number of new substances were introduced. Using and experimenting with cannabis increased the most. In recent years, cannabis has become particularly popular among young adult men (aged 25 to 34): in 2018, almost half of them said they had tried cannabis at least once in their lifetime. The use of many other substances has also increased over the long term, but this growth has been much more limited than with cannabis, and overall user numbers are substantially lower. The experimental use of amphetamine and ecstasy has increased during the 2010s and of cocaine since 2014. The age group profiles of users of these substances also vary. Although the use of new psychoactive substances (NPS) remains low among the population, it is a concerning phenomenon due to the unpredictable effects of these substances. Non-medical use of prescription drugs has remained rather stable during the 2000s, although it should be noted that cannabis is the only illicit drug that is more common, and that the trends run in opposite directions in different gender and age groups.

The percentage of people who have had drugs offered to them to use or to buy has also increased. In all, drugs have become much more common in Finnish society. One indication of this is that in 2018 more than half of the respondents under the age of 35 said they personally knew someone who used drugs.

The broadening of personal experiences of drug use or acquaintance with someone who uses drugs has alleviated fear of drugs and has led to a relaxing of attitudes towards them. However, this shift in attitudes and opinions mainly only concerns cannabis; views on the use of other substances remain much more critical.

Key words: drug use, cannabis, drug attitudes, opinions, population surveys, time series 1992–2018, Finland

Sisällys

Tiivistelmä.....	3
Sammandrag.....	4
Abstract.....	5
1 Johdanto.....	9
2 Aineisto ja menetelmät (taulukot 1–2).....	11
3 Huumekontaktit ja kiinnostus kokeiluun.....	13
3.1 Tuntee huumeita käyttävän henkilön (taulukko 3).....	13
3.2 Huumeiden tarjonta (taulukko 4).....	13
3.3 Huumeiden hankinnan helppous (taulukko 5).....	15
3.4 Kiinnostus huumeiden kokeiluun (taulukko 6).....	15
4 Huumeiden käytön trendit.....	16
4.1 Huumeet yleisesti (taulukko 7).....	16
4.2 Kannabis (taulukko 8).....	17
4.3 Muut huumeet (taulukot 9–15).....	18
5 Muiden päihteiden käytön ja tupakoinnin trendit.....	20
5.1 Lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö (taulukko 16).....	20
5.2 Bentsodiatsepiinien ja opioidien ei-lääkinnällinen käyttö (taulukot 17–18).....	20
5.3 Liuottimien ja liimojen päihdekäyttö (taulukko 19).....	20
5.4 Raittius ja alkoholin käyttö (taulukko 20).....	21
5.5 Eri aineiden samanaikainen käyttö (taulukko 21).....	21
5.6 Tupakointi sekä sähkösavukkeiden ja nuuskan käyttö (taulukot 22–24).....	22
6 Tarkentavia tietoja kannabiksen käytöstä.....	23
6.1 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan ja asuinalueen mukaan (taulukot 25–26).....	23
6.2 Kannabiksen käytön insidenssi ja jatkuvuuskerroin 1998–2018 (taulukot 27–28).....	24
6.3 Kannabiksen käytön aloitusikä 1998–2018 (taulukko 29).....	24
6.4 Kannabiksen kotikasvatus (taulukko 30).....	25
7 Päihteiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat ja hoito.....	26
7.1 Terveysongelmat (taulukko 31).....	26
7.2 Hoito (taulukko 32).....	26
8 Huumeita koskevat mielipiteet ja asenteet.....	27
8.1 Mielipiteet huumeiden aiheuttamasta ongelmasta Suomessa ja omalla asuinalueella (taulukko 33).....	27
8.2 Pelko joutua väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi (taulukko 34).....	28
8.3 Mielipiteet siitä, pitäisikö huumeiden käytöstä rangaista (taulukko 35).....	29
8.4 Mielipiteet eri päihteiden käytön aiheuttamista riskeistä (taulukko 36).....	30
8.5 Mielipiteet huumeiden kohtuukäytöstä (taulukko 37).....	31
8.6 Mielipiteet erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta (taulukko 38).....	32
8.7 Mielipiteet huumausainepoliittisista toimenpiteistä ja palveluista (taulukko 39).....	33
8.8 Mielipiteet siitä, pitäisikö kannabista voida hankkia laillisesti (taulukko 40).....	34
9 Yhteenveto.....	35
Lähteet.....	37
Taulukkuiluettelo.....	39
Taulukot.....	44
Liite Kyselylomake.....	114

1 Johdanto

Suomalaisten huumeiden käyttöä on kartoitettu säännöllisesti toistettujen väestötutkimusten avulla 1990-luvun alkupuolelta lähtien. Pääosin neljän vuoden välein tehty postikyselyiden sarja käynnistyi vuonna 1992 sosiaali- ja terveysministeriön erityisrahoituksella. Samana vuonna Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos liitti perinteikkääseen, joka kahdeksas vuosi toistettavaan Juomatapatutkimukseensa haastattelujen yhteydessä kerättävän lisäkyselyn huumeiden käytöstä. Vuodesta 1998 eteenpäin näitä traditiota jatkettiin Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakesissa. Stakesin ja Kansanterveyslaitoksen fuusion myötä tutkimusperinne siirtyi vuonna 2009 perustettuun Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen (THL). Viimeisin Huumeikysely on vuodelta 2018. Asetelmiltaan ja kysymyksiltään samankaltaisina eri vuosina toistetut väestötutkimukset antavat hyvän yleiskuvan suomalaisten huumeiden käytöstä ja huumeita koskevien mielipiteiden kehityksestä (Hakkarainen 2015).

Vuosien 1992 ja 2018 välillä Suomen huumetilanteessa on tapahtunut monia muutoksia. Kahdessa vuosikymmenessä suomalaisten huumeiden käyttö on lisääntynyt huomattavasti. 1990-luvun alussa näytti vielä siltä, että pitkään jatkunut stabiili tilanne oli säilynyt entisellään, mutta jo vuosikymmenen jälkipuoliskolla kehitys antoi tutkijoille aiheen puhua ”toisesta huumeaallost” (Partanen & Metso 1999). Muutoksen voimakkuus ja jotkin siihen sisältyneet uudet piirteet antoivat aiheen pohdiskella sitä, onko kysymys 1960-luvun lopun tapaan ennen pitkää laskuun kääntyvästä aallosta vai pikemminkin pysyvämmästä ”veden pinnan noususta” (Salasuo & Seppälä 2001). Viime vuosien kehitys viittaa pysyvämpään tilanteen muutokseen (Hakkarainen ym. 2015).

Uuden tanssi- ja klubikulttuurin siivittämä toinen huumeaalto toi käyttöön tukun uusia aineita. Julkisuuudessa tunnetuimpia näistä ovat ekstaasi, gamma (GHB) ja lakka (GBL), mutta huumekokemuksia on haettu myös monista muista, huumeina aiemmin käyttämättömistä tai nimenomaan huumekäyttöön muokatuista aineista. Tämän takana on pyrkimys kiertää huumekontrollia kokeilemalla aineita tai aineyhdistelmiä, jotka eroavat joiltakin osiltaan lainsäädännön kieltämistä aineista. Syntyi uusi käsite, ”muuntohuumeet” (designer drugs)¹. Samanaikaisesti niin kutsuttujen kovien huumeiden ongelmakäytössä siirryttiin heroiinista synteettisiin opioideihin kuten korvaushoidossa käytettyyn buprenorfiiniin (Temgesic®, Subutex® ja Suboxone®) ja uusiin lääkeopioideihin (esim. tramadoli, fentanyl ja oksikodoni). Tutkimussarjan kannalta tämä on merkinnyt sitä, että lomakkeeseen on toteutusvuosittain lisätty kysymyksiä uusista käyttöön tulleet aineista. Kun vuoden 1992 kyselylomakkeella käyttökokemuksia tiedusteltaessa nimettiin kahdeksan erilaista ainetta tai aineryhmää niin vuonna 2014 vastaava lukumäärä oli 16. Vuoden 2014 jälkeen minkään uuden aineryhmän käyttö ei kuitenkaan yleistynyt niin merkittävästi, että olisi ollut hyödyllistä kerätä siitä väestötasoisia tietoja.

Omalla käyttökokemuksella ja huumeita käyttävien henkilöiden henkilökohtaisella tuntemisella on vaikutusta asenteisiin ja mielipiteisiin huumeista (Hakkarainen 1996; Williams ym. 2011). Sen vuoksi ei ole yllättävää, että huumeiden käytön yleistyessä myös huumeasenteet ovat muuttuneet huomattavasti. Tämä voidaan todeta mm. suhtautumisessa huumeiden käytön aiheuttamiin terveys- tai muihin riskeihin. Suomalaisten huumeasenteisiin vaikuttavat myös kansainväliset tapahtumat ja trendit. Esimerkiksi kannabiksen laillistaminen Uruguayssa, Kanadassa ja useissa Yhdysvaltain osavaltioissa on voinut vaikuttaa suomalaisten kannabista koskeviin mielipiteisiin.

Kyselysarjan tuloksia on julkaistu vuosien varrella useissa erillisartikkeleissa, jotka löytyvät tämän raportin kirjallisuusluettelosta. Tässä julkaisussa raportoidaan kaikki tilanteen kehitystä kuvaavat lukusarjat,

¹ Muuntohuumeilla tarkoitetaan synteettisiä psykotrooppisia aineita, jotka muistuttavat vaikutuksiltaan perinteisiä huumausaineita. Internetissä niitä markkinoidaan ”laillisina huumeina” (”legal high”). Ne voivat olla kokonaan uusia, perinteisistä huumeista (esimerkiksi amfetamiinista) muokattuja yhdisteitä tai vanhoja lääketeollisuudessa kehitettyjä molekyylejä, jotka eivät ole päässeet kliiniseen käyttöön. (Tacke ym. 2011.) Kansainvälisessä kirjallisuudessa niistä käytetään myös nimitystä ”uudet psykoaktiiviset aineet” (new psychoactive substances, NPS).

joissa on tietoja useammalta kuin yhdeltä mittauskerralta ja jotka sisältyivät vuoden 2018 tiedonkeruuseen. Suurin osa kysymyksistä on säilynyt muuttumattomana vuodesta toiseen, joten niistä on mahdollista esittää tietoja 26 vuoden ajalta. Kyselylomaketta on kuitenkin vuosien varrella muokattu, kun siihen on lisätty joitakin tilanteen muutoksen vaatimia uusia ja poistettu joitakin kiinnostavuutensa menettäneitä vanhoja kysymyksiä. Kaikkia kysymyksiä ei ole myöskään toistettu jokaisella mittauskerralla. Tästä syystä lukusarjojen aikajänteissä on jonkin verran vaihtelua.

Julkaisun formaatti on perinteinen taulukkoraportti, jossa keskeistä eivät ole tutkijoiden tulkinnot vaan yksityiskohtaisen tiedon suuri määrä. Näin lukija voi hyödyntää raporttia omien ajatustensa ja käsitystensä kehittämisessä, tarkistamisessa ja perustelemissa. Toivomme raporttimme tarjoavan hyödyllistä tietoa kaikille niille, jotka ovat asiasta kiinnostuneita. Esitystavaltaan raportti jakautuu kahteen osaan. Liikkeelle lähdetään joitakin keskeisiä trendejä ja kehityslinjoja esittelevällä tekstiosalla ja sitä seuraa tarkemmat numeroarvot sisältävä taulukko-osa.

2 Aineisto ja menetelmät (taulukot 1–2)

Taulukkoon 1 on koottu tiedot kaikista Suomen aikuisväestöä koskevista tutkimuksista vuosilta 1992–2018, joissa on kysytty laittomien huumeiden (vähintään kannabiksen) käyttöä. Vertailukelpoisimpia ovat taulukossa 1 tummennetulla merkityt tutkimukset, joissa kysymykset koskevat pääasiassa huumeiden käyttöä sekä huumeasenteita ja -mielipiteitä. Vaikka näissäkin tutkimuksissa on mukana joitain keskeisiä alkoholin käyttöön ja tupakointiin liittyviä kysymyksiä, on alkoholin käyttöä kartoitettu paljon suppeammin kuin juomatapa- ja alkoholipaneelitutkimuksissa. Kaikissa huumeaiheisissa tutkimuksissa aineisto on kerätty postikyselyllä Tilastokeskuksen toimesta. Vuodesta 2010 lähtien kyselyyn on voinut vastata myös internetissä henkilökohtaisen tunnuksen ja salasanan avulla.

Tähän raporttiin sisällytetyt kyselyt on tehty vuosina 1992, 1996, 1998, 2002, 2006, 2010, 2014 ja 2018 (taulukko 2). Koska tutkimusmenetelmä vaikuttaa vastauksiin, on tähän raporttiin koottu vain postikyselyillä (sekä internetillä vuosina 2010–2018) saadut tulokset. Vuoden 1998 kyselyn puhelinvastaukset jäivät tästä syystä tarkastelun ulkopuolelle. Samoin yli 69-vuotiaat on rajattu tarkastelujen ulkopuolelle, sillä vuosien 1992 ja 1996 jälkeen näistä ikäryhmistä ei ole kerätty tietoja. Alaikärajaksi on kuitenkin valittu 15 vuotta huolimatta siitä, että vuonna 1992 nuorimmat vastaajat olivat 18-vuotiaita ja vuonna 1996 16-vuotiaita.

Ahvenanmaa ei ole kuulunut kyselyn piiriin vuodesta 2002 lähtien. Otantakäytäntö rajaa myös laitoksissa asuvan väestön sekä vailla vakinaista asuntoa olevat tutkimuksen ulkopuolelle, jolloin kaikkia huumeiden ongelmakäyttäjiä ei välttämättä tavoiteta. He voivat myös olla haluttomampia vastaamaan kyselyihin, minkä vuoksi huumeiden ongelmakäyttäjät jäävät usein aliedustetuiksi tällaisissa väestökyselyissä (Reuband 1990; Hakkarainen & Metso 2003). Toisaalta joissain tutkimuksissa on esitetty, että erityisesti päihteitä koskevista kyselyistä päihteiden käyttö olisi yleisempää vastaajilla kuin vastaamatta jättäneillä (Zhao ym. 2009; Kraus ym. 2013). Tämän selvittämiseksi vuonna 2014 toteutettiin noin kymmenelle prosentille ei-vastanneista (n=353) lyhyt puhelinhaastattelu, jossa vastaamattomuuden syiden lisäksi tiedusteltiin muutamalla kysymyksellä henkilöiden huumeiden ja alkoholin käyttöä. Katohaastatteluun vastanneilla huumeiden käyttö oli kuitenkin hyvin samalla tasolla kuin alkuperäiseenkin kyselyyn vastanneilla (Karjalainen ym. 2016).

Kaikki kyselyt perustuvat systemaattiseen satunnaisotantaan. Jotta huumeiden käytön kannalta aktiivisimmasta väestöosasta saataisiin riittävästi vastauksia, nuoremmista ikäryhmistä on tehty yliotanta (15–34-vuotiaat vuosina 2002 ja 2006, 15–39-vuotiaat vuosina 2010, 2014 ja 2018). Vastaukset on painotettu vastaamaan koko väestön ikä-, sukupuoli- ja aluejakautumia. Painotus on tehty jälkikäteen myös vuosien 1992, 1996 ja 1998 aineistoille, mikä on voinut aiheuttaa pieniä muutoksia näistä tutkimuksista aiemmin esitettyihin tuloksiin (Hakkarainen & Metso 2003).

Kuten monissa muissakin tutkimuksissa vastausprosentit ovat selvästi laskeneet ensimmäisten kyselyiden melko korkeista osuuksista (taulukko 2). Tämä aiheuttaa jonkin verran epävarmuutta tuloksiin, mikä on huomioitava raporttia lukiessa. Mikäli kyse on yleisestä vastaushalukkuuden laskusta, sillä ei välttämättä ole merkittävää vaikutusta tulosten yleislinjoihin (Groves 2006; Wennberg ym. 2011). Vastausaktiivisuuden on kiinnitetty erityistä huomiota, ja se on viimeisissä tiedonkeruissa pysytellyt noin 50 prosentin tuntumassa. Tätä voidaan pitää suhteellisen hyvänä saavutuksena, sillä kansalaisten tavoittaminen on nykyään vaikeaa kaikilla tiedonkeruumenetelmillä.

Vuoden 2010 tutkimuksesta lähtien kyselyyn on voinut vastata myös internetissä. Vuoden 2018 tiedonkeruu aloitettiin internetkyselyllä. Tutkittaville lähetettiin postitse kyselyn esite sekä saatekirje, jossa heitä pyydettiin vastaamaan kyselyyn verkossa henkilökohtaisen tunnuksen ja salasanan avulla. Niille, jotka eivät vastanneet parin viikon kuluessa, lähetettiin muistutuskirje ja heitä pyydettiin uudelleen vastaamaan kyselyyn internetissä. Tämän jälkeen vastaamatta jättäneitä muistutettiin vielä kahdesti postitse lähetetyllä paperilomakkeella, jonka saatekirjeessä pyydettiin vastaamaan joko internetissä tai paperilomakkeella. Lisäksi vastaajia tavoiteltiin kerran sähköpostimuistutuksella, jos heillä oli väestötietojärjestelmään kirjattu

sähköpostiosoite. Lomakkeet palautettiin nimettöminä eivätkä vastaajien nimet tai muut tunnistetiedot tulleet missään vaiheessa tutkijoiden tietoon.

Vuoden 2018 tiedonkeruun vastausaktiivisuutta edistettiin myös muilla toimenpiteillä. Ensimmäinen kirje sisälsi kuoren avaamiseen houkuttelevan pullisteen (purkkapussi). Kaikki vastanneet osallistuivat viiden 500 euron lahjakortin (verkkokauppa.com) arvontaan. Saatekirjeet muotoiltiin erilaisiksi nuoremmalle (15–29-vuotiaat) ja vanhemmalle (30–69-vuotiaat) ikäryhmälle. Saatekirjeitä muokattiin jokaisella yhteydenottokierroksella ja vuoden 2014 tavoin viimeisessä saatekirjeessä kaikille esitettiin siihen mennessä kertyneisiin vastauksiin perustuvia tuloksia siitä, mitä suomalaiset ajattelivat kannabiksen laillistamisesta.

Kuten aikaisemminkin, myös vuoden 2018 Huumekyselyssä naiset (51 %) vastasivat miehiä (42 %) aktiivisemmin. Ikäryhmistä heikoimmin vastasivat 35–44-vuotiaat sekä naisissa (45 %) että miehissä (37 %). Korkein vastausosuus sekä naisilla (59 %) että miehillä (47 %) oli vanhimmassa 55–69-vuotiaiden ikäryhmässä.

Vuonna 2018 oli ensimmäistä kertaa mahdollista ilmoittaa sukupuolekseen muu kuin mies tai nainen. Muunsukupuolisia vastaajia oli hyvin vähän (n=10). Tästä syystä sukupuoliryhmittäisiä tarkasteluja oli mahdollista tehdä vain miehillä ja naisilla.

Vuosina 2010, 2014 ja 2018 internetin kautta vastanneilla huumeiden käyttö oli yleisempää kuin vastaavanikäisillä postitse vastanneilla. Tämä saattaa jonkin verran nostaa näiden vuosien prevalensseja ja siten vaikeuttaa trenditarkasteluja. Vaikutuksen suuruutta ei voi kuitenkaan mitata, koska internetin kautta vastanneet huumeidenkäyttäjät olisivat voineet vastata postikyselyyn, ellei toista vaihtoehtoa olisi tarjottu.

Postikyselyissä vastausprosentti jää yleensä alhaisemmaksi kuin haastattelututkimuksissa (taulukko 1). Huumeiden käytön yleisyyttä kuvaavat prevalenssiluvut ovat kuitenkin olleet postikyselyillä tehdyissä huumeetutkimuksissa korkeammat kuin vastaavan ajankohdan juomatapatutkimuksissa. Tämä johtunee siitä, että haastatteluihin sisältyvä henkilökohtainen kontakti saa vastaajat varauksellisemmaksi puhumaan omista huumekokemuksistaan.

Huumeilla tarkoitetaan tässä raportissa kannabista (hasista ja marihuanaa), amfetamiinia, metamfetamiinia, heroiniä, kokaiinia, crackia, LSD:tä, ekstaasia, GHB:tä (”gammaa”) tai GBL:ää (”lakkaa”), MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja, synteettisiä kannabinoideja ja huumaavia sieniä. Myös buprenorfiini (Subutex®, Suboxone®, Temgesic®) ja metadoni muutoin kuin korvaushoidossa sekä muut ei-lääkinnällisesti käytetyt opioidit (esim. tramadoli, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini) laskeetaan huumeisiin. Vuosien kuluessa uusia aineita on lisätty huumeisiin kuuluviksi. Edellä mainitut aineet sisältyivät vuoden 2018 huumekyselylomakkeeseen, vuonna 1992 lista oli huomattavasti lyhyempi. Lisäksi tässä julkaisussa raportoidaan liuottimien ja vastaavien aineiden käytöstä sekä rauhoittavien lääkkeiden ja uni- ja kipulääkkeiden ei-lääkinnällisestä käytöstä. Raporttiin sisältyy myös joitain alkoholin käyttöön ja tupakointiin liittyviä tuloksia.

Vastaajien huumeiden käyttöä on kartoitettu kysymyssarjalla, jossa heiltä tiedustellaan, ovatko he keilleet tai käyttäneet jotain huumetta (1) joskus elinaikanaan, (2) viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tai (3) viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana. Tämä on kansainvälisesti vakiintunut tapa seurata huumeiden käyttöä, ja näihin kolmeen mittariin viitataan myös termein (1) elinikäisprevalenssi, (2) vuosiprevalenssi ja (3) kuukausiprevalenssi.

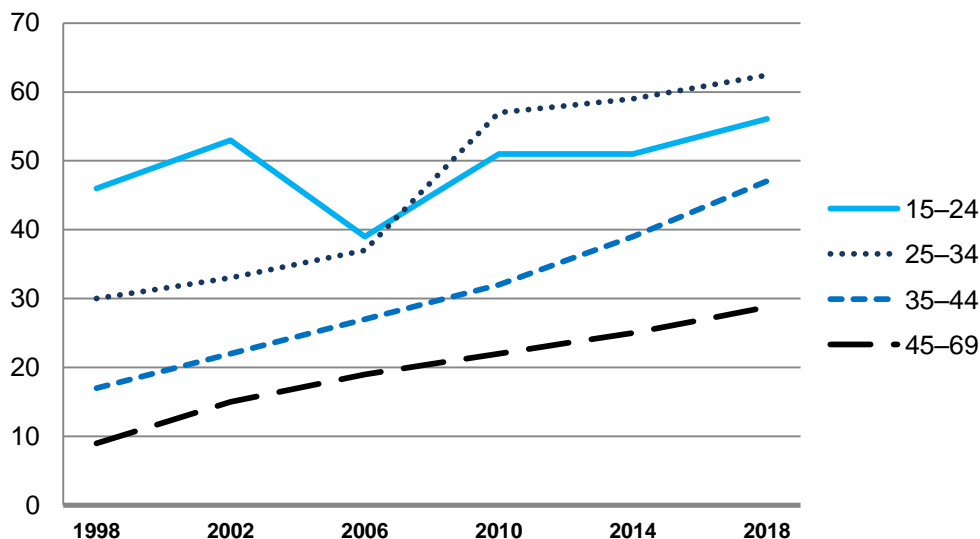
Satunnaisotantaan perustuvissa tutkimuksissa tuloksiin liittyy aina tietty virhemarginaali, jonka suuruus riippuu mm. otoksen koosta. Tässä raportissa ei esitetä testejä tai luottamusvälejä, mutta tyypillisesti luottamusvälin suuruus koko aineistossa on noin 1–2 prosenttiyksikköä ylös- tai alaspäin, pienemmissä osaryhmissä se voi olla useampiakin prosenttiyksiköitä. Lukijan on hyvä muistaa tämä otantatutkimuksiin liittyvä epätarkkuus taulukoiden lukuja tulkitessaan.

3 Huumekontaktit ja kiinnostus kokeiluun

3.1 Tuntee huumeita käyttävän henkilön (taulukko 3)

Huumeiden käyttö on rangaistava teko Suomessa. Siksi erilaisissa kyselyissä ja tutkimuksissa on ollut helppoa kysyä muiden kuin vastaajan omasta huumeiden käytöstä. Tieto siitä, kuinka paljon tunnetaan huumeita käyttäviä henkilöitä, kertoo huumausaineiden levinneisyydestä. Puhutaan myös sosiaalisesta altistumisesta huumeille, millä tarkoitetaan, että henkilö tuntee huumeidenkäyttäjän tai että hänelle on tarjottu tai kaupattu huumeita. Tämä ei vielä merkitse omia huumeekokeiluja tai huumeiden käyttöä, mutta se lisää tietämystä huumeiden käyttöön liittyvistä normeista ja siitä maailmasta jossa huumeita käytetään. (Rimpelä ym. 1994.)

Huumeekyselyissä huumeita käyttävien henkilöiden tuntemista on kysytty vuodesta 1998 lähtien. Se on lisääntynyt koko tarkastelujakson ajan yli 25-vuotiailla ja vuodesta 2006 myös 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä (kuvio 1, taulukko 3). Huumeidenkäyttäjiä tuntevia oli eniten nuorimmassa ikäryhmässä vuoteen 2006 asti, mutta tämän jälkeen osuus on ollut suurin 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä. Huumeidenkäyttäjiä tuntevien osuus on kaksinkertaistunut vuosien 1998 ja 2018 välillä 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä ja noin kolminkertaistunut vanhemmissa ikäryhmissä.

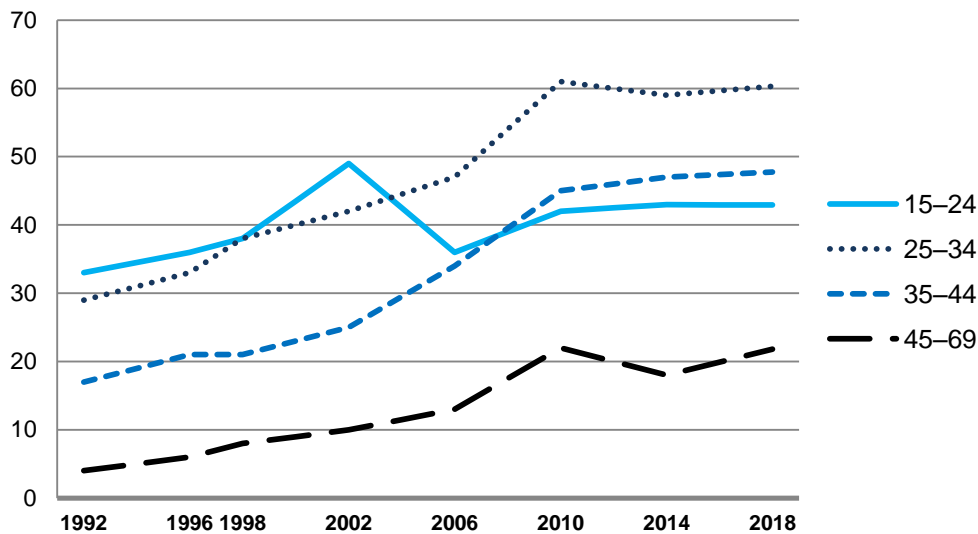
Kuvio 1. Tuntee henkilökohtaisesti huumeidenkäyttäjän, ikäryhmittäin (%).

Yleisesti ottaen miehet tuntevat hieman naisia useammin huumeidenkäyttäjiä (taulukko 3). Vuonna 2018 huumeidenkäyttäjiä tuntevien osuus oli suurin 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä sekä miehillä (65 %) että naisilla (59 %).

3.2 Huumeiden tarjonta (taulukko 4)

Huumeita käyttävien henkilöiden tuntemisen lisäksi huumeiden tarjonta on sosiaalista altistumista huumeille. Huumeekyselyssä on kysytty, onko vastaajalle tarjottu huumeita joko ilmaiseksi tai ostettavaksi joskus elinaikana tai viimeisten 12 kuukauden aikana. Huumeiden tarjonta kasvoi tasaisesti vuoteen 2010 asti, jolloin reilulle kolmasosalle suomalaisista oli joskus tarjottu huumeita. Sittemmin tämä osuus on pysynyt suhteellisen tasaisena, osuuden ollessa 37 prosenttia vuonna 2018 (taulukko 4a). Nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat) huippu saavutettiin vuonna 2002 (kuvio 2), jolloin lähes puolelle tämän ikäryhmän vastaajista oli joskus elinaikana tarjottu huumeita. Tämän jälkeen selvästi harvemmalle tämän ikäiselle nuorelle on tarjottu huumeita. Huumeita on tarjottu yleisemmin miehille kuin naisille, myös ikäryhmittäin tarkastel-

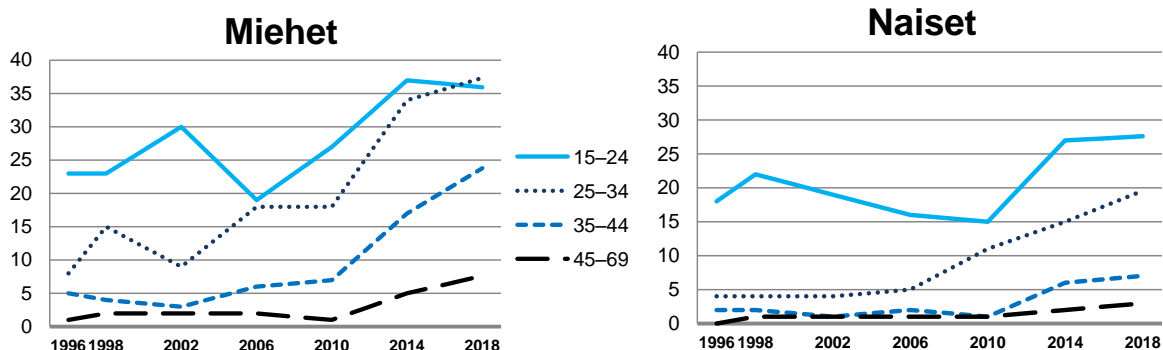
tuna. Vuonna 2018 noin kahdelle kolmasosalle 25–34-vuotiaista miehistä oli joskus elämän aikana tarjottu huumeita, naisista hieman yli puolelle.

Kuvio 2. Tarjottu huumeita joskus elämän aikana, ikäryhmittäin (%).

Vaikka joskus elinaikana tapahtunut huumeiden tarjonnan kasvu näyttää tasaantuneen vuoden 2010 jälkeen (taulukko 4a), ei näin ole käynyt tarkasteltaessa viimeisten 12 kuukauden aikana tapahtunutta tarjontaa (taulukko 4b). Huumeiden tarjonta näyttää sitä vastoin lisääntyneen viimeisen vuoden aikana sekä miehillä että naisilla. Kun vuosien 2006 ja 2010 kyselyissä seitsemälle prosentille vastaajista oli tarjottu huumeita viimeksi kuluneen vuoden aikana, vastaava luku vuonna 2018 oli 16 prosenttia. On kuitenkin hyvä huomioida, että vuoden 2014 jälkeen huumeiden tarjonta viimeisen 12 kuukauden aikana ei ole yleistynyt nuorimmissa ikäryhmässä.

Huumeita tarjotaan erityisesti 15–24-vuotiaille nuorille (kuvio 3). Viimeisen vuoden aikainen huumeiden tarjonta oli nuorilla miehillä alhaisimmillaan vuonna 2006 ja nuorilla naisilla vuonna 2010. Huumeiden tarjonta viimeisen vuoden aikana lisääntyi selvästi tässä ikäryhmässä vuoteen 2014 asti, minkä jälkeen se on tasaantunut. Myös nuorilla aikuisilla (25–34-vuotiaat) huumetarjouksia saaneiden osuus on kasvanut 2000-luvulla: miehillä jo 2000-luvun alusta ja naisilla vuodesta 2006 lähtien. Viime vuosina huumeiden tarjonta on lisääntynyt myös vanhemmissa ikäryhmissä, erityisesti miehillä.

Kuvio 3. Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana, sukupuolen mukaan ikäryhmittäin (%).

3.3 Huumeiden hankinnan helppous (taulukko 5)

Vuodesta 2014 lähtien vastaajilta on kysytty, kuinka vaikeaa tai helppoa heidän olisi hankkia huumeita 24 tunnin kuluessa, mikäli niin haluaisivat tehdä. Kannabiksen hankinta näyttää helpottuneen vuosien 2014 ja 2018 välillä. Vuonna 2018 kaikista vastanneista 37 prosenttia raportoi, että heidän olisi melko tai hyvin helppoa hankkia kannabista. Muiden huumeiden hankinta näyttää olevan vaikeampaa kuin kannabiksen hankinta, sillä vastaava luku muiden huumausaineiden hankinnan kohdalla oli 21 prosenttia. 15–24-vuotiaiden ikäryhmästä 55 prosenttia vastasi, että kannabiksen hankkiminen olisi melko tai hyvin helppoa. Vastaavanlainen tulos saatiin Kouluterveyskyselyssä (2019), kun lukiolaisista 57 prosenttia ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista 62 prosenttia raportoi, että heidän olisi omalla paikkakunnalla melko tai erittäin helppoa hankkia huumeita, kuten kannabista.

Vuonna 2018 kysyttiin ensimmäisen kerran kuinka vaikeaa tai helppoa vastaajan olisi hankkia huumaavia lääkkeitä (esimerkiksi opioideja tai bentsodiatsepiineja) niin halutessaan. Kaikista vastaajista viidennes piti sitä melko tai hyvin helppona, naiset hieman miehiä useammin.

3.4 Kiinnostus huumeiden kokeiluun (taulukko 6)

Jos huumeiden käyttö ei olisi laitonta, 19 prosenttia suomalaisista olisi kiinnostunut kokeilemaan tai käyttämään kannabista (taulukko 6). Osuus on huomattavasti suurempi verrattuna niihin, jotka olisivat kiinnostuneita ekstaasin (5 %) tai heroiinin (1 %) kokeilusta tai käytöstä. Vaikka osuus on hieman kasvanut vuodesta 2010, silti suurin osa väestöstä ei ole kiinnostunut kannabiksen tai muidenkaan huumeiden kokeilusta, vaikka se laillista olisikin. Kiinnostus kokeiluihin painottuu jonkin verran enemmän miehiin sekä nuorempiin ikäryhmiin. Eniten kiinnostusta kannabiksen kokeiluun tai käyttöön löytyy miehillä 25–34-vuotiaiden ikäryhmästä (45 %) ja naisilla 15–24-vuotiaiden ikäryhmästä (30 %).

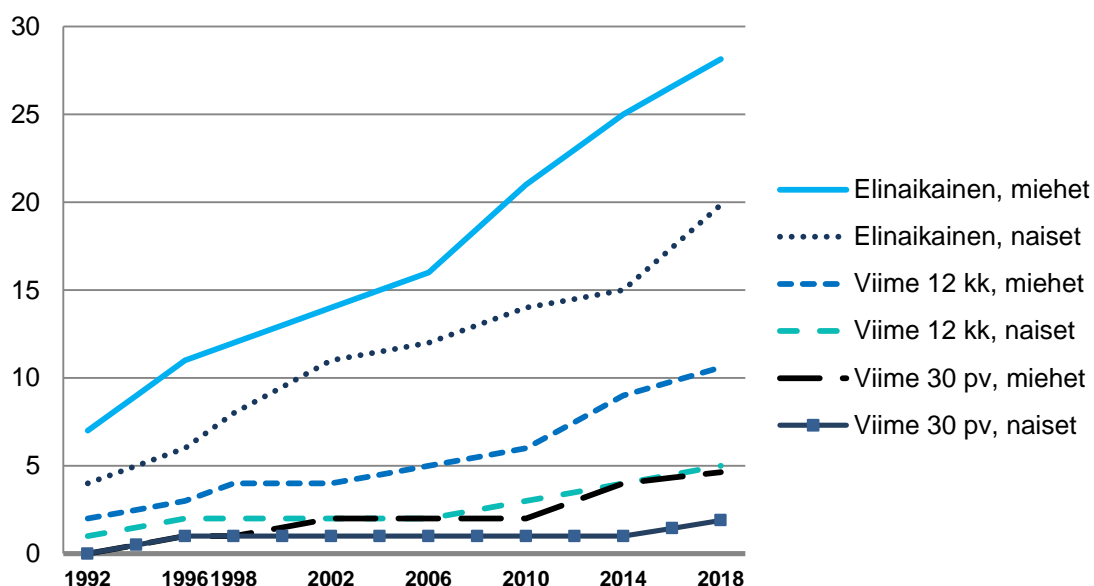
4 Huumeiden käytön trendit

4.1 Huumeet yleisesti (taulukko 7)

Huumeiden käyttöä on Huumekyselyissä tiedusteltu kysymyksellä: ”Oletko joskus elämäsi aikana kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta (kuten hasista, marihuanaa, amfetamiinia tai muita vastaavia aineita)?”² Lisäksi lomakkeilla on erikseen kysytty kunkin huumeen käyttöä. Tämä on antanut mahdollisuuden täydentää esimerkiksi sellaisia vastauksia, joiden mukaan vastaaja ei ole käyttänyt huumeita, vaikka hän toisaalta kertoo käyttäneensä jotain tiettyä huumetta. Impattavien liuottimien tai päihteenä käytettyjen lääkkeiden ei tässä raportissa katsota kuuluvan huumeisiin.

Kansainvälinen tapa tarkastella huumeiden käyttöä on jakaa se joskus elinaikana, viimeisten 12 kuukauden aikana ja viimeisten 30 päivän aikana tapahtuneeseen käyttöön. Tätä käytäntöä on noudatettu myös Huumekyselyssä. Joskus elinaikana tapahtunut käyttö (elinikäisprevalenssi) kertoo usein kokeiluista, jotka ovat jääneet yhteen tai kahteen kertaan. Viimeisten 12 kuukauden (vuosisprevalenssi) ja viimeisen kuukauden aikana tapahtunut käyttö (kuukausiprevalenssi) puolestaan kertovat jatkuvammasta käytöstä, mutta toki myös näihin lukuihin sisältyy ensikokeiluja.

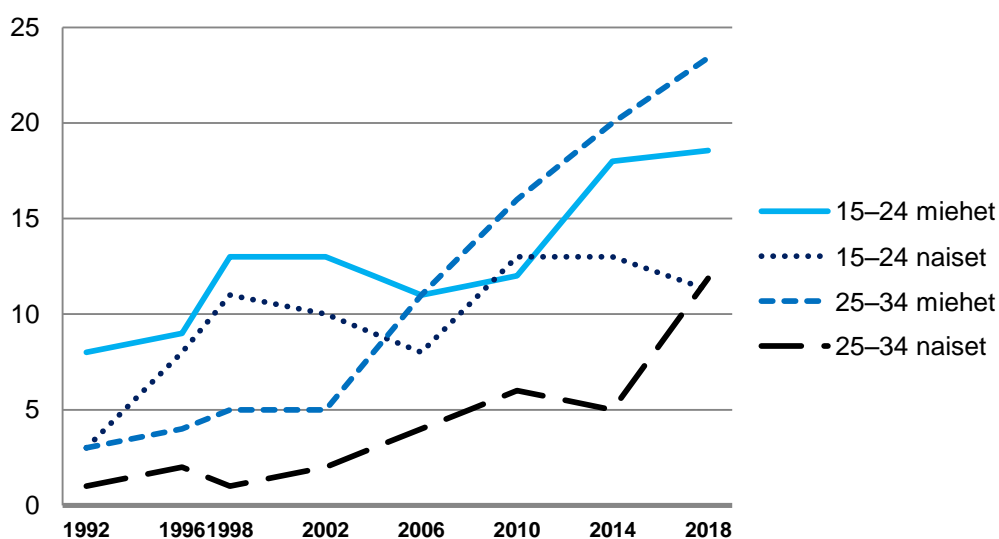
Vuoden 2018 Huumekyselyyn vastaajista 24 prosenttia raportoi joskus elämänsä aikana kokeilleensa jotain huumetta, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana käyttäneitä oli kahdeksan ja viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kolme prosenttia vastaajista (taulukko 7). Väestömäärään suhteutettuna tämä tarkoittaa, että arviolta noin 900 000 suomalaista on joskus kokeillut huumeita, vuoden aikana käyttäneitä on noin 300 000 ja kuukauden aikana käyttäneitä runsaat 120 000. Huumekyselyiden mukaan yhä useammalla suomalaisella on omakohtainen kokemus huumeiden käytöstä (taulukko 7a, kuvio 4). Usein se on jäänyt kokeiluksi, sillä viimeisen vuoden tai viimeisen kuukauden aikainen käyttö ei ole vastaavalla tavalla yleistynyt, ja vuosi- ja kuukausiprevalenssit jäävät selvästi alemmalle tasolle elinikäisprevalenssiin verrattuna. Kuviosta käy myös ilmi, että miehillä huumeiden kokeilu ja käyttö on yleisempää kuin naisilla.

Kuvio 4. Jotain huumetta käyttäneiden elinikäis-, vuosi- ja kuukausiprevalenssi sukupuolen mukaan (%).

² Koska vuosien 1992 ja 1996 kyselyissä huumausaineilla tarkoitettiin myös impattavia liuottimia (esim. liimoja tai tolua), näiden vuosien tulokset huumeiden käytöstä yleensä perustuvat yksittäisistä huumausaineista laskettuun yhdistelmämuuttajaan.

Vaikka huumeiden kokeilu ja käyttö on yleistynyt kaikenikäisillä, se keskittyy nuorempiin ikäryhmiin. Kuviosta 5 käy ilmi, että huumeiden käytön vuosiprevalenssi on muuttunut selvästi vuosien 1992–2018 aikana ja on nykyään aiempaa korkeammalla tasolla alle 35-vuotiailla (taulukko 7b). Miehistä huumeita kokeilleita tai käyttäneitä on enemmän kuin naisissa. Naisilla suurin osuus viimeisen vuoden aikana huumeita käyttäneitä on ollut nuorimmassa 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä vuoteen 2014 asti, mutta vuonna 2018 käytöstä raportoivat eniten 25–34-vuotiaat. Viimeisen vuoden aikainen huumeiden käyttö onkin yleistynyt tässä nuorten aikuisten naisten ikäryhmässä huomattavasti vuoden 2014 jälkeen, kun taas 15–24-vuotiailla naisilla osuus on pysynyt varsin tasaisena koko 2010-luvun. Miehillä vastaavasti suurin osuus viimeisen vuoden aikana huumeita käyttäneitä oli nuorimmassa ikäryhmässä vuoteen 2006 asti, minkä jälkeen osuus on kasvanut suurimmaksi nuorten aikuisten miesten ryhmässä. Vuoden 2014 jälkeen kokeilut ja käyttö näyttäisivät yleistyneen voimakkaasti myös 25–34-vuotiailla naisilla.

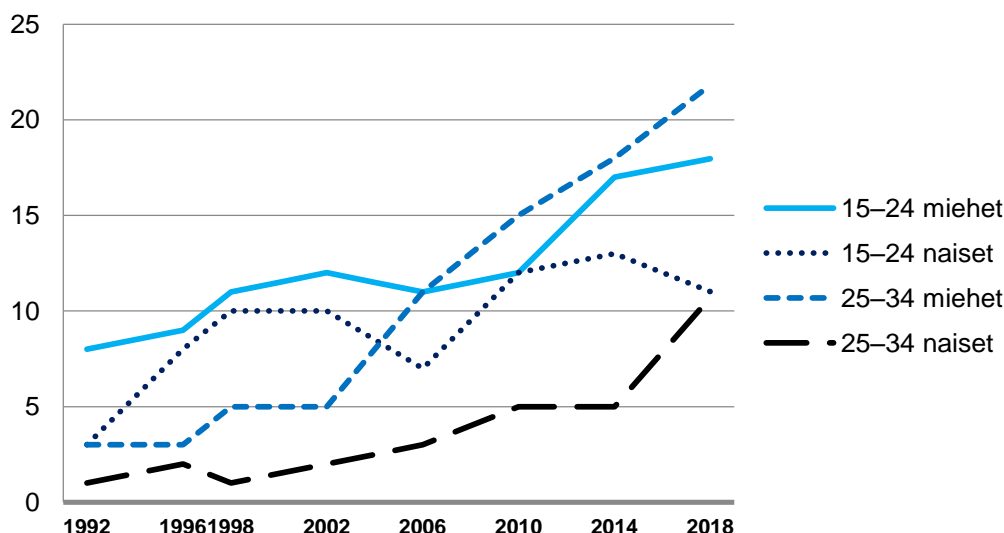
Kuvio 5. Jotain huumetta käyttäneiden vuosiprevalenssi alle 35-vuotiailla sukupuolen mukaan (%).

4.2 Kannabis (taulukko 8)

Yhä useammalla suomalaisella on henkilökohtaisia kokemuksia kannabiksen kokeilusta tai käytöstä (taulukko 8a). Vuonna 1992 vain 6 prosentilla vastaajista oli kokemuksia kannabiksesta, kun vuonna 2018 vastaava osuus oli 24 prosenttia. Vuonna 2018 kannabiskokeilut olivat yleisimpiä 25–34-vuotiailla, tämän ikäryhmän miehistä jopa lähes puolet on joskus elämänsä aikana kokeillut kannabista ja naisistakin 41 prosenttia. Kannabiskokeilut ovat yleistyneet myös vanhemmissa ikäryhmissä, ja nyt 35–44-vuotiaiden ikäryhmässä on enemmän kannabista kokeilleita kuin nuorimmassa ikäryhmässä.

Yleisesti ottaen miehillä on enemmän kokemuksia kannabiksen käytöstä kuin naisilla (taulukko 8, kuvio 6). Nuorilla aikuisilla (25–34-vuotiaat) sukupuolten väliset erot kannabiksen käytössä ovat edelleen selvät, vaikkakin ne ovat vuoden 2014 jälkeen kaventuneet.

Jatkuvampaa käyttöä kuvaavissa vuosiprevalensseissa ei juuri ollut eroa kahden nuorimman ikäryhmän välillä, mutta on hyvä huomioda, että 15–24-vuotiailla viimeisten 12 kuukauden aikaiseen käyttöön sisältyy enemmän ensikokeiluja kuin 25–34-vuotiailla. Lisäksi vuonna 2018 kannabiksen vuosiprevalenssi oli ensimmäistä kertaa korkeampi 25–34-vuotiailla kuin 15–24-vuotiailla.

Kuvio 6. Kannabiksen vuosiprevalenssi alle 35-vuotiailla sukupuolen mukaan (%).

Kaikista vastaajista kannabista viimeisen vuoden aikana käyttäneiden osuus oli seitsemän prosenttia vuonna 2018. Vastaavanlainen tulos saatiin vuonna 2017 toteutetussa Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksessa (ATH), jonka mukaan kannabiksen käytön vuosiprevalenssi 20–54-vuotiailla suomalaisilla oli noin kuusi prosenttia (Murto ym. 2017).

Vuonna 2018 kolme prosenttia vastaajista raportoi käyttäneensä kannabista kyselyä edeltäneen 30 päivän aikana. Viimeisen kuukauden aikainen kannabiksen käyttö on yleistynyt sekä miehillä että naisilla sekä kaikissa ikäryhmissä. Viimeisen kuukauden aikaisessa käytössä luvut toki ovat huomattavasti matalammalla tasolla verrattuna viimeisen vuoden aikaiseen tai elinikäiseen käyttöön.

Melkein kaikki, jotka ovat käyttäneet huumeita, ovat myös jossain vaiheessa käyttäneet kannabista. Tästä syystä huumeiden käytön trendit muistuttavat suuresti kannabiksen käytön trendejä. Toisaalta on huomattavaa, että monen kannabista joskus elämässään kokeilleen tai käyttäneen henkilön huumeekokeilut ovat rajoittuneet yksinomaan siihen.

4.3 Muut huumeet (taulukot 9–15)

Huumeiden käytön yleisyyden arvioimista vaikeuttaa se, että käytetyn otantamenettelyn vuoksi kyselylomakkeilla ei tavoiteta esimerkiksi laitoksissa olevia tai ilman vakituista osoitetta eläviä. Tämä näkökulma on otettava huomioon tarkasteltaessa tässä raportissa esitettyjä lukuja erityisesti muiden aineiden kuin kannabiksen osalta.

Tarkasteltaessa muita huumeita kuin kannabista ovat elinikäisprevalenssit koko väestössä korkeimmillaan viisi prosenttia. Yleisintä näiden aineiden kokeilu tai käyttö oli 25–34-vuotiailla miehillä, joista 13 prosenttia raportoi ekstaasin ja 12 prosenttia amfetamiinin käytöstä joskus elämänsä aikana (taulukot 10a ja 9a). Yhdeksän prosenttia heistä oli joskus käyttänyt kokaiinia ja saman verran raportoi LSD:n käytöstä (taulukot 11 ja 14a). Yleisesti ottaen naiset käyttivät miehiä vähemmän huumeita kaikissa ikäryhmissä. Heroiinin kokeilu tai käyttö oli vähäistä sekä miehillä että naisilla, ja siitä raportoi korkeintaan yksi prosentti vastaajista (taulukko 12). Heroiini onkin huumeista ainoa, jonka kokeilu tai käyttö ei ole vuosina 1992–2018 lisääntynyt.

Taulukoissa 9b ja 10b tarkastellaan amfetamiinin ja ekstaasin käyttöä viimeisten 12 kuukauden aikana. Myös vuosiprevalensseja tarkasteltaessa amfetamiinin kokeilu tai käyttö oli yleisintä 25–34-vuotiailla miehillä (6 %), kun taas ekstaasin käyttö oli yhtä yleistä kahdessa nuorimmassa ikäryhmässä sekä miehillä (4 %) että naisilla (1 %).

Heroiinin käyttö on näiden väestötutkimusten perusteella pysynyt hyvin alhaisella tasolla. Muiden opioidien käyttö sen sijaan on hieman tätä yleisempää. Taulukossa 13 näkyvät korvaushoidossa käytettyjen

buprenorfiiniin (Subutex®, Suboxone®, Temgesic®) ja metadonin sekä muiden huumeina käytettyjen opioidien osuudet. Buprenorfiinia tai muita opioideja käyttäneiden osuus oli suurin 25–34-vuotiaiden miesten ikäryhmässä, jossa neljästä kuuteen prosenttia vastaajista raportoi joskus käyttäneensä näitä aineita. Vaikka muiden opioidien käyttö huumeena jää väestötasolla melko alhaiselle tasolle (elinikäisprevalenssi 2 % vuonna 2018) eikä tässä osuudessa ole 2010-luvulla tapahtunut kovin suuria muutoksia, erityisesti 25–34-vuotiaiden ryhmään on syytä kiinnittää huomiota. Tässä ikäryhmässä muun opioidin käyttö huumeena on yleistynyt miehillä neljästä kuuteen prosenttiin ja naisilla yhdestä neljään prosenttiin vuosien 2010 ja 2018 välillä. Samoin 35–44-vuotiaiden ikäryhmässä on viitteitä käytön yleistymisestä vuoden 2014 jälkeen.

Huumaavien sienten käyttö on hiljalleen yleistynyt, joskin edelleen vain pieni osa (3 %) väestöstä on kokeillut tai käyttänyt niitä joskus elämänsä aikana (taulukko 14b). Elinikäisprevalenssi on myös tämän aineen osalta suurin 25–34-vuotiaiden ryhmässä. Tämän ikäryhmän miehistä 12 prosenttia ja naisista viisi prosenttia oli vuoden 2018 kyselyn mukaan joskus käyttänyt huumaavia sieniä. Sekä LSD:n että huumaavien sienten kokeilujen ja käytön yleistymistä ainakin osittain selittää kansainvälinen kiinnostus psykedeelisten aineiden terapeuttiseen käyttöön.

Vuodesta 2006 alkaen Huumekyselyssä on tiedusteltu 2000-luvulla markkinoille tulleiden GHB:n (”gamma”) ja GBL:n (”lakka”) käyttöä (taulukko 15a). Näiden aineiden käyttö ei juuri ole yleistynyt tarkastelujakson aikana. Elinaikaisesta käytöstä raportoi vuonna 2018 noin prosentti kaikista vastaajista.

Erilaisten muuntohuumeiden lisääntyessä niitä koskevia kysymyksiä on lisätty lomakkeelle vuodesta 2010 lähtien. Tällöin kysymys koski ainoastaan MDPV:n käyttöä, mutta vuonna 2014 kysymys laajennettiin koskemaan kaikkia synteettisiä katinoneja (taulukko 15b). Tämän lisäksi vuodesta 2014 lähtien on kysytty synteettisten kannabinoidien ja metamfetamiinin käyttöä (taulukko 15c). Elinikäisprevalenssit olivat kaikkien edellä mainittujen aineiden osalta pieniä. Synteettisiä katinoneja kokeilleiden tai käyttäneiden osuus oli yhden prosentin luokkaa kahdessa nuorimmassa ikäryhmässä. Metamfetamiinin käytöstä raportoivat yleisimmin 25–44-vuotiaat, joista neljä prosenttia oli joskus elämänsä aikana kokeillut ainetta. Synteettiset kannabinoidit eivät näyttäisi nousseen kannabiksen vaihtoehtoiksi, sillä myös niiden käyttö oli varsin vähäistä.

5 Muiden päihteiden käytön ja tupakoinnin trendit

5.1 Lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö (taulukko 16)

Tässä raportissa termejä lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö ja lääkkeiden väärinkäyttö käytetään toistensa synonyymeinä. Rauhoittavien lääkkeiden sekä uni- ja kipulääkkeiden käyttö ei-lääkinnällisiin tarkoituksiin on ollut tunnettu ilmiö jo pitkään (taulukko 16), huumeista ainoastaan kannabiksen käyttö on yleisempää kuin lääkkeiden väärinkäyttö (ks. myös Karjalainen & Hakkarainen 2013, Karjalainen ym. 2017b).

Lääkkeiden väärinkäyttö joskus elämän aikana on yleistynyt vuodesta 1992, mutta pysynyt 2000-luvulla melko stabiilina. Tulosten tarkastelussa on otettava huomioon, että vuonna 2014 lääkkeiden ei-lääkinnällistä käyttöä kartoittavaa kysymystä tarkennettiin koskemaan ainoastaan reseptillä saatavia lääkkeitä. Tämä saattoi osaltaan vaikuttaa siihen, että vuonna 2014 lääkkeitä väärinkäyttäneiden osuus väestöstä näytti olevan jopa hieman vähenevän. Tämä kehitys on kuitenkin pysähtynyt, sillä vuonna 2018 joskus elämän aikana tapahtuneesta lääkkeiden väärinkäytöstä raportoi seitsemän prosenttia vastaajista, mikä oli jonkin verran enemmän kuin vuonna 2014.

Trendeissä on huomattavia ikäryhmittäisiä eroja ja erityisesti 25–34-vuotiailla miehillä ja naisilla lääkkeiden väärinkäyttö on lisääntynyt koko tarkastelujakson ajan. Vuonna 2018 lääkkeiden väärinkäyttö oli yleisintä tässä nimenomaisessa ikäryhmässä (miehillä 14 % ja naisilla 13 %). Vaikka miehet yleisesti ottaen käyttävät päihteitä naisia yleisemmin, sukupuolten väliset erot lääkkeiden väärinkäytössä ovat varsin vähäisiä. Kahdessa nuorimmassa ikäryhmässä lääkkeiden väärinkäyttö on lähes yhtä yleistä miehillä sekä naisilla. 35–44-vuotiaiden ikäryhmässä lääkkeiden väärinkäyttö oli jopa yleisempää naisilla (9 %) kuin miehillä (7 %). Tämän ikäryhmän naisiin on syytä kiinnittää huomiota, sillä heillä lääkkeiden väärinkäyttö oli vuonna 2018 korkeammalla tasolla kuin koskaan aikaisemmin.

5.2 Bentsodiatsepiinien ja opioidien ei-lääkinnällinen käyttö (taulukot 17–18)

Vuonna 2018 kysyttiin ensimmäistä kertaa erikseen ainoastaan reseptillä saatavien bentsodiatsepiinien ja opioidien ei-lääkinnällisestä käytöstä. Kaikista vastaajista noin prosentti raportoi viimeiseksi kuluneiden 12 kuukauden aikana käyttäneensä bentsodiatsepiineja tai opioideja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen.

5.3 Liuottimien ja liimojen päihdekäyttö (taulukko 19)

Liuottimien tai liimojen jatkuvampi käyttö on varsin harvinaista. Vuosien 1998, 2002 ja 2006 kyselyiden mukaan yksi prosentti 15–24-vuotiaista nuorista oli edellisen vuoden aikana käyttänyt liuottimia tai liimoja (taulukko 19b). Muina vuosina käyttö on jäänyt alle yhden prosentin. Miesten ja naisten väliset erot ovat kahdessa nuorimmissa ikäryhmissä vähäisiä.

Näiden aineiden kokeilukäyttöä esiintyy erityisesti nuorilla. Eri kyselyiden mukaan 6–8 prosenttia peruskoululaisista (Kouluterveyskysely 2019, julkaisematon tieto) tai 15–16-vuotiaista nuorista (Raitasalo & Härkönen 2019) on ainakin kerran haistellut jotain ainetta (liimoja, liuottimia ym.) päihtymistarkoituksessa. Kouluterveyskyselyn mukaan kolme prosenttia lukiolaisista ja viisi prosenttia ammattioppilaitosten opiskelijoista oli ainakin kerran haistellut jotakin huumavaa ainetta (liimaa, butaania tms.) päihtyäkseen (Kouluterveyskysely 2019, julkaisematon tieto). Alle 22-vuotiailla korkeakouluopiskelijoilla huumavien aineiden haistelu oli erittäin harvinaisia: 0–0,2 prosenttia oli kokeillut tinnerin, butaanin, liiman tms. haistelua (Kunttu ym. 2016).

5.4 Raittius ja alkoholin käyttö (taulukko 20)

Huumeekyselyissä on kysytty myös alkoholin ja tupakan käyttöä erityisesti siksi, että voidaan tutkia eri aineiden yhteiskäyttöä (Partanen 1994, Hakkarainen & Metso 2005, Hakkarainen & Metso 2009, Karjalainen ym. 2017a, Hakkarainen ym. 2019).

Raittiiksi määriteltiin ne henkilöt, jotka eivät viimeisten 12 kuukauden aikana olleet juoneet alkoholia. Raittiiden osuus (taulukko 20a) on noussut tasaisesti vuodesta 2002 vuoteen 2014, minkä jälkeen osuus on pysynyt ennallaan. Vuonna 2018 raittiita oli 16 prosenttia vastaajista. Tämä on suurin piirtein samalla tasolla vuoden 2016 Juomatapatutkimuksen kanssa, jossa 13 prosenttia 15–69-vuotiaista raportoi olevansa raittiita (Härkönen ym. 2017).

Raittius on yleistynyt erityisesti nuorimmassa 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa raittiita vuonna 1998 oli 11 prosenttia ja vuonna 2014 jo 27 prosenttia vastaajista. Tämä kehitys kuitenkin näyttää pysähtyneen, sillä vuoden 2014 jälkeen raittiiden osuus on jopa hieman vähentynyt ollen 25 prosenttia vuonna 2018 (taulukko 20a). Vastaavanlainen muutos on nähtävissä myös nuorten päihteiden käyttöä kartoittavissa tutkimuksissa, sillä sekä Nuorten terveystapatutkimuksessa (Kinnunen ym. 2019) että Kouluterveyskyselyssä (2019) nuorten raittius on lisääntynyt vuosituhannen alusta noin 2010-luvun puoliväliin asti, minkä jälkeen raittiiden osuuden kasvu on tasaantunut tai jopa lähtenyt laskuun.

Humalahakuista juomista on kartoitettu kysymällä kuinka usein vastaaja juo kuusi (miehet) / neljä (naiset) alkoholiannosta tai enemmän yhdellä kerralla. Humalahakuisesti juovien osuus oli suurimmillaan vuonna 2006, jolloin 39 prosenttia kaikista vastaajista raportoi vähintään kuukausittaisesta humalajuomisesta (taulukko 20c). Osuus on sittemmin kääntynyt laskuun ja vuonna 2018 vähintään kuukausittain humalaan juovia oli 30 prosenttia vastaajista. Miehillä humalahakuinen juominen on yleisempää kuin naisilla, joskin miehillä humalahakuinen juominen on tasaisesti vähentynyt vuodesta 2002 lähtien. Naisilla taas osuus oli korkeimmillaan vuonna 2006, mutta on sen jälkeen laskenut. Huumeekyselyn tulokset humalahakuisesta juomisesta ovat miesten kohdalla samansuuntaisia kuin Juomatapatutkimuksessa (Härkönen ym. 2017). Naisten kohdalla Juomatapatutkimuksen ja Huumeekyselyn tuloksia ei voida verrata toisiinsa erilaisesta määrittelytavasta johtuen: Juomatapatutkimuksessa naisillakin humalahakuisen juomisen annosmäärä oli vähintään kuusi annosta kerralla, kun taas Huumeekyselyssä on käytetty neljää annosta.

5.5 Eri aineiden samanaikainen käyttö (taulukko 21)

Eri aineiden samanaikaisesta käytöstä kysyttiin Huumeekyselyssä ensimmäisen kerran vuonna 2010, jolloin vastaajilta tiedusteltiin, ovatko he joskus tai viimeisten 12 kuukauden aikana käyttäneet samanaikaisesti (1) huumeita ja alkoholia, (2) huumeita ja lääkkeitä tai (3) alkoholia ja lääkkeitä. Vuodesta 2014 alkaen eri aineiden samanaikaisesta käytöstä kysyttiin entistä laajemmin. Vuonna 2018 kaikkiaan 16 prosenttia vastaajista raportoi joskus käyttäneensä vähintään kahta eri ainetta samanaikaisesti (alkoholia/huumeita/lääkkeitä), miehistä 18 prosenttia ja naisista 13 prosenttia (taulukko 21a). Vuoteen 2014 verrattuna joskus elämän aikana tapahtunut sekakäyttö näyttäisi hieman yleistyneen, erityisesti naisilla ja vanhemmissa ikäryhmissä (yli 35-vuotiailla).

Sekä elinikäisprevalenssi että vuosiprevalenssi olivat suurimmat 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä. Heistä 27 prosenttia raportoi eri aineiden samanaikaisesta käytöstä joskus elinaikanaan ja 11 prosenttia viimeisten 12 kuukauden aikana. Miehillä eri aineiden samanaikainen käyttö oli kaikissa ikäryhmissä yleisempää kuin naisilla ja vuosiprevalenssi oli suurin 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä (15 %). Naisilla kahden nuorimman ikäryhmän väliset erot olivat tasoituneet vuodesta 2014 ja osuudet olivat molemmissa ryhmissä 6–7 prosentin tasolla (taulukko 21b).

Vaikka elinaikainen sekakäyttö oli hieman yleistynyt, viimeaikaista käyttöä kuvaavassa vuosiprevalenssissa ei vastaavaa muutosta havaittu. Viimeisen vuoden aikainen käyttö oli pysynyt varsin tasaisena ja jopa vähentynyt nuorimmassa 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä. Poikkeuksen tässä muodostavat 35–44-vuotiaat miehet sekä 25–34-vuotiaat naiset, joissa molemmissa ryhmissä viimeisen vuoden aikainen sekakäyttö oli vuosien 2014 ja 2018 välillä hieman yleistynyt.

Yleisimmin samanaikaisesti oli käytetty huumeita ja alkoholia (taulukko 21c). Huumeiden ja alkoholin sekä tarkemmin kannabiksen ja alkoholin samanaikaisen käytön prevalenssit olivat hyvin samalla tasolla, mikä viittaa siihen, että valtaosa alkoholin kanssa käytetyistä huumeista on nimenomaan kannabista tai että

kannabis ainakin on yhtenä aineena mukana ”komboissa”. Huumeita ja lääkkeitä tai lääkkeitä ja alkoholia samanaikaisesti viimeisten 12 kuukauden aikana käyttäneitä oli kaikista vastaajista 1–2 prosenttia. Näiden eri ainekombinaatioiden käyttö viimeisten 12 kuukauden aikana on myös pysynyt varsin tasaisena koko 2010-luvun.

5.6 Tupakointi sekä sähkösavukkeiden ja nuuskan käyttö (taulukot 22–24)

Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien osuus vastaajista on pienentynyt koko tarkastelujakson ajan vuodesta 1998 vuoteen 2018 (taulukko 22). Päivittäisen tupakoinnin vähenemisestä on raportoitu myös muissa väestötutkimuksissa (Tupakkatilasto 2017). Viimeisimmässä Huumekyselyssä 14 prosenttia vastaajista raportoi tupakoivansa päivittäin tai lähes päivittäin ja seitsemän prosenttia silloin tällöin. Tupakoivien miesten osuus oli kaikissa ikäryhmissä suurempi kuin naisilla vuoteen 2014, jonka jälkeen erot ovat tasoittuneet nuoremmissa ikäryhmissä. Vuonna 2018 päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien naisten osuus 15–24-vuotiailla oli jopa suurempi (13 %) kuin saman ikäryhmän miehillä (11 %). Sekä miehillä että naisilla tupakointi on koko tarkastelujaksolla vähentynyt erityisesti nuoremmissa ikäryhmissä. Eniten tupakoivia oli 45–69-vuotiaiden ikäryhmässä (miehet 19 % ja naiset 14 %).

Sähkösavukkeiden käytöstä on kysytty vuodesta 2014 alkaen (taulukko 23). Vuonna 2018 vastaajista 16 prosenttia oli joskus vähintäänkin kokeillut sähkösavukkeita, mutta vain yksi prosentti kertoi käyttävänsä niitä päivittäin tai lähes päivittäin. Eri ikäryhmissä sähkösavukkeita päivittäin käyttäneiden osuudessa ei juuri ollut vaihtelua, pois lukien 45–69-vuotiaat, jotka eivät raportoineet sähkösavukkeiden käytöstä lainkaan. Sähkösavukkeita ainakin joskus kokeilleista tai käyttäneistä 78 prosenttia raportoi, että heidän käyttämänsä sähkösavuke tai vaporisaattori oli ainakin joskus sisältänyt nikotiinia, 56 prosentilla sähkösavuke oli sisältänyt nikotiinia aina tai useimmiten. Lisäksi sähkösavukkeita ainakin joskus kokeilleista noin kolme prosenttia raportoi, että heidän käyttämänsä sähkösavuke tai vaporisaattori oli ainakin joskus sisältänyt kannabista.

Nuuskan käytöstä on kysytty vuodesta 2002 lähtien (taulukko 24). Nuuskaa ainakin joskus elämänsä aikana kokeilleiden osuus on vuosien 2002 ja 2018 välillä lisääntynyt 17 prosentista 26 prosenttiin. Nuuskaa päivittäin tai lähes päivittäin käyttävien osuus oli myös hieman noussut vuodesta 2014 ollen nyt kolme prosenttia. Nuuskan käytössä on selvä sukupuoliero siten, että päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttivät ainoastaan miehet. Nuuskan käyttö on lisääntynyt erityisesti 15–34-vuotiailla miehillä, ja nämä ikäryhmät raportoivat eniten päivittäisestä käytöstä (12 %). Sama sukupuoliero näkyy myös muissa väestökyselyissä (Kouluterveyskysely 2019, Parikka ym. 2018).

6 Tarkentavia tietoja kannabiksen käytöstä

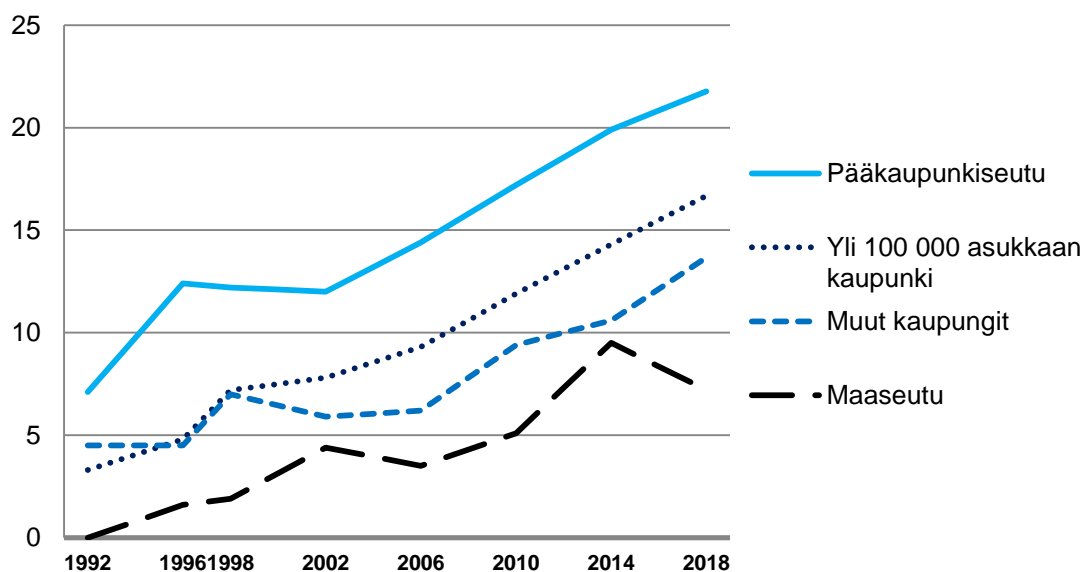
6.1 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan ja asuinalueen mukaan (taulukot 25–26)

Kannabiskokeilut ovat yleistyneet kaikissa tarkastelluissa sosiaaliryhmissä vuosien 1992 ja 2018 välillä (taulukko 25a). Kannabiksen käytön elinikäisprevalenssi on tänä aikana noussut 6 prosentista 24 prosenttiin. Kokeilut ovat lisääntyneet suhteellisen tasaisesti kaikissa ryhmissä koko tutkimusajanjakson ajan. 2000-luvulla erityisesti työttömien kannabiskokeilut ovat yleistyneet, tosin kasvu on tasaantunut vuoden 2014 jälkeen. Vuonna 2018 kannabista oli joskus elämänsä aikana kokeillut työttömistä 31 prosenttia ja työssä käyvistä 26 prosenttia. Eniten kannabiskokeiluista raportoivat avoliitossa olevat (32 %). Korkeakoulututkinnon suorittaneet ovat koko tarkastelujakson ajan raportoineet enemmän kannabiskokeiluista kuin ammattitutkinnon suorittaneet.

Myös viimeisten 12 kuukauden aikana tapahtunut kannabiksen käyttö on pääosin lisääntynyt kaikissa tarkastelluissa sosiaaliryhmissä (taulukko 25b). Vuonna 2018 viimeisen vuoden aikaista käyttöä tarkasteltaessa suurimmaksi kannabista käyttäneiden osuus nousi työttömien lisäksi opiskelijoilla ja naimattomilla henkilöillä, joista jälkimmäiset ovat tyypillisesti nuoria ihmisiä. Lukuihin voi tämän vuoksi sisältyä ensikokeiluja, jolloin vuosiprevalenssi ei kuvaa pelkästään säännöllisempää käyttöä.

Pääkaupunkiseudulla asuvilla on tarkastelujakson aikana ollut huomattavan paljon enemmän kokemuksia kannabiksen käytöstä kuin muilla alueilla asuvilla (taulukot 26a ja 26b), joskin alue-erot ovat ajan myötä jonkin verran tasoittuneet. Tarkasteltaessa kannabiksen käyttöä viimeisten 12 kuukauden aikana 15–34-vuotiailla, joilla kannabiksen käyttö on yleisintä, nähdään että kannabiksen käyttö on yleistynyt melko tasaisesti kaikilla asuinpaikoilla (kuvio 7). Tosin vuoden 2014 jälkeen kannabiksen käyttö näyttäisi jonkin verran vähentyneen maaseudun 15–34-vuotiailla. Silti maaseudullakin viimeisen vuoden aikainen kannabiksen käyttö alle 35-vuotiailla on edelleen korkeammalla tasolla kuin kertaakaan vuotta 2014 edeltävänä aikana. Kannabiksen käytön leviäminen on siis tapahtunut suuremmista asutuskeskuksista pienempiin ja alueellisesti tarkasteltuna pääkaupunkiseudulta ensin muualle Etelä-Suomeen ja edelleen Länsi-, Pohjois- ja Itä-Suomeen. Tässä on kuitenkin huomioitava, että asuinpaikan koko on saattanut muuttua vuoden 1992 ja vuoden 2018 välillä. Asuinpaikkojen ikäjakaumat eivät pysy vuodesta toiseen samoina ja asuinalueiden ikäjakaumat vaihtelevat. Esimerkiksi suuremmissa kaupungeissa on suhteessa enemmän 15–24-vuotiaita kuin pienemmillä asuinpaikoilla, ja maaseudulla vanhempien henkilöiden osuus on suurempi kuin muualla (Suomen virallinen tilasto, Väestörakenne 2019).

Kuvio 7. Kannabista viimeisten 12 kuukauden aikana käyttäneiden osuus 15–34-vuotiaista asuinpaikan mukaan (%).

6.2 Kannabiksen käytön insidenssi ja jatkuvuuskerroin 1998–2018 (taulukot 27–28)

Huumeiden käytön aloittamisen ja jatkamisen yleisyyttä voidaan kuvata insidenssilukujen ja jatkuvuuskerroin avulla. Insidenssillä tarkoitetaan uusien tapausten ilmaantuvuutta tietyn ajan kuluessa. Tässä taulukkoraportissa se kertoo viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kannabiksen käytön aloittaneiden osuuden kaikista vastaajista (taulukko 27). Jatkuvuuskerroin puolestaan ilmaisee niiden henkilöiden osuuden kannabista joskus kokeilleista, joiden ensikokeilut ovat vähintään vuotta varhemmalta ajalta ja jotka ovat käyttäneet kannabista myös viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana (taulukko 28). Viimeisen vuoden aikana kannabista ensimmäisen kerran kokeilleet jäivät siis jatkuvuuskerrointa tarkasteltaessa ulkopuolelle.

Kannabiskokeilut aloitetaan yleensä 15–24-vuotiaana (taulukko 27). Vuoden 1998 Huumekyselyn mukaan kaikki sinä vuonna kannabista kokeilleet olivat tämän ikäisiä. Seuraavissa kyselyissä myös 25–34-vuotiaissa oli uusia kannabiksen kokeilijoita. Vuodesta 2014 alkaen ensikokeilijoita on ollut jo kaikissa ikäryhmissä, joskin insidenssit ovat olleet varsin matalia yli 35-vuotiailla. Kannabiksen ensikokeilijoiden osuudessa on tapahtunut vain vähäisiä muutoksia vuoden 2014 jälkeen: 15–24-vuotiaissa miehistä ensikokeilijoita oli hieman vähemmän ja saman ikäryhmän naisissa heitä oli hieman enemmän vuonna 2018.

Vaikka ensikokeilijoiden osuus on pysynyt varsin tasaisena, kannabiksen käyttöä jatkaneiden osuus on kasvanut koko 2010-luvun (taulukko 28). Kannabiksen käyttöä jatkaneiden osuudessa ei juuri tapahtunut muutoksia vuosien 1998 ja 2010 välillä, jolloin noin viidesosa kannabista joskus kokeilleista oli käyttänyt kannabista myös kyselyä edeltävien 12 kuukauden aikana. Yli neljäsosa kannabista joskus aikaisemmin kokeilleista oli jatkanut käyttöään vuonna 2018, miehistä jopa kolmasosa. Kannabiksen käyttöä ovat jatkaneet erityisesti 25–34-vuotiaat, sekä miehet että naiset. Nuorimmassa ikäryhmässä puolestaan aikaisempaa harvempi oli jatkanut kannabiksen käyttöään.

6.3 Kannabiksen käytön aloitusikä 1998–2018 (taulukko 29)

Kannabiksen käyttö aloitetaan keskimäärin 20-vuotiaana (taulukko 29). Vuosien 1998 ja 2018 välillä aloitusiän keskiarvo on vähitellen noussut 19 ikävuodesta 20 ikävuoteen ja mediaani 18 ikävuodesta 19 ikävuoteen. Kannabiksen käytön aloitusikä ei siis väestötasolla ole laskenut, vaikka julkisuudessa joskus näin esitetään.

Vuoden 2018 kyselyn mukaan miehet ja naiset aloittavat kannabiskokeilut samanikäisinä: ensikokeilujen keski-ikä oli sekä miehillä että naisilla noin 20 vuotta. Yhtä lailla sekä miehillä että naisilla ensikokeiluista 85–86 prosenttia oli tehty 24 ikävuoteen mennessä. Miesten ja naisten välinen ero on siten tasaantunut: aiemmin naiset aloittivat kannabiskokeilut hieman miehiä nuorempina.

Vuoden 2010, 2014 ja 2018 kyselyissä tiedusteltiin erikseen hasiksen ja marihuanan aloitusikää, joista kannabiksen käytön aloitukseksi valittiin varhaisempi. Hasiksen ja marihuanan keskimääräiset aloitusiät olivat kuitenkin hyvin samalla tasolla.

6.4 Kannabiksen kotikasvatus (taulukko 30)

Huume-kyselyssä on vuodesta 2010 alkaen kysytty kannabiksen kotikasvatuksesta. Kannabiksen kasvattajan tuntevien osuus on pysynyt hyvin tasaisena, sillä kaikkina vuosina noin 10 prosenttia vastaajista kertoi tuntevansa henkilökohtaisesti kannabiksen kasvattajan (taulukko 30a). Tässäkin on huomattavia ikäryhmitäisiä eroja. Noin joka viides 25–34-vuotias tunsi henkilökohtaisesti kannabiksen kasvattajan, kun taas muissa ikäryhmissä kannabiksen kasvattajan tunsi korkeintaan noin joka kymmenes.

Vuoden 2018 kyselyn mukaan kannabista oli itse kasvattanut kaksi prosenttia kaikista vastaajista (taulukko 30b). Tämäkin osuus on pysynyt samalla tasolla koko 2010-luvun ajan. Miehistä kannabista kasvattaneita oli enemmän kuin naisissa. Kasvattajia oli suhteellisesti eniten 25–34-vuotiaiden miesten ikäryhmässä (7 %). Kannabiksen kotikasvatus oli aloitettu keskimäärin 25-vuotiaana (taulukko 30c).

7 Päihteiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat ja hoito

Vuodesta 2010 alkaen Huumeekyselyssä on kysytty terveysongelmista, joiden uskottiin aiheutuvan henkilön omasta päihteiden käytöstä. Lisäksi vuodesta 2006 lähtien on tiedusteltu, onko vastaaja ollut hoidossa alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytön vuoksi.

7.1 Terveysongelmat (taulukko 31)

Vastaajilta kysyttiin, oliko heillä joskus elinaikana tai viimeisten 12 kuukauden aikana ollut terveysongelmia, joiden he uskoivat aiheutuneen alkoholin, huumeiden, rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden tai eri aineiden samanaikaisesta käytöstä. Yksitoista prosenttia vastaajista raportoi, että heillä oli ollut terveysongelmia, joiden he uskoivat aiheutuneen alkoholin käytöstä. Lääkkeiden käytöstä aiheutuneista terveysongelmista raportoi kolme prosenttia ja huumeiden käytöstä sekä eri aineiden samanaikaisesta käytöstä aiheutuneista terveysongelmista kaksi prosenttia vastaajista. Miehet raportoivat terveysongelmia enemmän alkoholin ja huumeiden vuoksi, mutta lääkkeiden käytöstä ja eri aineiden samanaikaisesta käytöstä aiheutuneiden terveysongelmien raportoinnissa ei miesten ja naisten välillä ollut eroja. Huumeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat ovat lisääntyneet erityisesti 25–34-vuotiailla, vuoden 2010 kahdesta prosentista vuoden 2018 viiteen prosenttiin.

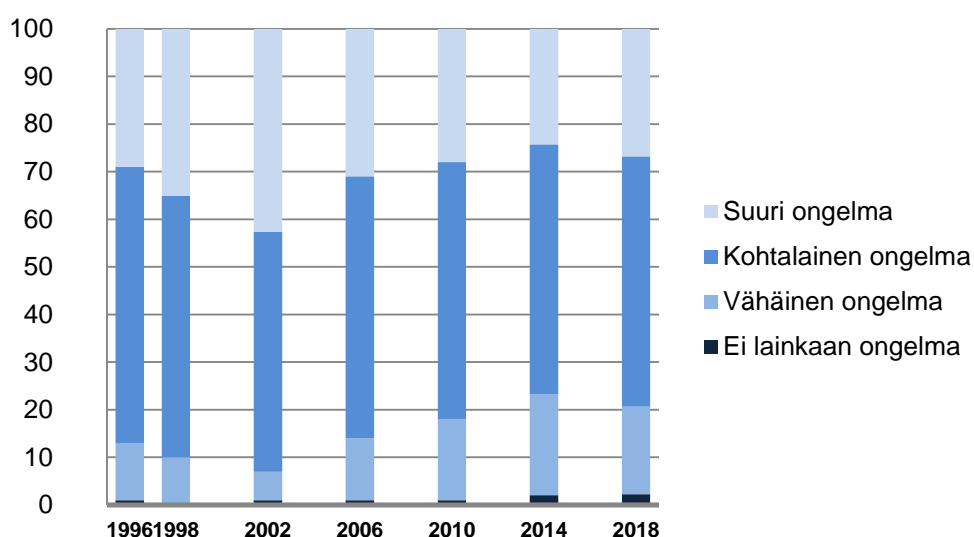
7.2 Hoito (taulukko 32)

Alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytöstä johtuen hoidossa raportoi olleensa kolme prosenttia kaikista vastaajista, ja tämä osuus on pysynyt varsin tasaisena vuosien 2006–2018 välillä. Miehet raportoivat vuoteen 2014 asti hoidossa olosta useammin kuin naiset, mutta tämän jälkeen miesten ja naisten välinen ero on tasoittunut: vuonna 2018 kolme prosenttia sekä miehistä että naisista raportoi olleensa hoidossa päihteiden käytön vuoksi. Naisilla hoidossa olleiden osuus kasvoi hieman kaikissa ikäryhmissä, kun taas miehillä hoidossa olleiden osuudet pysyivät ennallaan tai jopa laskivat. Suurin osuus hoidossa olleista oli 45–69-vuotiaiden miesten ryhmästä. Vuonna 2018 hoidossa olemisesta päihteiden käytöstä johtuen raportoi ensimmäistä kertaa myös 15–24-vuotiaat naiset. Tämän ikäryhmän naisista suurempi osuus (2 %) raportoi olleensa hoidossa päihteiden käytöstä johtuen verrattuna miesten vastaavaan ikäryhmään (1 %). Kyselyssä ei ole eritelty tarkemmin sitä, minkä päihteen käytön vuoksi hoidossa oli oltu.

8 Huumeita koskevat mielipiteet ja asenteet

8.1 Mielipiteet huumeiden aiheuttamasta ongelmasta Suomessa ja omalla asuinalueella (taulukko 33)

Valtaosa suomalaisista pitää huumeiden aiheuttamaa ongelmaa maassamme suurena tai kohtalaisena (kuvio 8, taulukko 33a). Huumeita korkeintaan vähäisenä ongelmana pitävien osuus on vuodesta 2002 lähtien kasvanut, vaikkakin vuoden 2014 jälkeen kasvu on tasaantunut. Vuonna 2018 noin viidesosa vastaajista piti huumeita korkeintaan vähäisenä ongelmana, kun vuonna 2002, jolloin huoli oli suurimmillaan, näin ajatteli vain kuusi prosenttia vastaajista.

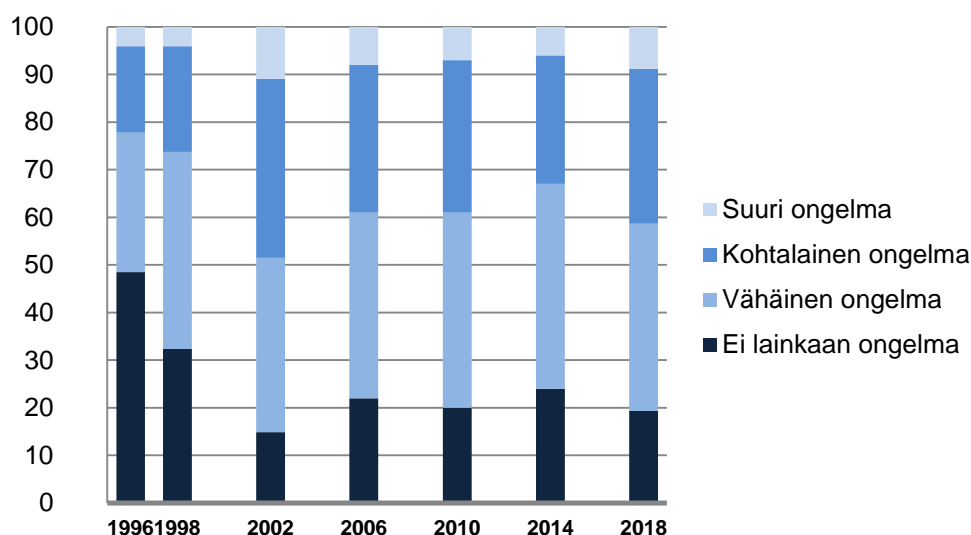

Kuvio 8. Mielipiteet huumeongelmasta Suomessa (%).

Tarkastelujakson aikana vuosina 1996–2018 mielipiteet huumeongelmasta Suomessa ovatkin vaihdelleet, ja ikäryhmien asenteet muuttuneet eri tavalla. Suurimpana huumeongelmaa pidettiin vuonna 2002, jolloin jopa 43 prosenttia vastaajista piti huumeita suurena ongelmana maassamme. Tämän jälkeen näin vastanneiden osuus on laskenut 27 prosenttiin vuonna 2018. Mielipiteet huumeongelmasta ovat koko tarkastelujakson ajan olleet lievimmät nuorimassa ikäryhmässä, josta 43 prosenttia piti huumeongelmaa korkeintaan vähäisenä viimeisimmän Huumekyselyn mukaan. Vanhimmassa ikäryhmässä (45–69-vuotiaat) mielipiteet ovat vaihdelleet vähiten ja vuonna 2018 tilanne oli sama kuin vuonna 1996: yhdeksän prosenttia piti huumeongelmaa korkeintaan vähäisenä.

Verrattuna miehiin ja nuorempiin ikäryhmiin, suurempi osuus naisista ja vanhemmista henkilöistä pitää huumeongelmaa suurena tai kohtalaisena. Vain kaksi prosenttia vastaajista oli vuonna 2018 sitä mieltä, etteivät huumeet olleet maassamme lainkaan ongelma.

Tarkasteltaessa mielipiteitä liittyen huumeongelmaan vastaajan omalla asuinalueella näyttää tilanne hieman toisenlaiselta (taulukko 33b). Enemmistö suomalaisista on koko tarkasteluajan vuosina 1996–2018 pitänyt huumeita omalla asuinalueellaan korkeintaan vähäisenä ongelmana (kuvio 9). Vaikka omalla asuinalueella huumeongelmaa ei ole nähty yhtä suureksi kuin koko maan tasolla, on mielipiteissä tapahtunut vastaavanlainen muutos kuin edellä on esitetty: huoli kasvoi vuoteen 2002 asti ja sen jälkeen se on jonkin verran lieventynyt, joskin tämä kehitys on pysähtynyt vuoden 2014 jälkeen.

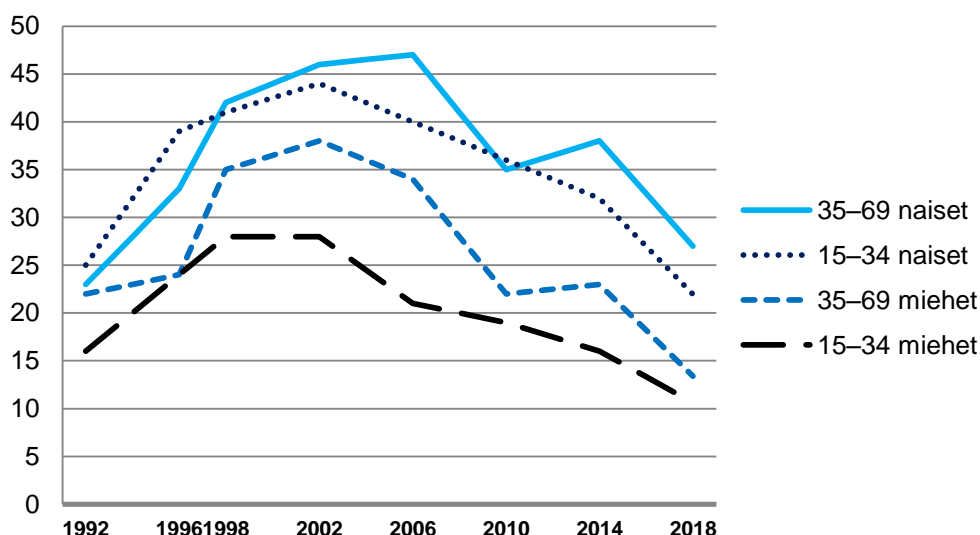
Kuvio 9. Mielipiteet huumeongelmasta omalla asuinalueella (%).

Vuonna 1996 kaikkiaan 78 prosenttia piti huumeongelmaa omalla asuinalueella korkeintaan vähäisenä, kun taas vuonna 2018 tätä mieltä oli enää 59 prosenttia. Vastaavasti huumeita suurena tai kohtalaisena ongelmana omalla asuinalueella pitävien osuus on kasvanut vuosien 1996 ja 2018 välillä, joskin muutos ei ole ollut täysin suoraviivainen. Mielipiteet ovat muuttuneet erityisesti vanhimmissa ikäryhmässä (45–69-vuotiaat), kun taas nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat) vuosien 2018 ja 1996 osuuksissa ei juuri ole eroa.

8.2 Pelko joutua väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi (taulukko 34)

Suomalaisten pelko joutua väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi kasvoi selvästi vuodesta 1992 vuoteen 2002 (taulukko 34). Pelot ovat tämän jälkeen väistyneet ja ne ovat vuonna 2018 jopa matalammalla tasolla kuin vuonna 1992. Tarkastelujakson alussa 22 prosenttia vastaajista pelkäsi joutuvansa väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi, ja vuonna 2018 samaa pelkäsi 19 prosenttia vastaajista. Korkeimmillaan pelko on ollut vuonna 2002, jolloin peräti 40 prosenttia vastaajista pelkäsi joutuvansa väkivallan kohteeksi. Koko tarkastelujakson ajan noin kolmasosa vastaajista ei ole osannut sanoa pelkäävätkö he väkivallan kohteeksi joutumista vai eivät.

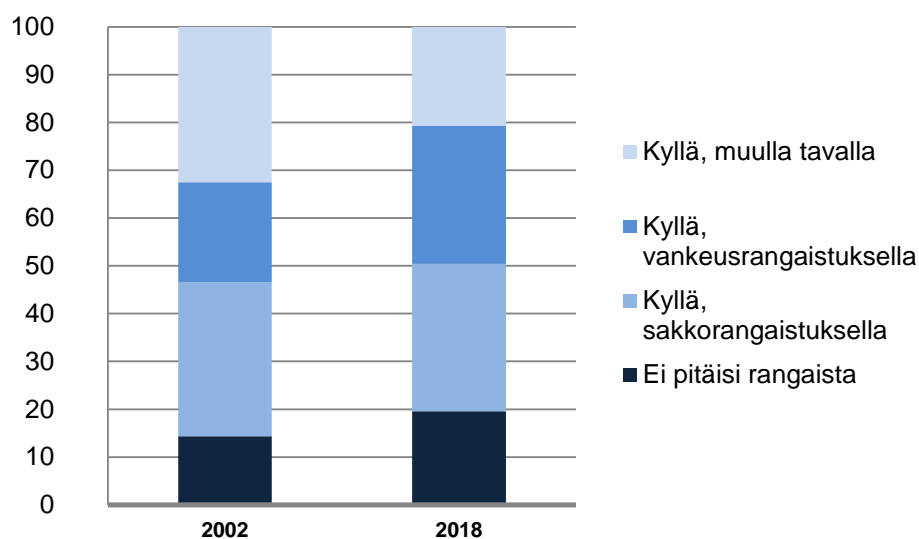
Naisten pelko joutua väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön takia ei vielä 1992 poikennut kovin paljon miesten pelosta, mutta seuraavissa kyselyissä ero miesten ja naisten välillä on jo ollut selvä (kuvio 10). Pelkoa tunteneiden naisten osuus on ollut melko samalla tasolla ikäryhmästä riippumatta, kun taas miesten kohdalla vanhemmat ikäryhmät ovat selkeästi useammin tunteneet pelkoa nuorempiin ikäryhmiin verrattuna. Tosin viimeisimmän kyselyn perusteella ikäryhmien väliset erot ovat miehilläkin kaventuneet. Huumeiden käytön lisääntyminen/vähentyminen on kulkenut kutakuinkin käsi kädessä pelkojen lisääntymisen/vähentymisen kanssa 2000-luvun alkupuolelle asti, mutta tämän jälkeen pelkojen väheneminen ei enää selity huumeiden käytön vähenemisellä. Toisaalta, huumeiden käytön lisääntymisen myötä yhä useammalla on henkilökohtaista kosketuspintaa huumeiden käyttöön, joko omakohtaisten kokeilujen kautta tai siten, että tuntee henkilökohtaisesti huumeita käyttävän henkilön. Tämä voi osaltaan olla hälventämässä huumeisiin ja väkivaltaan liittyviä pelkoja.

Kuvio 10. Niiden osuus, jotka pelkäävät väkivallan kohteeksi joutumista muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi iän ja sukupuolen mukaan (%).

8.3 Mielipiteet siitä, pitäisikö huumeiden käytöstä rangaista (taulukko 35)

Huumeekyselyssä on vuosina 2002 ja 2018 kysytty väestön mielipidettä siitä, pitäisikö huumeiden käytöstä rangaista ja millä tavalla. Vuoden 2002 kysymyksen muotoilu oli hieman erilainen ja vastaajilta kysyttiin, pitäisikö pelkästä huumeiden käytöstä rangaista. Mielipiteet ovat muuttuneet vuodesta 2002, ainoastaan sakkorangaistusta kannattavien osuus on pysynyt samalla tasolla (taulukko 35, kuvio 11). Vankeusrangaistusta kannattavien osuus on noussut 21 prosentista 29 prosenttiin. Toisaalta myös niiden osuus, joiden mielestä huumeiden käytöstä ei pitäisi rangaista, on hieman noussut. Tässäkin on nähtävissä eroja sukupuolten ja ikäryhmien välillä. Yhä useampi mies (24 % vuonna 2018) on sitä mieltä, että huumeiden käytöstä ei pitäisi rangaista. Samoin erityisesti 25–44-vuotiaat ovat sitä mieltä, että huumeiden käytöstä ei pitäisi rangaista (29 % vuonna 2018). Vankeusrangaistusta tosin kannattaa yhtä suuri osuus sekä miehistä että naisista (29 %). Erityisesti naiset ja vanhemmat ikäryhmät ovat tiukentaneet mielipiteitään tähän suuntaan.

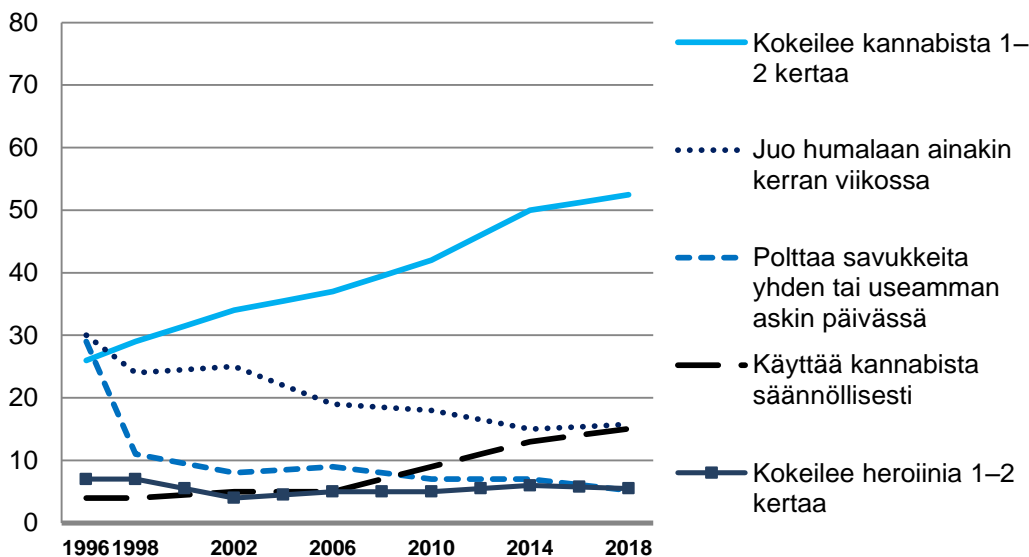

Kuvio 11. Mielipiteet siitä, pitäisikö huumeiden käytöstä rangaista (%).

8.4 Mielipiteet eri päihteiden käytön aiheuttamista riskeistä (taulukko 36)

Huumeekyselyissä vastaajia on pyydetty arvioimaan tupakoinnin, humalajuomisen ja erilaisten huumeiden (kannabis, ekstaasi, amfetamiini, heroiini) käytön vaarallisuutta kysymällä kuinka suuri terveydellinen tai muu riski aiheutuu kyseisestä toiminnasta³. Huumeiden käytössä on eroteltu toisistaan kokeilukäyttö ja säännöllinen käyttö. Yleisesti voidaan sanoa, että miehet ja nuoremmat ikäryhmät pitivät riskejä vähäisempinä kuin naiset ja vanhemmat ikäryhmät (taulukko 36).

Käsitykset riskeistä, jotka liittyvät kannabikseen, viikoittaiseen humalajuomiseen ja säännölliseen tupakointiin ovat selvästi muuttuneet (kuvio 12). Mielipiteet kannabikseen liittyviä riskejä kohtaan ovat lieventyneet, kun taas humalajuomista ja säännöllistä tupakointia kohtaan ne ovat huomattavasti tiukentuneet. Tarkasteluajanjakson alussa kannabiksen kokeiluun, humalajuomiseen ja säännölliseen tupakointiin liittyvät riskikäsitykset olivat suunnilleen samalla tasolla, kun taas vuonna 2018 erot olivat selvät: jopa puolet vastaajista oli sitä mieltä, että kannabiksen kokeiluun sisältyy korkeintaan vähäinen riski, mutta ainoastaan viisi prosenttia vastaajista ajatteli samoin päivittäisestä tupakoinnista. Mielipiteet humalajuomisen riskeistä ovat myös tiukentuneet, joskin tämä kehitys näyttää vuoden 2014 jälkeen pysähtyneen. Vuonna 2018 suunnilleen sama osuus väestöstä oli sitä mieltä, että viikottaisella humalajuomisella tai kannabiksen säännöllisellä käytöllä on korkeintaan vähäinen terveydellinen tai muu riski. Vain pieni osa (5–6 %) suomalaisista on sitä mieltä, että päivittäisellä tupakoinnilla tai heroiinin kokeilulla olisi korkeintaan vähäinen terveydellinen tai muu riski.

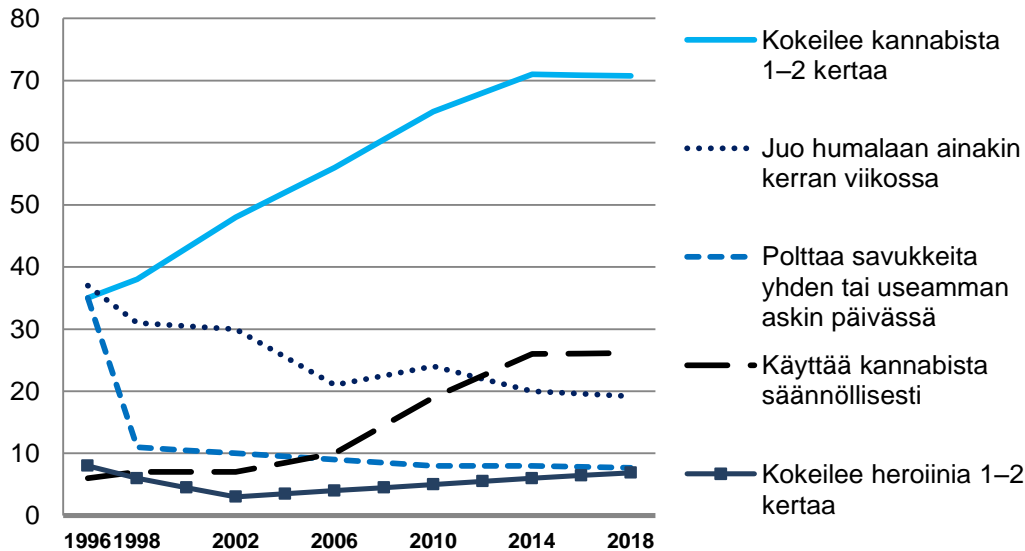

Kuvio 12. Mielipiteet eri päihteiden käytön aiheuttamista terveydellisistä tai muista riskeistä. Niiden osuus, joiden mielestä riski on korkeintaan vähäinen (%).

Seuraavassa tarkastellaan 25–34-vuotiaiden mielipiteitä eri päihteiden käytön aiheuttamista riskeistä (kuvio 13). Muutokset ovat hyvin samansuuntaisia, mutta joissain tapauksissa vielä suurempia kuin koko väestössä. Erityisesti kannabiksen käyttöön liitetty riskikäsitykset ovat muuttuneet tarkastelujakson aikana selvästi koskien sekä kokeilua että säännöllistä käyttöä. Kannabiksen kokeiluun liittyvät riskit on mielletty tasaisesti vähäisemmiksi vuodesta 1996 lähtien, ja säännöllisen käytönkin osalta vuodesta 2006 eteenpäin. Tosin vuoden 2014 jälkeen kannabikseen liittyvät riskikäsitykset eivät enää ole tässä nuorten aikuisten ryhmässä

³ Vuoden 1996 lomakkeella on kysytty: "Kuinka suureksi arvioitte ihmisten riskin vahingoittaa itseään fyysisesti ja/tai muilla tavoin, kun he tekevät seuraavia asioita?", kun taas muina vuosina kysymys on muotoiltu seuraavasti: "Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?"

lieventyneet. Kun koko väestön tasolla kannabiksen säännölliseen käyttöön ja viikoittaiseen humalajuomiseen liittyvät riskikäsitykset ovat suunnilleen samalla tasolla, tässä nuorten aikuisten ryhmässä kannabiksen säännöllisen käytön riskejä vähäisenä pitävien osuus (26 %) on jo korkeampi kuin humalajuomisen riskejä korkeintaan vähäisenä pitävien osuus (19 %).

Kuvio 13. 25–34-vuotiaiden mielipiteet eri päihteiden käytön aiheuttamista riskeistä. Niiden osuus, joiden mielestä riski on korkeintaan vähäinen (%).

Riskikäsityksiä tarkasteltaessa on kuitenkin huomioitava, että kysymystekstin muotoilu vuoden 1996 kyselyssä oli vähän erilainen kuin sitä seuraavissa kyselyissä. Vuoden 1996 kyselyssä kysyttiin: "Kuinka suureksi arvioitte ihmisten riskin vahingoittaa itseään fyysisesti ja/tai muilla tavoin, kun he tekevät seuraavia asioita?", kun taas muissa kyselyissä muotoilu oli: "Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?" Terveydellinen (tai muu) riski on saatettu ymmärtää eri tavalla kuin itsensä vahingoittaminen fyysisesti (tai muilla tavoin).

Mielipiteitä heroiiniin liittyvistä terveysriskeistä on kysytty vuodesta 1996 lähtien ja ekstaasiin ja amfetamiiniin liittyvistä terveysriskeistä vuodesta 2002 lähtien (taulukko 36e–j). Vuonna 2018 vastaajista 48 prosenttia oli sitä mieltä, että ekstaasin kokeilusta aiheutuu suuri terveydellinen tai muu riski, vastaava osuus amfetamiinin osalta oli 59 prosenttia ja heroiinin osalta 75 prosenttia. Riskikäsitykset liittyen ekstaasiin ja amfetamiiniin ovat jonkin verran lieventyneet, erityisesti nuoremmissa ikäryhmissä, mutta heroiinin osalta jopa hieman tiukentuneet tarkastelujakson aikana. Koko väestössä ekstaasin, amfetamiinin ja heroiinin säännöllistä käyttöä suurena riskinä pitävien osuus on vähintään 87 prosenttia.

Vuonna 2018 kysyttiin ensimmäisen kerran reseptilääkkeiden väärinkäyttöön ja muuntohuumeisiin liittyvistä riskikäsityksistä (taulukko 36k–n). Vastaajista 27 prosenttia oli sitä mieltä, että reseptilääkkeiden väärinkäytöllä kerran tai kaksi on vain vähäinen terveydellinen tai muu riski, mutta säännöllisen reseptilääkkeiden väärinkäytön riskeihin suhtauduttiin erittäin tiukasti. Muuntohuumeiden kohdalla vain hyvin pieni osa väestöstä ajatteli, että niiden kokeilulla tai käytöllä olisi vain vähäinen terveydellinen tai muu riski. Julkisuudessa esitetyt muuntohuumeisiin liittyvät varoitukset näyttävät siis menneen hyvin perille.

8.5 Mielipiteet huumeiden kohtuukäytöstä (taulukko 37)

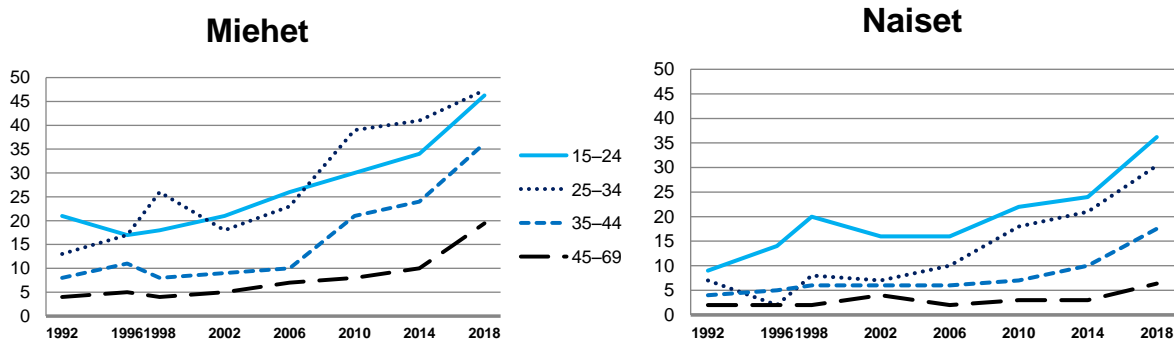
Vuonna 1992 selvä enemmistö suomalaista (yli 70 %) ei hyväksynyt väitettä, että huumeita voisi käyttää ilman ongelmia (taulukko 37). Mielipiteet ovat tältä osin lieventyneet erityisesti vuoden 2014 jälkeen, sillä vuonna 2018 vastaajista 62 prosenttia oli sitä mieltä, että huumeita ei voi käyttää kohtuullisella taval-

la. ”Vaikea sanoa” -vastaajien määrä on selvästi vähentynyt vuodesta 1992, samanaikaisesti kun yhä useampi on katsonut, että huumeita voi käyttää ilman ongelmia.

Mielipide siitä, että huumeita voi käyttää kohtuullisella tavalla ilman ongelmia, on yleistynyt tarkastelujakson aikana kaikissa ikäryhmissä (kuvio 14). Vanhemmissa ikäryhmissä tämän mielipiteen yleistyminen on kuitenkin erityisesti naisilla ollut nuorimpia ikäryhmiä hitaampaa. Naiset ovatkin kaikissa ikäryhmissä miehiä harvemmin sitä mieltä, että huumeita voi käyttää kohtuullisesti ilman ongelmia.

Suurin muutos näkyi 25–34-vuotiaiden miesten mielipiteissä: heistä jopa 47 prosenttia oli vuonna 2018 sitä mieltä, että huumeita saattoi käyttää kohtuullisesti ilman ongelmia. Saman ikäryhmän naisista 30 prosenttia oli tätä mieltä.

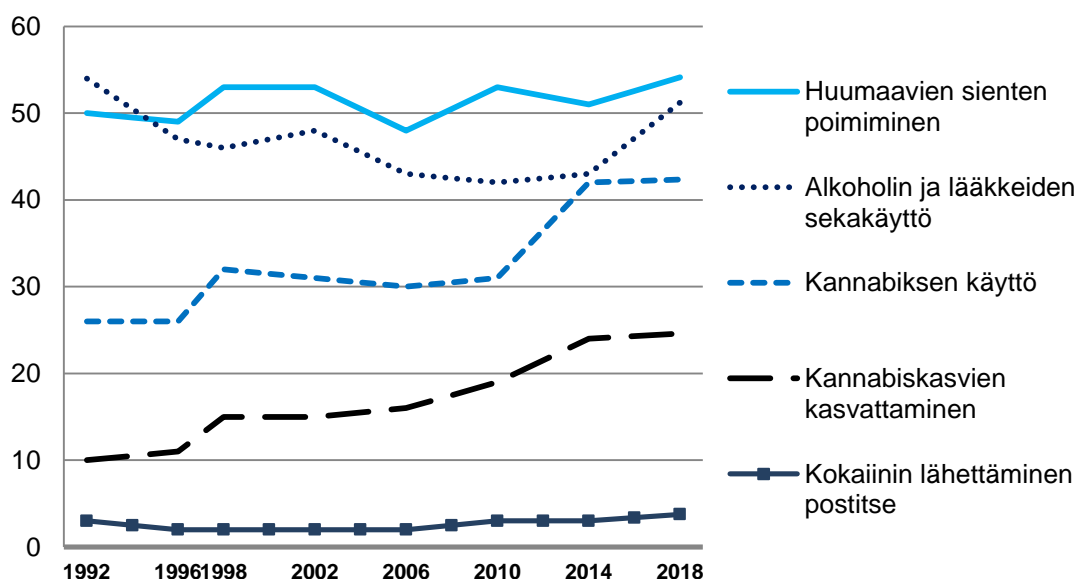

Kuvio 14. Mielipiteet huumeiden kohtuukäytöstä (huumeita voi käyttää kohtuullisella tavalla ilman ongelmia). Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus miehillä ja naisilla iän mukaan (%).

8.6 Mielipiteet erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta (taulukko 38)

Kuviossa 15 on esitetty suomalaisten mielipiteitä erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta vuosina 1992–2018. Mielipiteet ovat tarkastelujaksolla muuttuneet selvästi sallivammiksi kannabiksen suhteen. Mielipiteet rangaistavuudesta liittyen alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttöön, kokaiinin lähettämiseen postitse ja huumaavien sienten poimimiseen ovat pysyneet suhteellisen tasaisina. Lähes kaikki vastaajat pitävät kokaiinin lähettämistä postitse rangaistavana (taulukko 38g), huumaavien sienten poimimista noin puolet vastaajista (taulukko 38e).

Mielipiteet kannabiksen käyttämisen ja kotikasvatuksen rangaistavuudesta ovat lieventyneet sekä miehillä että naisilla kaikissa ikäryhmissä. Eniten mielipide on lieventynyt 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa 71 prosenttia vuonna 1992 oli sitä mieltä, että kannabiksen polttamisesta tulisi rangaista, kun vuonna 2018 tätä mieltä oli enää 42 prosenttia sen ikäisistä vastaajista (taulukko 38a). Tosin vuonna 2018 tämä osuus oli taas hieman vuotta 2014 korkeampi (39 %). Mielipiteet kannabiksen käytöstä rankaisemisesta olivat siis hieman tiukentuneet nuorilla aikuisilla. Pidemmän aikavälin muutos ei ole ollut yhtä suuri kaikissa ikäryhmissä ja se on tapahtunut hieman aaltoilevasti. 45–69-vuotiaiden mielipiteet ovat lieventyneet vähiten ja vasta vuoden 2010 jälkeen.

Kuvio 15. Mielipiteet joidenkin huumaavien aineiden hankinnan tai käytön rangaistavuudesta. Niiden osuus, joiden mielestä ei tulisi rangaista (%).

Kannabiskasvien kasvattamista piti rangaistavana peräti 90 prosenttia vuonna 1992, mutta mielipiteet ovat sittemmin lieentyneet, sillä vuonna 2018 näin ajatteli 75 prosenttia vastaajista (taulukko 38d). Mielipiteet kotikasvatusta kohtaan ovat lieventyneet selvimmin miehillä ja 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä.

Mielipidemuutokset jyrkempään suuntaan ovat olleet huomattavasti vähäisempiä kuin muutokset lievempään suuntaan. Asenteiden jonkinlaista kiristymistä voidaan havaita lähinnä suhteessa lääkkeiden ostamiseen katukaupasta (taulukko 38c). Vuonna 2018 kysyttiin ensimmäistä kertaa tulisiko huumeiden hankkimisesta internetissä rangaista, ja suurin osa vastaajista (90 %) oli sitä mieltä, että tulisi rangaista. Ikäryhmien välillä oli eroja, mutta 25–34-vuotiaiden ikäryhmästäkin yli 80 prosenttia piti tekoa rangaistavana.

8.7 Mielipiteet huumausainepoliittisista toimenpiteistä ja palveluista (taulukko 39)

Suomessa otettiin 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa käyttöön useita uusia huumausainepoliittisia toimenpiteitä (Hakkarainen ja Metso 2004). Toimenpiteet voidaan jakaa kahteen ryhmään: toisaalta huumeiden käytön haittavaikutusten vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet kuten korvaushoidon salliminen, toisaalta huumeiden kontrolliin liittyvät toimenpiteet kuten huumeitestit ja poliisin oikeuksien laajentaminen. Mielipiteitä näistä kahdesta toimenpideryhmästä on tiedusteltu vuosien 2002–2010 Huumekyselyissä, ja näihin kysymyksiin palattiin uudelleen vuonna 2018. Lisäksi vuonna 2018 kysyttiin mielipiteitä sittemmin keskusteluun tulleista huumausainepoliittisista toimenpiteistä kuten huumeiden käyttäjille tarkoitetuista käyttöhuoneista, huumausaineiden anonyymista testausmahdollisuudesta sekä naloksonin jakamisesta käyttäjille ja heidän lähipiirilleen (taulukko 39).

Suuri osa vuoden 2018 vastaajista hyväksyy vakiintuneet haittoja vähentävät toimenpiteet kuten huumeiden käyttäjille tarkoitetut terveysneuvontapisteet (79 %) ja korvaavien lääkkeiden käytön opioidiriippuvaisten hoidossa (65 %) (taulukko 39a–b). Vuoteen 2002 verrattuna terveysneuvontapisteet hyväksyy jonkin verran useampi suomalainen, mutta korvaushoidon osalta erityisesti ”En osaa sanoa”-vastausten osuus on kasvanut. Uudempia haittoja vähentäviä toimenpiteitä eli huumeiden käyttäjille tarkoitettuja käyttöhuoneita, huumausaineiden anonyymia testausmahdollisuutta sekä opioidien yliannostuksen vasta-aineen naloksonin jakamista ei Suomessa ainakaan toistaiseksi ole käytössä. Näihin toimenpiteisiin suhtaudutaan hien varauksellisemmin, joskin noin puolet suomalaisista pitää näitäkin toimenpiteitä täysin tai osittain hyväksyttävänä (taulukko 39c–e).

Myös kontrolliin liittyvät toimenpiteet hyväksytään väestössä laajasti. Lähes kaikki (90 %) pitävät hyväksyttävänä työpaikkojen huumeitestejä sekä poliisin valeosto-oikeutta (85 %), joskin poliisin valeosto-oikeuteen suhtaudutaan vuonna 2018 hieman vuotta 2002 kriittisemmin (taulukko 39f–g).

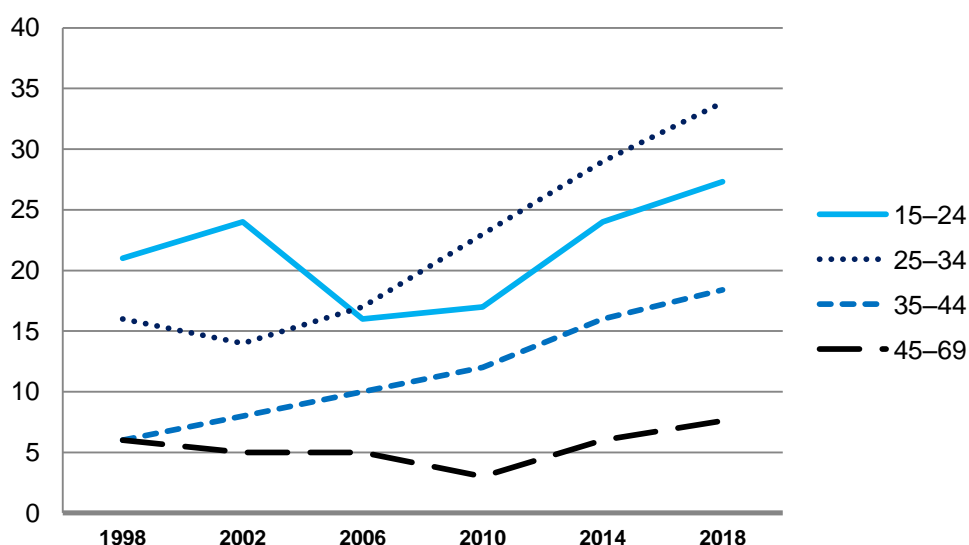
8.8 Mielipiteet siitä, pitäisikö kannabista voida hankkia laillisesti (taulukko 40)

Kannabiksen (marihuana ja hasis) ostamisesta/hankkimisesta laillisesti on kysytty vuodesta 1998 lähtien. Vastausvaihtoehdot ovat olleet vuodesta 2010 lähtien: ”Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen”, ”Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön” ja ”Ei mihinkään tarkoitukseen”. Tätä aiemmin vaihtoehdot olivat vain ”Kyllä” tai ”Ei”. Lisäksi viimeisimmissä kyselyissä kysyttiin ostamisen sijaan kannabiksen hankkimisesta, jolloin hankintakeinona saattoi olla esimerkiksi kannabiksen kasvattaminen itse. Vuosien 2010, 2014 ja 2018 vastauksia ei siten voida pitää täysin vertailukelpoisina aikaisemmin saatuihin vastauksiin.

Vuosien 1998, 2002 ja 2006 kyselyiden perusteella suuri enemmistö (noin 90 prosenttia) suomalaisista ei sallisi kannabiksen laillista myyntiä (taulukko 40). Kun vuonna 2010 annettiin mahdollisuus vastata ”Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön” 40 prosenttia vastaajista kannatti tätä vaihtoehtoa, jolloin enää puolet suomalaisista halusi kieltää kannabiksen laillisen hankinnan kokonaan. Vuoden 2018 kyselyssä jo yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että kannabista pitäisi voida hankkia lääkekäyttöön. Hankkimisen täysikieltoa kannatti enää 28 prosenttia vastaajista.

Kannabiksen laillista hankintamahdollisuutta mihin tahansa tarkoitukseen on Huumekyselyissä kannattanut 10–18 prosenttia vastaajista (18 % vuonna 2018, taulukko 40). Kannatus kuitenkin vaihtelee selvästi ikäryhmittäin (kuvio 16). Vuosina 1998 ja 2002 kannabiksen laillista hankkimista kannattavien osuus oli suurin nuorimmissa 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä, mutta myöhempinä vuosina osuus on ollut suurin nuorten aikuisten ikäryhmässä (25–34-vuotiailla). 35–44-vuotiailla kannatus on myös tasaisesti lisääntynyt koko tarkastelujakson ajan, toisin kuin 45–69-vuotiailla, joilla kannabiksen laillista hankintaa kannattavien osuus on pysynyt suhteellisen tasaisena ja matalalla tasolla (8 % vuonna 2018). Miehistä yhä useampi (26 % vuonna 2018) on sitä mieltä, että kannabista pitäisi voida hankkia laillisesti mihin tahansa tarkoitukseen, naisilla kannattajien osuus (10 % vuonna 2018) on noussut selvästi maltillisemmin.

Huumekyselyssä on vuodesta 2010 alkaen kysytty vastaajilta, mistä ja millä tavalla kannabista pitäisi voida hankkia, jos sitä voisi hankkia laillisesti. Eniten kannatusta saa ostaminen apteekista lääkärin määräämällä reseptillä (taulukko 41), noin kaksi kolmasosaa suomalaisista on tätä mieltä. Noin neljäsosa mielestä kannabista tulisi voida hankkia ostamalla erikoismyymälästä tai Alkosta ja noin viidesosa kannattaa itse kasvattamista hankintatapana, jos kannabis olisi laillista.

Kuvio 16. Kannabista pitäisi voida hankkia laillisesti mihin tahansa tarkoitukseen. Kyllä-vastanneiden osuus ikäryhmittäin (%).

9 Yhteenveto

Huumeiden käyttöä kuvaavat trendit antavat tilanteen kehityksestä hyvin yhdensuuntaisen kuvan: vuosien 1992 ja 2018 välillä käyttö on yleistynyt merkittävässä määrin miltei kaikilla osoittimilla. Samaan tapaan on kasvanut niiden ihmisten osuus, joille on joskus tarjottu huumeita käytettäväksi tai ostettavaksi. Kaiken kaikkiaan huumeet ovat tulleet aikaisempaa tutummaksi ilmiöksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Tätä ilmentää hyvin se, että vuonna 2018 yli puolet alle 35-vuotiaista vastaajista ilmoitti tuntevansa henkilökohdaisesti jonkun huumeidenkäyttäjän. Lisääntynyt huumetietoisuus ja henkilökohtaiset kontaktit ovat karsineet huumeita kohtaan tunnettuja pelkoja, mikä puolestaan on johtanut asenteiden ja mielipiteiden lieventymiseen.

On tärkeää huomioida, että yllä mainitut muutokset koskevat ennen kaikkea yhtä huumetta, kannabista. Viime vuosina sen käyttö on lisääntynyt voimakkaasti 25–34-vuotiailla nuorilla aikuisilla miehillä, joista vuonna 2018 lähes puolet ilmoitti kokeilleensa kannabista ainakin kerran elämässään. Yksi syy kannabiksen käytön yleistymiselle viime vuosina saattaa liittyä sen kotikasvatuksen lisääntymiseen. Vaikka kotikasvatuksen lisääntyminen väestötasolla jää varsin matalalle tasolle, aikaisemmin meillä katukaupassa vähäisesti liikkuneen marihuanan nousu suosituimmaksi kannabistuotteeksi ohi hasiksen kertoo kotikasvatuksen merkittävästä yleistymisestä (ks. tarkemmin Hakkarainen ym. 2011b). Kannabiksesta on viime vuosina käyty myös paljon julkista keskustelua, ja siihen liittyvät politiikkamuutokset muun muassa Pohjois-Amerikassa ovat voineet osaltaan lisätä kiinnostusta kannabiskokeiluihin.

Myös monien muiden aineiden käyttö on yleistynyt, vaikka ne jäävätkin huomattavasti kannabista matalammalle tasolle. Kannabiksen jälkeen yleisimpiä huumeita väestötasolla ovat stimulantit ekstaasi, amfetamiini ja kokaiini. Näitä aineita oli vuonna 2018 kokeillut 3–5 prosenttia väestöstä (vrt. kannabis 24 %), mutta huomionarvoista on, että näiden stimulanttien kokeilut ovat yleistyneet koko 2010-luvun ja erityisesti vuoden 2014 jälkeen. Lisäksi ikäryhmittäiset erot ovat huomattavia. Tuloksia tarkastellessa on syytä muistaa se, että tässä raportissa kuvatussa huumeiden käytössä on kysymys suurimmaksi osaksi yhteen tai muutama kertaan rajoittuvasta kokeilusta.

Ero kannabiksen ja muiden huumeiden välillä on ilmiselvä myös niitä koskevissa asenteissa ja mielipiteissä. Riskikäsitykset ovat lieventyneet lähinnä kannabiksen osalta, mutta pysytelleet hyvinkin kriittisinä muiden aineiden kohdalla. Säännölliseen käyttöön suhtaudutaan huomattavasti tiukemmin kuin kokeiluihin, joskin kannabiksen osalta myös säännölliseen käyttöön liittyvät riskikäsitykset ovat lieentyneet. Riskikäsitysten lieventymisen lisäksi kannabiksen rangaistavuutta ja laillistamista koskevat asenteet ovat muuttuneet. Yhä useampi suomalainen on sitä mieltä, että kannabiksen käytöstä ei tulisi rangaista, ja että kannabista pitäisi voida hankkia laillisesti, vähintäänkin lääkekäyttöön. Tämä kaikki voi laskea kynnystä kokeilujen tekemiseen ja myös ennakoida jatkuvamman käytön ja siihen liittyvien haittojen yleistymistä.

Muuntohuumeiden ilmestyminen markkinoille kiihtyvällä tahdilla aiheutti pelkoa ja huolta etenkin 2010-luvun alkupuolella, mikä johti myös lainsäädännön uudistamiseen (HE 327/2014). Huoli ei ole aiheuton, sillä tuntemattomien aineyhdisteiden sisällöstä ei ole varmuutta ja riskit jopa kertakokeiluissa saattavat olla huomattavia. Tilanne näyttää muuntohuumeiden osalta jossain määrin tasaantuneen, sillä uusia aineita ei ollut vuoden 2014 jälkeen tullut markkinoille siinä laajuudessa, että niiden käyttöä olisi kannattanut yrittää selvittää koko väestön tasolla. Vuoden 2018 Huumekyselyssä ei siis tiedusteltu yhdenkään uuden muuntohuumeen käytöstä. Aikaisemmin kyselyyn mukaan otettujen muuntohuumeiden kokeilu tai käyttö ei ole lisääntynyt ja yleisyys jää väestössä alle prosentin tasolle. Niillä nähtiin myös olevan merkittäviä terveydellisiä tai muita riskejä, mikä osoittaa, että julkisuudessa esitetyt varoitukset ovat menneet hyvin perille. Muuntohuumeiden käyttö lieneekin keskittynyt lähinnä huumeiden ongelmakäyttäjien keskuuteen (Tammi ym. 2011), jotka helposti jäävät aliedustetuiksi kyselytutkimuksissa.

Lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö näyttää pysyneen 2000-luvulla varsin stabiilina noin seitsemän prosentin tasolla. Vuonna 2014 kysymysmuoto määriteltiin tarkemmin koskemaan ainoastaan reseptilääkkeitä, mikä on jonkin verran saattanut vaikuttaa tuloksiin. Vuonna 2018 hieman suurempi osuus suomalaista raportoi lääkkeiden väärinkäytöstä vuoteen 2014 verrattuna ja tätä kehityskulkua on syytä seurata. Lisäksi on

hyvä huomioida, että huumeista ainoastaan kannabiksen käyttö on väestössä yleisempää kuin lääkkeiden väärinkäyttö. Myös siitä syystä tähän ilmiöön on tärkeä kiinnittää huomiota.

Huumeiden kokeilu ja käyttö ovat siis jatkuvasti yleistyneet ja esimerkiksi yhä suurempi osa kannabista kokeilleista on jatkanut sen käyttöä myöhemminkin. Tämä kehitys on ollut nähtävissä erityisesti 25–34-vuotiailla nuorilla aikuisilla. Viimeisimmässä Huumekyselyssä on viitteitä myös siitä, että tässä ikäryhmässä huumeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat ovat lisääntyneet ja päihteiden käytön vuoksi hoidossa olleiden osuus on kasvanut. Koska erilaiset haitat ja huumeita käyttävien palvelutarpeet todennäköisesti lisääntyvät edelleen, tilanteen hallintaan tarvitaan uusia keinoja, toimintatapoja ja strategioita.

Joitain positiivisiakin signaaleja oli kuitenkin havaittavissa: nuorimmassa 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä huumeiden tarjonta ei ollut lisääntynyt, viimeisen vuoden tai viimeisen kuukauden aikaiset huumeekokeilut eivät olleet yleistyneet eikä kannabiksen käyttöä jatkaneiden osuus ole kasvanut vuoden 2014 jälkeen. Todennäköisesti ikäryhmän sisällä on kuitenkin jonkin verran vaihtelua, sillä nuoriin kohdistuvissa tutkimuksissa kannabiksen käyttö näyttää yleistyneen alaikäisillä nuorilla (Raitasalo & Härkönen 2019, Kouluterveyskysely 2019). On siis mahdollista, että tämä positiivinen kehitys painottuu erityisesti vanhempaan päähän tässä 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä.

Kyselytutkimukseen menetelmänä liittyy omat rajoituksensa. Huumekyselyssä tutkimuksen kohteena on arkaluontoinen, lainsäädännössä sanktioitu ilmiö, jolloin tuloksiin sisältyy aina myös tiettyä salailun tai vastaushaluttomuuden mukanaan tuomaa epävarmuutta. On kuitenkin oletettavaa, että tämä on pysynyt melko samankaltaisena vuodesta toiseen. Koska laitoksissa asuva väestö ja vailla vakituista asuntoa olevat on rajattu otantakäytännöillä ulkopuolelle, huumeiden ongelmakäyttäjät jäävät näissä väestökyselyissä aliedustetuiksi. Toisaalta, tekstissä esitetyt vertailut muiden kyselytutkimusten tuloksiin ovat hyvin yhdenmukaisia ja antavat siten hyvän kuvan tutkimussarjan luotettavuudesta ja aikasarjan tulosten johdonmukaisuudesta. Edellä kuvattujen rajoitusten vuoksi olemme pitäytyneet taulukoissa pääosin kokonaisluvuissa, mutta niidenkin tuloksinassa on hyvä keskittyä suurempiin linjoihin ja tiedostaa ylitulkintojen riskit, esimerkiksi yhden prosenttiyksikön muutoksessa voi olla kysymys yhden tai muutaman desimaalin erosta, joka siirtää pyöristykseen toiseen suuntaan.

Lähteet

- Groves R (2006): Nonresponse rates and nonresponse bias in household surveys. *Public Opinion Quarterly* 70 (5), 646–675.
- Hakkarainen P (1996): Use of cannabis and attitudes towards cannabis in the Nordic countries. *Nordic Alcohol Studies* 13, English Supplement, 50–58.
- Hakkarainen P (2015): Miten tutkia huumeitrendejä? Teoksessa Häkkinen A & Salasuo M (toim.) *Salattu, hävetty, vaiettu – Miten tutkia piilossa olevia ilmiöitä*. Vastapaino, Tampere.
- Hakkarainen P, Metso L (2001): Onko huumeiden käytön yleistyminen taitumassa? Vuoden 2000 huumeikyselyn tulokset. *Yhteiskuntapolitiikka* 66 (3), 277–283.
- Hakkarainen P, Metso L (2003): Huumeiden käytön uusi sukupolvi. *Yhteiskuntapolitiikka* 68 (3), 244–256.
- Hakkarainen P, Metso L (2004): Suomalaisten suhtautuminen huumeisiin ja huumeipolitiikkaan. Mielipiteet ja asenteet väestössä 2002. *Yhteiskuntapolitiikka* 69 (1), 39–53.
- Hakkarainen P, Metso L (2005): Märkä pilvi ja vuosi 2004. *Yhteiskuntapolitiikka* 70 (3), 252–265.
- Hakkarainen P, Metso L (2006): Nuorten huumeiden käyttö on vähentynyt. *Dialogi* 16 (7), 36–37.
- Hakkarainen P, Metso L (2007): Huumeikysymyksen muuttunut ongelmakuva. Vuoden 2006 huumeikyselyn tulokset. *Yhteiskuntapolitiikka* 72 (5), 541–552.
- Hakkarainen P, Metso L (2009): Joint use of drugs and alcohol. *European Addiction Research* 15 (2), 113–120.
- Hakkarainen P, Laursen L, Tigerstedt C (1996): Discussing drugs and control policy. Comparative studies on four Nordic countries. Helsinki, NAD Publication No. 31.
- Hakkarainen P, Järvinen-Tassopoulos J, Metso L (2010): Miten alkoholin käyttö, rahapelaaminen ja huumeiden käyttö kytkeytyvät toisiinsa? Teoksessa: Mäkelä P, Mustonen H, Tigerstedt C (toim.): *Suomi juo – Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968–2008*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 264–279.
- Hakkarainen P, Metso L, Salasuo M (2011a): Hampuikäpolvi, sekakäyttö ja doping. Vuoden 2010 huumeikyselyn tuloksia. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (4), 397–411.
- Hakkarainen P, Perälä J, Metso L (2011b): Kukkaa pukkua – kannabiksen kotikasvatus Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (2), 157–176.
- Hakkarainen P, Karjalainen K, Ojajarvi A, Salasuo M (2015): Huumaussaineiden ja kuntodopingin käyttö ja niitä koskevat mielipiteet Suomessa vuonna 2014. *Yhteiskuntapolitiikka* 80 (4), 319–333.
- Hakkarainen P, Karjalainen K, Tigerstedt C (2018): Missä määrin ja kuinka usein alkoholia, huumeita ja lääkkeitä käytetään yhdessä? Teoksessa Mäkelä P, Härkönen J, Lintonen T, Tigerstedt C & Warpenius K (toim.) *Näin Suomi juo – Suomalaisten muutuvat alkoholinkäyttötavat*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki, 89–97.
- Hakkarainen P, Hautala S, Kailanto S, Karjalainen K, Kataja K, Kuussaari K, Savonen J, Tigerstedt C (2019): Monikasvoisen sekakäyttö. Suomen Akatemian rahoittaman MiksMix-tutkimusprojektin keskeiset tulokset. *Yhteiskuntapolitiikka* 84 (2), 188–196.
- HE 327/2014 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huumaussainelain ja rikoslain muuttamisesta. Finlex, 2014.
- Härkönen J, Savonen J, Virtala E, Mäkelä P (2017): Suomalaisten alkoholinkäyttötavat 1968–2016: Juomatapatutkimusten tuloksia. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 3/2017. Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy, Helsinki.
- Karjalainen K, Hakkarainen P (2013): Lääkkeiden väärinkäyttö 2000-luvun Suomessa. Esiintyvyys, käyttäjäryhmät ja käyttö-tarkoitukset. *Yhteiskuntapolitiikka* 78 (5), 498–508.
- Karjalainen K, Savonen J & Hakkarainen P (2016): Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaihteiset väestökyselyt Suomessa 1992–2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 2/2016. Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere.
- Karjalainen K, Kuussaari K, Kataja K, Tigerstedt C, Hakkarainen P (2017a): Measuring concurrent polydrug use in general populations: A critical assessment. *European Addiction Research* 23 (3), 163–169.
- Karjalainen K, Lintonen T, Hakkarainen P (2017b): Illicit drug use is increasing among non-medical users of prescription drugs – Results from population-based surveys 2002–2014. *Drug and Alcohol Dependence* 178, 430–434.
- Karjalainen K, Hakkarainen P, Salasuo M (2019): Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet 2018. Tilastoraportti 2/2019, 25.2.2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://www.julkari.fi/handle/10024/137660>.
- Kinnunen J, Pere L, Raisamo S, Katainen A, Myöhänen A, Lahti L, Ahtinen S, Ollila H, Lindfors P, Rimpelä A (2019): Nuorten terveystapatutkimus 2019. Nuorten tupakkatuotteiden ja päih-teiden käyttö sekä rahapelaaminen. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2019:56.
- Kontula O, Koskela K (1992): Huumeiden käyttö ja mielipiteet huumeista. Suomi ja Eurooppa vertailussa. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 8/1992. Valtion painatuskeskus, Helsinki.
- Kontula O (1997): Huumeet Suomessa 1990-luvulla. Selvityksiä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Kouluterveyskysely (2019). <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tutkimustuloksia> [viitattu 16.10.2019].
- Kraus L, Piontek D, Pabst A, Gomes de Matos E (2013): Studien-design und Methodik des Epidemiologischen Suchtsurveys 2012. *Sucht* 59 (6), 309–320.
- Kunttu K, Pesonen T & Saari J (2016). Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 48. Arkimedia Oy, Helsinki. https://www.yths.fi/filebank/4300-KOTT_uusin_2016.pdf

- Metso L, Winter T, Hakkarainen P (2012): Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaihteiset väestökyselyt Suomessa 1992–2010. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 17/2012. Juvenes Print, Tampereen yliopistopaino.
- Murto J, Kaikkonen R, Pentala-Nikulainen O, Koskela T, Virtala E, Härkänen T, Koskenniemi T, Jussmäki T, Vartiainen E & Koskinen S (2017): Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus ATH:n perustulokset 2010–2017. Verkkojulkaisu: www.thl.fi/ath [viitattu 11.10.2019].
- Parikka S, Pentala-Nikulainen O, Koskela T, Kilpeläinen H, Ikonen J, Aalto A-M, Muuri A, Koskinen S & Lounamaa A (2018): Kansallisen terveys-, hyvinvointi ja palvelututkimus FinSoten perustulokset 2017–2018. Verkkojulkaisu: thl.fi/finsote
- Partanen, J (1994): Märkä pilvi. Alkoholipolitiikka 59 (6), 397–411.
- Partanen J, Metso L (1997): Kannabis Suomessa 1990-luvulla. Tutkimustulosten yhteenvetoa. Alkoholipolitiikka 62 (5), 350–355.
- Partanen J, Metso L (1999): Suomen toinen huumeaalto. Yhteiskuntapolitiikka 64 (2), 143–149.
- Raitasalo K, Härkönen J (2019): ESPAD-tutkimuksen perustulokset 2019. Verkkojulkaisu: www.terveytemme.fi/espac [viitattu: 12.11.2019].
- Rimpelä M, Pohjanpää K, Karvonen S, Rimpelä A (1994): Nuorten sosiaalinen altistuminen huumeille. Suomen Lääkärilehti 49 (35), 3730–3735.
- Reuband K-H (1990): Research on drug use: a review of problems, needs and future perspectives. Drug and Alcohol Dependence 25, 149–152.
- Salasuo M, Seppälä P (2001): Aaltoja vai vedenpinnan pysyvää nousua? Teoksessa Onnela, T. (toim.) Pyhä huumesota – Huumeapolitiikan pelkoja ja utopioita. Vihreä Sivistysliitto ry. Newprint Oy, Uusikaupunki, 227–238.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkojulkaisu]. ISSN=1797–5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 5.11.2019].
- Tacke U, Hollander B, Simojoki K, Korpi E, Pihlainen K, Alho H (2011): Muunto- eli designerhuumeet Suomessa. Duodecim 127, 2027–36.
- Tammi T, Pitkänen T, Perälä J (2011): Stadin nistit – huono-osaisten helsinkiläisten huumeiden käyttäjien päihteet sekä niiden käyttötavat ja hankinta. Yhteiskuntapolitiikka 76 (1): 45–54.
- Tupakkatilasto 2017. Tilastoraportti 37/2018, 29.10.2018. Suomen virallinen tilasto, Tupakkatilasto. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.julkari.fi/handle/10024/137060>
- Wennberg P, Svensson J, Ramstedt M (2011): The effects of missing data when surveying alcohol habits. Nordic Studies on Alcohol and Drugs 28 (1), 43–50.
- Willams J, van Ours J, Grossman M (2011): Why do some people want to legalize cannabis use? National Bureau of Economic Research, Working Paper 16795, Cambridge.
- Zhao J, Stockwell T, Macdonald S (2009): Non-response bias in alcohol and drug population surveys. Drug and Alcohol Review. 28 (6), 648–657.

Taulukkoluetelo

AINEISTOT

Taulukko 1 Väestökyselyt, joissa on kysytty huumeiden käyttöä 1992–2018

Taulukko 2 Perustiedot tämän raportin huumeikyselyistä 1992–2018

HUUMEKONTAKTIT JA KIINNOSTUS KOKEILUUN

Taulukko 3 Henkilökohtaisesti huumeidenkäyttäjiä tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan 1998–2018, %

Taulukko 4 Huumeiden tarjonta sukupuolen ja iän mukaan, %

- a) Tarjottu huumeita joskus 1992–2018
- b) Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana 1996–2018

Taulukko 5 Huumeiden hankinnan helppous sukupuolen ja iän mukaan 2014–2018, %

Kuinka vaikeaa tai helppoa sinun olisi saada hankituksi 24 tunnin sisällä:

- a) kannabista?
- b) muuta huumausainetta?
- c) huumaavia lääkkeitä?

Taulukko 6 Kiinnostus huumeiden kokeiluun tai käyttöön sukupuolen ja iän mukaan 2010–2018, %

Jos huumeiden käyttö ei olisi laitonta, olisiko kiinnostunut kokeilemaan tai käyttämään...

- a) kannabista?
- b) ekstaasia?
- c) heroiniä?

HUUMEIDEN KÄYTÖN TRENDIT

Taulukko 7 Jotain huumetta käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2018, %

- a) Elinikäisprevalenssi
- b) Vuosiprevalenssi
- c) Kuukausiprevalenssi

Taulukko 8 Kannabista käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2018, %

- a) Elinikäisprevalenssi
- b) Vuosiprevalenssi
- c) Kuukausiprevalenssi

Taulukko 9 Amfetamiinia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2018, %

- a) Elinikäisprevalenssi
- b) Vuosiprevalenssi

Taulukko 10 Ekstaasia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1996–2018, %

- a) Elinikäisprevalenssi
- b) Vuosiprevalenssi

Taulukko 11 Kokaiinia tai crackia joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2018, %

Taulukko 12 Heroiinia joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2018, %

Taulukko 13 Muita opioideja joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 2010–2018, %

Taulukko 14 LSD:tä tai huumaavia sieniä joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2018, %

- a) LSD
- b) Huumaavat sienet

Taulukko 15 Muita huumeita joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

- a) GHB (gamma) tai GBL (lakka) 2006–2018
- b) Synteettiset katinonit 2010–2018
- c) Muut huumeet 2014–2018

MUIDEN PÄIHTEIDEN KÄYTÖN JA TUPAKOINNIN TRENDIT

Taulukko 16 Rauhoittavia lääkkeitä, unilääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

- a) Elinikäisprevalenssi 1992–2018
- b) Vuosiprevalenssi 1998–2018
- c) Kuukausiprevalenssi 1998–2018

Taulukko 17 Bentsodiatsepiineja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 2018, %

- a) Vuosiprevalenssi
- b) Kuukausiprevalenssi

Taulukko 18 Opioideja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 2018, %

- a) Vuosiprevalenssi
- b) Kuukausiprevalenssi

Taulukko 19 Liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2018, %

- a) Elinikäisprevalenssi
- b) Vuosiprevalenssi

Taulukko 20 Alkoholin käyttö 1998–2018

- a) Raittiiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %
- b) Useammin kuin kerran viikossa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %
- c) Vähintään 6 annosta (miehet) tai 4 annosta (naiset) kerralla ainakin kerran kuukaudessa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

Taulukko 21 Vähintään kahta eri ainetta samanaikaisesti käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

- a) Elinikäisprevalenssi 2014–2018
- b) Vuosiprevalenssi 2014–2018
- c) Eri ainekombinaatioiden vuosiprevalenssit 2010–2018

Taulukko 22 Tupakointi 1998–2018

- a) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien, silloin tällöin tupakoivien, lopettaneiden ja ei koskaan polttaneiden osuus, %
- b) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

Taulukko 23 Sähkösavukkeiden käyttö 2014–2018

- a) Päivittäin tai lähes päivittäin sähkösavukkeita käyttävien, silloin tällöin sähkösavukkeita käyttävien, lopettaneiden ja ei koskaan sähkösavukkeita käyttäneiden osuus, %
- b) Päivittäin tai lähes päivittäin sähkösavukkeita käyttävien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

Taulukko 24 Nuuskan käyttö 2002–2018

- a) Päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttävien, silloin tällöin nuuskaa käyttävien, lopettaneiden ja ei koskaan nuuskaa käyttäneiden osuus, %
- b) Päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttävien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

TARKENTAVIA TIETOJA KANNABIKSEN KÄYTÖSTÄ**Taulukko 25 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan mukaan 1992–2018**

- a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %
- b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %
- c) Sosiaalista taustaa kuvaavien muuttujien jakautumat koko aineistossa, %

Taulukko 26 Kannabiksen käyttö asuinalueen mukaan 1992–2018

- a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit asuinalueen mukaan, %
- b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit asuinalueen mukaan, %
- c) Asuinalueita kuvaavien muuttujien jakautumat koko aineistossa, %

Taulukko 27 Kannabiksen käytön insidenssi sukupuolen ja iän mukaan 1998–2018, %**Taulukko 28 Kannabiksen käytön jatkuvuuskerroin sukupuolen ja iän mukaan 1998–2018, %****Taulukko 29 Kannabiksen käytön aloitusikä (keskiarvot, hajonnat, prosenttipisteet ja prosenttija-kautumat) 1998–2018**

- a) Kaikki
- b) Miehet
- c) Naiset

Taulukko 30 Kannabiksen kotikasvatus 2010–2018

- a) Henkilökohtaisesti kannabiksen kasvattajan tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %
- b) Itse kannabista kasvattaneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %
- c) Kannabiksen kasvattamisen aloitusikä

PÄIHTEIDEN KÄYTÖSTÄ AIHEUTUNEET TERVEYSONGELMAT JA HOITO

Taulukko 31 Alkoholin, huumeiden ja rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat 2010–2018, %

- a) Alkoholin käytöstä aiheutuneet terveysongelmat
- b) Huumeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat
- c) Rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat
- d) Eri aineiden samanaikaisesta käytöstä aiheutuneet terveysongelmat

Taulukko 32 Alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytön vuoksi hoidossa olleet 2006–2018, %

HUUMEITA KOSKEVAT MIELIPITEET JA ASENTEET

Taulukko 33 Mielipiteet huumeongelmasta 1996–2018, %

Ovatko huumeet mielestäsi ongelma...

- a) maassamme?
- b) asuinalueellasi?

Taulukko 34 Pelkää joutuvansa väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi 1992–2018, %

Taulukko 35 Mielipiteet siitä, pitäisikö huumeiden käytöstä rangaista 2002 ja 2018, %

- a) Ei pitäisi rangaista
- b) Kyllä, sakkorangaistuksella
- c) Kyllä, vankeusrangaistuksella
- d) Kyllä, muulla tavalla

Taulukko 36 Mielipiteet eri päihteiden aiheuttamista riskeistä 1996–2018, %

Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?

- a) Polttavat yhden tai useampia askeja savukkeita päivässä
- b) Juovat itsensä humalaan ainakin kerran viikossa
- c) Kokeilevat kannabista kerran tai kaksi
- d) Käyttävät kannabista säännöllisesti
- e) Kokeilevat ekstaasia kerran tai kaksi (2002–2018)
- f) Käyttävät ekstaasia säännöllisesti (2002–2018)
- g) Kokeilevat amfetamiinia kerran tai kaksi (2002–2018)
- h) Käyttävät amfetamiinia säännöllisesti (2002–2018)
- i) Kokeilevat heroiinia kerran tai kaksi
- j) Käyttävät heroiinia säännöllisesti
- k) Käyttävät reseptilääkkeitä väärin kerran tai kaksi (2018)
- l) Käyttävät reseptilääkkeitä väärin säännöllisesti (2018)
- m) Käyttävät muuntohuumeita kerran tai kaksi (2018)
- n) Käyttävät muuntohuumeita säännöllisesti (2018)

Taulukko 37 Mielipiteet huumeiden kohtuukäytöstä 1992–2018, %

Taulukko 38 Mielipiteet erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta 1992–2018, %

- a) Kannabiksen käyttö
- b) Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö
- c) Lääkkeiden ostaminen katukaupasta
- d) Kannabiskasvien kasvattaminen
- e) Huumaavaa ainetta sisältävien sienten poimiminen
- f) Huumeiden hankkiminen internetistä
- g) Kokaiinin lähettäminen postitse

Taulukko 39 Mielipiteet huumausainepoliittisista toimenpiteistä ja palveluista 2010–2018, %

- a) Huumeiden käyttäjille tarkoitetut terveysneuvontapisteet
- b) Korvaavien lääkkeiden (metadoni, Subutex, Subuxone) käyttö opioidiriippuvaisten hoidossa
- c) Huumeiden käyttäjille tarkoitetut pistohuoneet/käyttöhuoneet (yliannosten vähentämiseksi ja käytön ehkäisemiseksi julkisilla paikoilla)
- d) Huumausaineen anonyymi testausmahdollisuus laboratoriossa (myrkytystapausten välttämiseksi)
- e) Naloksonin (vasta-aine opiaattien yliannostukseen) jakaminen käyttäjille ja heidän lähipiirilleen
- f) Huumetestit työpaikoilla
- g) Poliisin oikeus esiintyä huumeiden ostajana (ns. valeosto-oikeus)

Taulukko 40 Kannabista pitäisi voida hankkia laillisesti 1998–2018, %**Taulukko 41 Mielipiteet siitä, mistä ja millä tavalla kannabista pitäisi voida hankkia 2010–2018, %**

Taulukot

TAULUKKO 1. Väestökyselyt, joissa on kysytty huumeiden käyttöä 1992–2018

Vuosi	Nimi	Organisaatio	Konteksti	Aineistonkeruutapa	Vastausprosentti	Vastajia (N)	Viite huumeaiheiseen julkaisuun
1992	Huumekysely	STM	huume	postikysely	71	3457	Kontula, Koskela 1992
1992	Juomatapatutkimus	Alko/ Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos	alkoholi	haastattelu	85	3378	Partanen 1994
1993	Huumekysely	NAD, Turun yliopisto	huume	postikysely	65	1275	Hakkarainen ym. 1996
1996	Huumekysely	STM	huume	postikysely	68	3000	Kontula 1997
1996	Pohjoismainen juomatapa	STAKES	alkoholi	puhelinhaastattelu	76	1509	Partanen, Metso 1997
1998	Huumekysely	STAKES	huume	postikysely	66	2143	Partanen, Metso 1999
				puhelinhaastattelu	77	425	
2000	Juomatapatutkimus	STAKES	alkoholi	haastattelu	72	1789	Hakkarainen, Metso 2001
2002	Huumekysely	STAKES	huume	postikysely	63	2541	Hakkarainen, Metso 2003
2003	Alkoholipaneeli	STAKES	alkoholi	postikysely	60	2406	
2004	Alkoholipaneeli (uusi otos)	STAKES	alkoholi	postikysely	53	1178	Hakkarainen, Metso 2005
2005	Alkoholipaneeli (uusi otos)	STAKES	alkoholi	postikysely	53	1158	Hakkarainen, Metso 2006
2006	Huumekysely (uusi otos)	STAKES	huume	postikysely	55	3029	Hakkarainen, Metso 2007
2008	Juomatapatutkimus	STAKES/THL	alkoholi	haastattelu	69	2593	Hakkarainen ym. 2010
2010	Huumekysely	THL	huume	postikysely & internet	48	2023	Hakkarainen ym. 2011a
2014	Huumekysely	THL	huume	postikysely & internet	50	3485	Hakkarainen ym. 2015
2016	Juomatapatutkimus	THL	alkoholi	haastattelu	60	2285	Hakkarainen ym. 2018
2018	Huumekysely	THL	huume	postikysely & internet	46	3229	Karjalainen ym. 2019

TAULUKKO 2. Perustiedot tämän raportin huumeekyselyistä 1992–2018

	1992	1996	1998 ¹	2002	2006	2010	2014	2018
Kohdejoukon ikä (v.)	18–74	16–75	15–69	15–69	15–69	15–69	15–69	15–69
Yliedustus (v.)	ei	ei	ei	15–34	15–34	15–39	15–39	15–39
Otoksen koko yhteensä	5000	4500	3250	4053	5500	4250	7000	7000
Vastausprosentti	71	68	66	63	55	48	50	46
Vastaajien lukumäärä	3457	3000	2143	2541	3029	2023	3485	3229
15–69-v. vastaajia	3243	2826	2143	2541	3029	2023	3485	3229
Miehet (N)	1507	1282	968	1165	1248	883	1538	1484
Naiset (N)	1670	1544	1175	1376	1781	1140	1947	1735
Muunsukupuoliset (N)	..	..	..	..	..	..	..	10
15–24-v. (N)	397	472	419	615	654	414	688	690
25–34-v. (N)	702	531	399	626	733	465	752	825
35–44-v. (N)	727	617	432	402	416	340	608	540
45–69-v. (N)	1417	1206	892	896	1226	804	1437	1174

¹Vain postikysely.

Vuonna 1992 tieto 66 vastaajan sukupuolesta puuttuu, vuonna 2002 tieto 2 vastaajan iästä puuttuu.

TAULUKKO 3. Henkilökohtaisesti huumeidenkäyttäjää tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	21	26	27	35	38	43
	Miehet	22	27	29	37	41	46
	Naiset	20	25	25	33	35	40
Ikä	15–24	46	53	39	51	51	56
	25–34	30	33	37	57	59	62
	35–44	17	22	27	32	39	47
	45–69	9	15	19	22	25	29
Sukupuoli & ikä	Miehet						
	15–24	46	55	36	45	49	57
	25–34	38	36	40	65	67	65
	35–44	15	20	34	37	45	55
Naiset	45–69	9	15	20	23	27	30
	15–24	46	50	43	56	53	55
	25–34	22	29	35	50	50	59
	35–44	19	23	21	27	33	39
	45–69	8	14	16	22	24	28

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 4. Huumeiden tarjonta sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Tarjottu huumeita joskus

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	16	19	21	25	27	36	35	37
	Miehet	19	23	27	29	31	42	43	44
	Naiset	12	15	16	22	23	30	26	30
Ikä	15–24 ¹	33	36	38	49	36	42	43	43
	25–34	29	33	38	42	47	61	59	60
	35–44	17	21	21	25	34	45	47	48
	45–69	4	6	8	10	13	22	18	22
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	38	38	39	55	36	43	47	46
	25–34	33	40	49	47	55	69	67	65
	35–44	21	28	27	26	43	55	57	60
	45–69	7	9	12	12	17	27	27	29
Naiset	15–24 ¹	27	35	37	43	36	40	39	40
	25–34	25	26	25	36	41	53	50	55
	35–44	11	15	15	24	27	35	36	35
	45–69	2	3	3	7	9	17	11	15

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

b) Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana

		1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	5	7	6	7	7	13	16
	Miehet	7	9	9	9	10	18	21
	Naiset	4	6	4	5	5	9	11
Ikä	15–24 ²	20	23	25	18	21	32	32
	25–34	6	10	7	12	15	25	29
	35–44	3	3	2	4	4	12	15
	45–69	1	1	1	2	1	3	5
Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ²	23	23	30	19	27	37	36
	25–34	8	15	9	18	18	34	37
	35–44	5	4	3	6	7	17	24
	45–69	1	2	2	2	1	5	8
Naiset	15–24 ²	18	22	19	16	15	27	28
	25–34	4	4	4	5	11	15	20
	35–44	2	2	1	2	1	6	7
	45–69	0	1	1	1	1	2	3

²16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 5. Huumeiden hankinnan helppous sukupuolen ja iän mukaan, %

Kuinka vaikeaa tai helppoa sinun olisi saada hankituksi 24 tunnin sisällä:

a) kannabista?

	2014	2018
Mahdotonta	19	16
Melko vaikeaa	18	15
Melko helppoa	18	20
Hyvin helppoa	12	17
En osaa sanoa	34	33

b) muuta huumausainetta?

	2014	2018
Mahdotonta	24	21
Melko vaikeaa	21	18
Melko helppoa	12	14
Hyvin helppoa	5	7
En osaa sanoa	38	39

Melko tai hyvin helppoa vastanneiden osuus, %

		2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	30	37
	Miehet	35	40
	Naiset	25	33
Ikä			
	15–24	47	55
	25–34	46	56
	35–44	35	41
	45–69	16	20
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	50	56
	25–34	54	62
	35–44	42	48
	45–69	20	23
Naiset	15–24	45	54
	25–34	37	50
	35–44	27	34
	45–69	13	18

Melko tai hyvin helppoa vastanneiden osuus, %

		2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	17	21
	Miehet	18	23
	Naiset	16	19
Ikä			
	15–24	23	29
	25–34	22	30
	35–44	21	22
	45–69	11	14
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	19	28
	25–34	27	32
	35–44	22	24
	45–69	13	16
Naiset	15–24	27	30
	25–34	17	26
	35–44	20	20
	45–69	10	11

c) huumaavia lääkkeitä (esim. opioideja tai bentsodiatsepiineja)?

	2014	2018
Mahdotonta	..	22
Melko vaikeaa	..	18
Melko helppoa	..	11
Hyvin helppoa	..	8
En osaa sanoa	..	41

Melko tai hyvin helppoa vastanneiden osuus, %

		2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	..	20
	Miehet	..	19
	Naiset	..	20
Ikä	15–24	..	21
	25–34	..	25
	35–44	..	22
	45–69	..	16
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	..	21
	25–34	..	25
	35–44	..	21
	45–69	..	16
Naiset	15–24	..	22
	25–34	..	26
	35–44	..	22
	45–69	..	15

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 6. Kiinnostus huumeiden kokeiluun tai käyttöön sukupuolen ja iän mukaan, %

Jos huumeiden käyttö ei olisi laitonta, olisitko kiinnostunut kokeilemaan tai käyttämään...

a) kannabista?

	2010	2014	2018
Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan	14	16	19
Kyllä, käyttämään	3	4	5
Kyllä, kokeilemaan	11	12	14

Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan vastanneiden osuus, %

		2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	14	16	19
	Miehet	18	22	24
	Naiset	10	9	14
Ikä	15–24	28	25	34
	25–34	28	33	37
	35–44	11	16	18
	45–69	5	6	7
Sukupuoli & ikä				
Miehet	15–24	28	31	39
	25–34	38	46	45
	35–44	16	24	27
	45–69	8	10	9
Naiset	15–24	28	20	30
	25–34	17	18	27
	35–44	6	8	10
	45–69	2	3	4

b) ekstaasia?

	2010	2014	2018
Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan	3	4	5
Kyllä, käyttämään	0	0	1
Kyllä, kokeilemaan	2	3	4

Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan vastanneiden osuus, %

		2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	3	4	5
	Miehet	3	5	7
	Naiset	2	2	3
Ikä	15–24	8	10	9
	25–34	4	7	11
	35–44	1	4	4
	45–69	1	0	1
	Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	7	10	11
	25–34	6	12	15
	35–44	2	6	6
	45–69	2	1	2
Naiset	15–24	8	10	8
	25–34	2	2	7
	35–44	0	1	2
	45–69	0	0	0

c) heroiniä?

	2010	2014	2018
Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan	1	1	1
Kyllä, käyttämään	0	0	0
Kyllä, kokeilemaan	1	1	1

Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan vastanneiden osuus, %

		2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	1	1
	Miehet	1	1	1
	Naiset	1	1	0
Ikä	15–24	2	2	2
	25–34	1	1	1
	35–44	0	0	0
	45–69	0	0	0
	Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	1	1	2
	25–34	2	2	2
	35–44	0	0	1
	45–69	1	0	0
Naiset	15–24	3	3	2
	25–34	0	0	1
	35–44	0	0	0
	45–69	0	0	0

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 7. Jotain huumetta käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi²

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	6	8	10	12	14	17	20	24
	Miehet	7	11	12	14	16	21	25	28
	Naiset	4	6	8	11	12	14	15	20
Ikä	15–24 ¹	12	15	19	26	19	21	24	26
	25–34	11	16	19	20	26	37	39	45
	35–44	6	9	8	11	16	23	26	32
	45–69	1	2	3	5	6	6	10	12
Sukupuoli & ikä	Miehet 15–24 ¹	16	17	20	28	21	20	25	30
	25–34	13	19	27	24	33	44	45	48
	35–44	8	13	8	11	18	31	33	41
	45–69	2	3	5	5	8	8	14	15
Naiset	15–24 ¹	8	12	18	23	18	22	23	23
	25–34	9	13	8	17	20	29	33	41
	35–44	3	4	9	11	14	14	19	24
	45–69	1	1	2	4	5	5	6	9

b) Vuosiprevalenssi²

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	2	3	3	4	5	6	8
	Miehet	2	3	4	4	5	6	9	11
	Naiset	1	2	2	2	2	3	4	5
Ikä	15–24 ¹	6	9	12	12	9	13	16	15
	25–34	2	3	3	4	8	11	13	18
	35–44	1	1	1	1	2	2	5	7
	45–69	0	0	0	0	1	0	1	1
Sukupuoli & ikä	Miehet 15–24 ¹	8	9	13	13	11	12	18	19
	25–34	3	4	5	5	11	16	20	23
	35–44	0	1	1	1	3	2	7	10
	45–69	0	0	0	0	1	0	2	2
Naiset	15–24 ¹	3	8	11	10	8	13	13	11
	25–34	1	2	1	2	4	6	5	12
	35–44	1	1	1	1	2	2	2	4
	45–69	0	0	0	0	0	0	1	1

c) Kuukausiprevalenssi²

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	1	1	1	2	3
	Miehet	0	1	1	2	2	2	4	5
	Naiset	0	1	1	1	1	1	1	2
Ikä	15–24 ¹	1	3	3	4	5	3	6	6
	25–34	1	1	2	2	3	4	5	7
	35–44	0	0	0	0	1	1	2	3
	45–69	0	0	0	0	0	0	1	1
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	1	4	3	5	6	5	9	8
	25–34	1	1	3	3	5	6	9	10
	35–44	0	0	0	1	1	1	3	4
	45–69	0	0	0	0	0	0	1	2
Naiset	15–24 ¹	2	2	3	3	3	2	3	4
	25–34	0	1	1	1	1	1	2	5
	35–44	0	0	0	0	1	1	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996.

²Elinikäisprevalenssi: Niiden vastaajien osuus, jotka ovat kokeilleet tai käyttäneet jotain huumetta joskus elämänsä aikana.

Vuosiprevalenssi: Niiden vastaajien osuus, jotka ovat käyttäneet jotain huumetta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.

Kuukausiprevalenssi: Niiden vastaajien osuus, jotka ovat käyttäneet jotain huumetta viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

Vuosien 1992 ja 1996 luvut ovat jossain kohdin jonkin verran korkeampia kuin aikaisemmin julkaistut, koska tässä on huomioitu, jos on ilmoittanut käyttökertojen lukumäärän sekä myös miten on vastannut 12 kuukauden ja 30 päivän käytön kysymyksiin.

TAULUKKO 8. Kannabista käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	6	8	10	12	13	17	19	24
	Miehet	7	10	12	13	15	20	24	28
	Naiset	4	5	7	11	11	13	15	19
Ikä	15–24 ¹	11	14	19	25	19	21	23	25
	25–34	11	16	19	19	25	36	38	44
	35–44	6	9	8	11	16	22	25	32
	45–69	1	2	3	4	6	6	9	12
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	15	16	20	27	21	20	24	29
	25–34	13	19	27	23	32	44	44	47
	35–44	7	13	8	11	18	31	32	39
	45–69	2	3	4	5	7	7	13	15
Naiset	15–24 ¹	8	12	18	23	17	22	22	22
	25–34	9	13	8	16	19	28	32	41
	35–44	3	4	9	11	14	13	18	23
	45–69	1	1	1	4	5	5	6	9

b) Vuosiprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	2	3	3	3	4	6	7
	Miehet	2	2	3	3	5	5	8	10
	Naiset	1	2	2	2	2	3	4	5
Ikä	15–24 ¹	6	9	10	11	9	12	15	14
	25–34	2	3	3	4	7	11	12	16
	35–44	1	1	0	1	2	1	5	7
	45–69	0	0	0	0	1	0	1	1
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	8	9	11	12	11	12	17	18
	25–34	3	3	5	5	11	15	18	22
	35–44	0	1	1	1	3	2	7	10
	45–69	0	0	0	0	1	0	1	2
Naiset	15–24 ¹	3	8	10	10	7	12	13	11
	25–34	1	2	1	2	3	5	5	11
	35–44	1	1	0	1	2	1	2	3
	45–69	0	0	0	0	0	0	1	1

c) Kuukausiprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	1	1	1	2	3
	Miehet	0	1	1	1	2	2	3	4
	Naiset	0	0	1	1	1	0	1	2
Ikä	15–24 ¹	1	3	3	4	4	3	5	6
	25–34	1	0	2	2	3	3	5	7
	35–44	0	0	0	0	1	1	2	3
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	1
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	1	4	3	5	6	5	8	8
	25–34	1	0	2	3	5	5	7	9
	35–44	0	0	0	1	1	1	3	4
	45–69	0	0	0	0	0	0	1	1
Naiset	15–24 ¹	2	2	2	3	3	1	3	3
	25–34	0	0	1	1	1	1	2	4
	35–44	0	0	0	0	1	0	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

Vuosien 1992 ja 1996 luvut ovat jossain kohdin jonkin verran korkeampia kuin aikaisemmin julkaistut, koska tässä on huomioitu, jos on ilmoittanut käyttökertojen lukumäärän sekä myös miten on vastannut 12 kuukauden ja 30 päivän käytön kysymyksiin.

TAULUKKO 9. Amfetamiinia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	2	2	2	3	4
	Miehet	0	1	1	2	3	3	4	6
	Naiset	0	1	1	2	1	2	2	2
Ikä	15–24 ¹	1	2	2	4	4	2	4	4
	25–34	1	1	2	4	5	6	7	9
	35–44	0	1	0	2	1	3	4	6
	45–69	0	0	1	0	0	0	1	2
	Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ¹	1	2	3	6	3	2	5	6
	25–34	0	1	3	5	9	7	9	12
	35–44	0	2	0	2	3	4	5	9
	45–69	0	1	1	0	1	1	1	3
Naiset	15–24 ¹	0	1	1	3	4	2	3	3
	25–34	1	1	1	3	2	6	5	6
	35–44	0	1	0	3	0	2	2	3
	45–69	0	0	1	0	0	0	1	1

b) Vuosiprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	0	1	1	1	2
	Miehet	0	0	0	1	1	1	1	2
	Naiset	0	0	0	0	1	0	1	1
Ikä	15–24 ¹	1	1	1	2	2	2	3	2
	25–34	0	0	0	1	1	2	2	4
	35–44	0	0	0	0	0	1	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	1
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	1	1	1	3	1	2	3	3
	25–34	0	0	0	1	2	3	4	6
	35–44	0	0	0	0	0	1	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	1
Naiset	15–24 ¹	0	0	1	1	3	1	2	1
	25–34	0	0	0	0	1	0	1	2
	35–44	0	0	0	0	0	1	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 10. Ekstaasia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	1	2	3	5
	Miehet	0	1	2	2	2	4	6
	Naiset	0	0	1	1	1	2	3
Ikä	15–24 ¹	1	1	4	3	2	5	5
	25–34	0	2	3	4	6	6	11
	35–44	0	0	1	1	1	3	6
	45–69	0	0	0	0	0	0	1
Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ¹	0	1	5	3	2	6	7
	25–34	1	2	4	5	7	8	13
	35–44	0	0	1	2	2	5	9
	45–69	0	0	0	0	1	1	2
Naiset	15–24 ¹	1	1	2	4	2	4	4
	25–34	0	1	2	3	4	5	8
	35–44	0	0	1	1	1	1	3
	45–69	0	0	0	0	0	0	1

b) Vuosiprevalenssi

		1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	0	0	1	1
	Miehet	0	0	1	0	1	1	2
	Naiset	0	0	0	1	0	0	1
Ikä	15–24 ¹	1	1	2	2	1	3	3
	25–34	0	0	1	1	1	2	3
	35–44	0	0	0	0	0	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
	Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24 ¹	0	1	2	2	1	4	4
	25–34	0	1	1	1	2	3	4
	35–44	0	0	0	0	0	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
Naiset	15–24 ¹	1	0	2	3	1	2	1
	25–34	0	0	1	0	0	0	1
	35–44	0	0	0	0	0	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0

¹16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 11. Kokaiinia tai crackia joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	0	1	1	1	2	2	3
	Miehet	0	0	1	1	2	2	2	4
	Naiset	0	0	0	0	1	1	1	1
Ikä	15–24 ¹	1	1	1	2	1	1	1	2
	25–34	1	0	2	2	2	4	5	6
	35–44	0	0	0	0	2	1	3	5
	45–69	0	0	0	0	0	1	1	1
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	1	1	1	1	2	1	1	3
	25–34	0	0	3	2	3	6	5	9
	35–44	0	0	0	1	4	2	4	8
	45–69	0	0	1	0	0	1	1	2
Naiset	15–24 ¹	0	1	1	2	1	1	1	2
	25–34	1	1	1	1	2	3	4	3
	35–44	0	0	1	0	0	1	1	2
	45–69	0	0	0	0	0	1	0	0

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 12. Heroiinia¹ joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	1	0	0	0	1
	Miehet	0	0	0	1	1	1	0	1
	Naiset	0	0	0	0	0	0	0	0
Ikä	15–24 ²	1	1	0	1	1	0	0	0
	25–34	0	0	1	1	1	1	1	1
	35–44	0	0	0	1	0	1	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	1
	Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ²	1	0	0	2	1	0	1	0
	25–34	0	0	1	2	2	2	1	1
	35–44	0	0	0	0	1	1	0	1
	45–69	0	1	1	0	0	0	0	1
Naiset	15–24 ²	0	1	0	0	0	0	0	0
	25–34	0	0	0	1	0	0	1	0
	35–44	0	0	0	1	0	0	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0

¹Vuosina 1992–2002 on kysytty "heroiinia tai morfiinia", vuosina 2006–2018 pelkästään "heroiinia".

²18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 13. Muita opioideja joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		Buprenorfiini ¹ (Subutex, Suboxone, Temgesic)			Metadoni ¹			Muu opioidi huumeena (esim. tramadoli, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini)		
		2010	2014	2018	2010	2014	2018	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	1	1	0	0	0	1	2	2
	Miehet	1	1	2	0	0	1	1	2	3
	Naiset	0	0	1	0	0	0	1	1	2
Ikä	15–24	1	1	1	0	0	0	2	3	3
	25–34	3	2	3	1	1	1	3	4	5
	35–44	1	1	1	0	0	0	1	1	3
	45–69	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Sukupuoli & ikä										
Miehet	15–24	1	1	1	0	0	0	1	4	2
	25–34	4	3	4	1	1	1	4	5	6
	35–44	2	1	2	1	0	1	2	2	4
	45–69	0	0	1	0	0	0	0	1	1
Naiset	15–24	1	1	0	0	0	0	2	1	3
	25–34	1	1	2	0	0	0	1	3	4
	35–44	0	0	0	0	0	0	1	0	2
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹Muutoin kuin korvaushoidossa.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 14. LSD:tä tai huumaavia sieniä joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) LSD

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	1	0	1	1	1	1	3
	Miehet	0	1	0	1	2	1	2	4
	Naiset	0	0	1	0	1	1	1	1
Ikä	15–24 ¹	1	1	1	2	1	1	2	3
	25–34	0	0	0	2	1	2	3	7
	35–44	1	1	0	1	1	1	1	2
	45–69	0	0	0	0	1	0	0	1
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	1	1	2	3	1	2	3	6
	25–34	0	0	0	2	2	3	5	9
	35–44	0	1	0	1	2	1	2	3
	45–69	0	1	0	0	1	0	1	2
Naiset	15–24 ¹	0	1	1	0	1	1	1	1
	25–34	0	0	1	1	1	2	1	4
	35–44	1	1	0	1	0	0	0	2
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0

b) Huumaavat sienet

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	1	1	2	2	3
	Miehet	0	0	0	1	1	2	3	5
	Naiset	0	0	0	0	1	1	1	2
Ikä	15–24 ¹	1	0	0	2	1	2	4	5
	25–34	1	0	1	1	2	5	6	9
	35–44	0	1	0	1	1	1	2	3
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	1
	Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ¹	2	0	1	3	1	4	6	6
	25–34	1	0	1	1	3	6	8	12
	35–44	0	1	0	1	2	2	4	5
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	1
Naiset	15–24 ¹	0	0	0	1	1	0	2	3
	25–34	0	0	0	1	1	3	4	5
	35–44	0	0	0	1	1	0	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 15. Muita huumeita joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) GHB (gamma) tai GBL (lakka)

		2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	1
	Miehet	1	1	1	1
	Naiset	0	0	0	1
Ikä	15–24	1	0	0	1
	25–34	1	3	2	2
	35–44	0	0	1	1
	45–69	0	0	0	0
Sukupuoli & ikä					
Miehet	15–24	1	0	0	1
	25–34	2	4	3	1
	35–44	1	1	2	2
	45–69	0	0	0	1
Naiset	15–24	1	0	1	0
	25–34	0	2	2	2
	35–44	0	0	0	1
	45–69	0	0	0	0

b) Synteettiset katinonit¹

		2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	0	1
	Miehet	0	1	1
	Naiset	0	0	0
Ikä	15–24	0	1	1
	25–34	1	1	1
	35–44	0	0	1
	45–69	0	0	0
Sukupuoli & ikä				
Miehet	15–24	0	1	1
	25–34	1	1	2
	35–44	0	1	1
	45–69	0	0	0
Naiset	15–24	0	1	0
	25–34	0	0	1
	35–44	0	0	1
	45–69	0	0	0

¹Vuonna 2010 on kysytty pelkästään "MDPV:tä", vuonna 2014 ja 2018 "MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja".

c) Muut huumeet

		Synteettiset kannabinoidit		Metamfetamiini	
		2014	2018	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	2
	Miehet	1	1	1	2
	Naiset	0	1	0	1
Ikä	15–24	2	1	1	2
	25–34	1	2	2	4
	35–44	0	0	3	2
	45–69	0	0	0	1
Sukupuoli & ikä					
Miehet	15–24	2	2	1	2
	25–34	1	2	4	4
	35–44	0	0	2	4
	45–69	0	0	0	1
Naiset	15–24	2	0	1	2
	25–34	0	2	1	3
	35–44	0	1	0	1
	45–69	0	0	0	0

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 16. Rauhoittavia lääkkeitä, unilääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014 ²	2018
Sukupuoli	Kaikki	3	3	5	7	7	6	5	7
	Miehet	3	4	5	6	7	6	6	7
	Naiset	3	3	4	8	6	6	4	7
Ikä	15–24 ¹	5	8	4	9	7	9	8	9
	25–34	4	4	5	6	7	10	11	13
	35–44	3	3	4	7	6	7	6	8
	45–69	1	2	5	6	6	4	2	3
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	6	8	2	7	6	5	8	9
	25–34	3	5	6	6	7	12	13	14
	35–44	3	3	5	7	8	6	9	7
	45–69	2	2	6	5	8	5	3	3
Naiset	15–24 ¹	4	7	6	10	8	14	9	8
	25–34	3	3	4	7	7	8	8	13
	35–44	3	3	3	8	4	8	4	9
	45–69	1	2	4	7	5	3	1	2

b) Vuosiprevalenssi

		1998	2002	2006	2010	2014 ²	2018
Sukupuoli	Kaikki	2	3	2	2	2	2
	Miehet	2	3	3	2	2	3
	Naiset	2	3	2	2	1	2
Ikä	15–24	2	5	3	4	4	4
	25–34	1	2	3	4	3	4
	35–44	1	3	1	2	2	2
	45–69	2	2	3	1	0	1
	Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	2	5	3	4	4	5
	25–34	2	2	4	6	4	5
	35–44	1	3	1	1	3	2
	45–69	2	1	4	0	0	1
Naiset	15–24	3	5	3	5	4	4
	25–34	1	1	2	2	2	4
	35–44	1	2	1	3	1	2
	45–69	1	3	2	1	0	1

c) Kuukausiprevalenssi

		1998	2002	2006	2010	2014 ²	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	1	1	1	1	1
	Miehet	1	1	2	1	1	1
	Naiset	1	2	1	1	1	1
Ikä	15–24	0	1	2	1	1	2
	25–34	0	1	1	3	2	1
	35–44	1	1	0	1	0	1
	45–69	1	2	1	1	0	0
	Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	1	2	2	1	0	1
	25–34	1	1	2	4	2	2
	35–44	1	1	1	0	0	1
	45–69	1	1	2	0	0	0
Naiset	15–24	0	1	1	2	1	2
	25–34	0	1	1	1	1	0
	35–44	1	1	0	2	0	1
	45–69	0	3	1	1	0	0

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

² Vuonna 2014 kysymys tarkennettiin koskemaan ainoastaan reseptilääkkeitä.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 17. Bentsodiatsepiineja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Vuosiprevalenssi

		2018
Sukupuoli	Kaikki	1
	Miehet	2
	Naiset	1
Ikä		
	15–24	2
	25–34	2
	35–44	1
	45–69	0
Sukupuoli & ikä		
Miehet	15–24	3
	25–34	2
	35–44	2
	45–69	1
Naiset	15–24	2
	25–34	2
	35–44	1
	45–69	0

b) Kuukausiprevalenssi

		2018
Sukupuoli	Kaikki	1
	Miehet	1
	Naiset	0
Ikä		
	15–24	1
	25–34	1
	35–44	0
	45–69	0
Sukupuoli & ikä		
Miehet	15–24	1
	25–34	1
	35–44	1
	45–69	0
Naiset	15–24	2
	25–34	0
	35–44	0
	45–69	0

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 18. Opioideja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus
sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Vuosiprevalenssi

		2018
Sukupuoli	Kaikki	1
	Miehet	1
	Naiset	1
Ikä		
	15–24	2
	25–34	2
	35–44	1
	45–69	1
Sukupuoli & ikä		
Miehet	15–24	1
	25–34	2
	35–44	1
	45–69	1
Naiset	15–24	2
	25–34	1
	35–44	1
	45–69	0

b) Kuukausiprevalenssi

		2018
Sukupuoli	Kaikki	0
	Miehet	0
	Naiset	0
Ikä		
	15–24	1
	25–34	0
	35–44	0
	45–69	0
Sukupuoli & ikä		
Miehet	15–24	0
	25–34	0
	35–44	0
	45–69	0
Naiset	15–24	2
	25–34	0
	35–44	1
	45–69	0

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 19. Liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	1	2	2	2	2	2	2
	Miehet	1	1	3	2	3	2	3	3
	Naiset	0	1	1	1	1	1	1	2
Ikä	15–24 ¹	1	2	4	3	2	1	3	2
	25–34	2	2	3	3	2	2	3	4
	35–44	0	2	1	2	2	4	2	2
	45–69	0	0	1	1	1	1	2	2
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24 ¹	2	1	5	4	3	1	3	2
	25–34	2	2	3	3	3	2	4	4
	35–44	1	2	2	3	4	5	4	2
	45–69	0	1	2	1	2	2	3	4
Naiset	15–24 ¹	0	2	3	2	1	2	3	2
	25–34	1	1	3	3	1	2	2	4
	35–44	0	1	1	1	1	3	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	1	1

b) Vuosiprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	0	0	0	0	0
	Miehet	0	0	0	0	0	0	0	0
	Naiset	0	0	0	0	0	0	0	0
Ikä	15–24 ¹	0	0	1	1	1	0	0	0
	25–34	0	0	0	0	0	0	0	0
	35–44	0	0	0	0	0	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ¹	0	0	1	1	1	0	0	0
	25–34	0	0	1	0	0	0	0	0
	35–44	0	0	0	0	0	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0
Naiset	15–24 ¹	0	0	1	1	1	0	0	0
	25–34	0	0	0	0	0	0	0	1
	35–44	0	0	0	0	0	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0	0

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 20. Alkoholin käyttö 1998–2018

a) Raittiiden¹ osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	12	10	12	14	16	16
	Miehet	10	9	10	12	15	14
	Naiset	14	11	13	16	18	18
Ikä	15–24	11	12	15	22	27	25
	25–34	8	6	9	10	10	10
	35–44	10	8	9	12	14	13
	45–69	16	12	13	14	16	15
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24	12	12	16	22	26	24
	25–34	7	3	7	7	8	10
	35–44	10	8	9	10	12	11
	45–69	11	11	10	12	14	12
Naiset	15–24	9	12	14	22	27	25
	25–34	9	8	11	14	13	10
	35–44	9	8	10	14	16	16
	45–69	22	14	16	16	18	19

¹Raittiiksi on määritetty henkilö, joka ei ole nauttinut alkoholia kyselyä edeltäneiden 12 kuukauden aikana (vuosina 2006–2018, vuosina 1998 ja 2002 henkilö joka juo harvemmin kuin kerran vuodessa)

b) Useammin kuin kerran viikossa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014 ²	2018
Sukupuoli	Kaikki	18	25	25	24	22	20
	Miehet	25	32	33	30	29	27
	Naiset	11	17	17	19	15	14
Ikä	15–24	8	14	11	7	7	6
	25–34	19	23	21	22	19	15
	35–44	21	30	27	30	27	24
	45–69	20	27	30	29	27	27
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24	11	21	15	8	10	8
	25–34	30	31	34	31	25	19
	35–44	26	36	35	40	38	35
	45–69	28	35	39	34	34	35
Naiset	15–24	6	6	7	7	5	4
	25–34	7	15	9	12	11	10
	35–44	17	25	21	19	17	14
	45–69	12	19	21	25	20	19

c) Vähintään 6 annosta (miehet) tai 4 annosta (naiset) kerralla ainakin kerran kuukaudessa
juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014 ²	2018
Sukupuoli	Kaikki	34	35	39	36	31	30
	Miehet	48	49	47	43	38	35
	Naiset ³	21	21	31	30	25	25
Ikä	15–24	44	49	46	40	31	31
	25–34	41	41	39	40	34	30
	35–44	34	35	38	34	29	27
	45–69	27	28	37	34	31	30
	Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	56	58	51	42	32	33
	25–34	57	59	49	49	44	33
	35–44	45	51	51	43	38	36
	45–69	41	41	44	40	38	36
Naiset ³	15–24	33	39	41	39	31	29
	25–34	23	23	30	30	24	27
	35–44	24	19	27	25	18	18
	45–69	12	15	30	28	25	24

²Nämä vuoden 2014 luvut poikkeavat aikaisemmin julkaistusta raportista (Karjalainen ym. 2016).
Sen analyyseistä löytynyt virhe korjattiin tähän raporttiin.

³Myös naisilla vähintään 6 annosta vuosina 1998 ja 2002.

Puuttavat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 21. Vähintään kahta eri ainetta samanaikaisesti käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	14	16
	Miehet	18	18
	Naiset	10	13
Ikä			
	15–24	18	18
	25–34	27	27
	35–44	17	22
	45–69	7	8
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	19	18
	25–34	34	30
	35–44	24	29
	45–69	10	9
Naiset	15–24	17	18
	25–34	19	24
	35–44	11	15
	45–69	5	6

b) Vuosiprevalenssi

		2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	5	5
	Miehet	7	7
	Naiset	4	3
Ikä			
	15–24	11	8
	25–34	10	11
	35–44	4	6
	45–69	2	2
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	13	10
	25–34	16	15
	35–44	4	10
	45–69	3	2
Naiset	15–24	10	7
	25–34	4	6
	35–44	3	2
	45–69	1	1

c) Eri ainekombinaatioiden vuosiprevalenssit

		Huumeita ja alkoholia			Huumeita ja lääkkeitä		
		2010	2014	2018	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	3	4	4	0	0	1
	Miehet	4	5	6	1	1	1
	Naiset	2	2	2	0	0	1
Ikä	15–24	10	10	7	1	1	2
	25–34	9	9	10	1	1	1
	35–44	1	2	4	0	0	1
	45–69	0	1	1	0	0	0
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24	9	11	9	1	1	1
	25–34	13	14	14	2	2	2
	35–44	2	3	7	0	0	2
	45–69	0	1	1	0	0	0
Naiset	15–24	10	8	6	1	1	2
	25–34	4	3	5	1	1	1
	35–44	1	1	1	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0

		Läkkeitä ja alkoholia			Kannabista ja alkoholia		
		2010	2014	2018	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	2	2	3	4	4
	Miehet	2	3	3	4	5	6
	Naiset	1	2	2	2	2	2
Ikä	15–24	3	3	3	9	10	7
	25–34	2	4	3	9	8	9
	35–44	1	1	3	1	2	4
	45–69	1	2	2	0	1	1
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24	2	2	2	8	11	8
	25–34	3	6	4	12	14	13
	35–44	0	1	4	2	3	7
	45–69	2	2	2	0	1	1
Naiset	15–24	3	3	4	9	8	5
	25–34	1	2	2	4	3	5
	35–44	2	2	1	1	1	1
	45–69	0	1	1	0	0	0

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 22. Tupakointi 1998–2018

a) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien, silloin tällöin tupakoivien, lopettaneiden ja ei koskaan polttaneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Päivittäin tai lähes päivittäin	24	23	21	17	16	14
Silloin tällöin	7	9	9	8	8	7
Lopettanut	24	24	25	28	29	30
Ei ole koskaan polttanut	45	44	45	48	47	48

b) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	24	23	21	17	16	14
	Miehet	28	27	24	20	19	16
	Naiset	21	19	19	14	14	13
Ikä	15–24	28	26	22	19	15	12
	25–34	31	25	24	18	18	13
	35–44	26	23	20	15	16	14
	45–69	19	21	20	16	16	16
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24	26	26	22	19	15	11
	25–34	37	31	30	20	22	14
	35–44	30	26	22	19	17	14
	45–69	23	26	23	20	19	19
Naiset	15–24	31	25	23	19	14	13
	25–34	23	19	19	16	14	11
	35–44	23	20	17	11	14	13
	45–69	14	17	18	13	13	14

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 23. Sähkösavukkeiden käyttö 2014–2018

a) Päivittäin tai lähes päivittäin sähkösavukkeita käyttävien, silloin tällöin sähkösavukkeita käyttävien, lopettaneiden ja ei koskaan sähkösavukkeita käyttäneiden osuus, %

	2014	2018
Päivittäin tai lähes päivittäin	1	1
Silloin tällöin	1	1
Lopettanut	1	2
Kokeillut muutaman kerran	11	12
Ei ole koskaan käyttänyt	86	84

b) Päivittäin tai lähes päivittäin sähkösavukkeita käyttävien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	1
	Miehet	1	1
	Naiset	0	0
Ikä	15–24	1	2
	25–34	2	1
	35–44	1	1
	45–69	0	0
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	2	3
	25–34	2	2
	35–44	2	2
	45–69	0	0
Naiset	15–24	1	0
	25–34	1	1
	35–44	1	1
	45–69	0	0

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 24. Nuuskan käyttö 2002–2018

a) Päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttävien, silloin tällöin nuuskaa käyttävien, lopettaneiden ja ei koskaan nuuskaa käyttäneiden osuus, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Päivittäin tai lähes päivittäin	1	1	2	1	3
Silloin tällöin	1	1	2	2	3
Lopettanut	2	1	2	3	3
Kokeillut muutaman kerran	13	13	15	15	16
Ei ole koskaan käyttänyt	83	84	79	79	74

b) Päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttävien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	1	2	1	3
	Miehet	1	2	3	3	6
	Naiset	0	0	0	0	0
Ikä	15–24	1	0	3	3	6
	25–34	1	3	2	2	7
	35–44	0	1	2	1	2
	45–69	0	0	1	1	1
	Sukupuoli & ikä					
Miehet	15–24	3	0	5	6	12
	25–34	3	5	4	4	12
	35–44	1	3	5	3	5
	45–69	0	1	2	1	2
Naiset	15–24	0	0	0	0	1
	25–34	0	0	0	0	1
	35–44	0	0	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 25. Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan mukaan 1992–2018

a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Siviilisääty	Kaikki	6	8	10	12	13	17	19	24
	Naimaton	11	14	19	20	18	23	23	29
	Avoliitto	8	10	13	18	19	22	28	32
	Naimisissa	3	4	4	6	8	11	13	16
	Eronnut/asumuserossa tai leski	4	7	7	9	10	14	20	22
Peruskoulutus									
	Peruskoulu, keskikoulu tai vähemmän	4	7	8	9	11	13	16	19
	Ylioppilastutkinto	9	11	13	18	18	23	24	29
Ammattikoulutus									
	Ammattikoulu	6	8	9	10	14	18	18	23
	Ammattiopisto, ammatti- korkeakoulu, alempi kor- keakoulututkinto	6	8	7	11	13	14	19	22
	Korkeakoulututkinto ¹	10	10	11	14	17	27	24	28
	Muu koulutus/ei ammatti- koulutusta	4	7	11	14	12	14	20	23
Toimi									
	Työssä	6	8	9	11	14	17	20	26
	Työtön	8	14	11	13	20	23	32	31
	Eläkkeellä	2	1	1	1	3	4	6	9
	Opiskelija	10	13	18	25	16	23	23	26
	Muu	8	6	14	18	17	22	27	30

b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Siviilisääty	Kaikki	1	2	3	3	3	4	6	7
	Naimaton	4	6	9	8	8	10	12	15
	Avoliitto	2	1	1	2	4	5	8	9
	Naimisissa	0	0	0	0	1	1	2	2
	Eronnut/asumuserossa tai leski	1	1	0	1	3	1	4	6
Peruskoulutus									
	Peruskoulu, keskikoulu tai vähemmän	1	2	2	2	2	4	5	6
Ammattikoulutus	Ylioppilastutkinto	2	2	3	4	5	5	7	9
	Ammattikoulu	2	2	2	2	4	6	6	7
	Ammattiopisto, ammatti-korkeakoulu, alempi korkeakoulututkinto	1	1	1	1	2	2	5	6
	Korkeakoulututkinto ¹	2	0	0	1	4	4	5	7
	Muu koulutus/ei ammatti-koulutusta	1	3	4	5	4	5	9	11
Toimi									
	Työssä	1	1	1	1	3	3	5	7
	Työtön	2	5	4	4	7	7	13	17
	Eläkkeellä	1	0	0	0	0	0	1	1
	Opiskelija	4	7	8	11	8	12	12	13
	Muu	2	1	3	1	4	7	8	5

c) Sosiaalista taustaa kuvaavien muuttujien jakautumat koko aineistossa, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Siviilisääty	Naimaton	20	24	26	26	26	26	28	28
	Avoliitto	18	19	18	18	20	21	20	22
	Naimisissa	52	47	47	46	46	43	42	41
	Eronnut/asumuserossa tai leski	10	10	10	10	9	10	10	9
		100	100	100	100	100	100	100	100
Peruskoulutus	Peruskoulu, keskikoulu tai vähemmän	74	72	70	65	62	57	59	52
	Ylioppilastutkinto	26	28	30	35	38	43	41	48
		100	100	100	100	100	100	100	100
Ammattikoulutus	Ammattikoulu	31	30	29	31	25	22	26	26
	Ammattiopisto, ammatti- korkeakoulu, alempi kor- keakoulututkinto	20	20	21	25	35	38	35	38
	Korkeakoulututkinto ¹	9	12	11	11	12	16	14	16
	Muu koulutus/ei ammatti- koulutusta	40	38	38	34	28	25	25	20
		100	100	100	100	100	100	100	100
Toimi	Työssä	62	55	54	61	60	58	54	59
	Työtön	7	10	9	7	6	6	8	5
	Eläkkeellä	17	17	16	15	15	16	18	16
	Opiskelija	8	12	14	14	13	14	16	16
	Muu	6	6	6	4	6	6	5	4
		100	100	100	100	100	100	100	100

¹Vuonna 2018 korkeakoulututkintoon sisältyvät myös akateemisen jatkotutkinnon suorittaneet. Tätä ei ole aiemmin kysytty erikseen.

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 26. Kannabiksen käyttö asuinalueen mukaan 1992–2018

a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit asuinalueen mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Asuinpaikka	Kaikki	6	8	10	12	13	17	19	24
	Pääkaupunkiseutu	13	16	20	23	24	27	32	38
	Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki	6	7	10	15	19	24	24	33
	50 000–100 000 asukkaan kaupunki ¹	6	8	10	11	15	17	17	24
	Pienempi kaupunki ²	5	6	8	10	9	11	15	13
	Maaseudun taajama	2	5	6	7	6	10	13	10
	Muu maaseutu	1	3	2	3	6	6	7	10
Alue ³	Pääkaupunkiseutu	13	16	20	22	24	27	32	38
	Muu Etelä-Suomi	5	7	9	11	12	16	18	22
	Länsi-Suomi	3	4	5	8	9	10	16	20
	Itä-Suomi	3	5	4	8	7	13	9	15
	Pohjois-Suomi	2	4	6	7	10	15	14	15

b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit asuinalueen mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Asuinpaikka	Kaikki	1	2	3	3	3	4	6	7
	Pääkaupunkiseutu	3	5	5	5	7	7	11	13
	Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki	1	2	3	4	5	6	7	10
	50 000–100 000 asukkaan kaupunki ¹	2	2	2	3	4	5	5	9
	Pienempi kaupunki ²	2	1	3	2	2	3	5	4
	Maaseudun taajama	0	1	1	2	1	2	4	3
	Muu maaseutu	0	0	0	0	2	0	2	1
Alue ³	Pääkaupunkiseutu	3	5	5	5	7	7	11	13
	Muu Etelä-Suomi	1	2	2	3	3	4	6	6
	Länsi-Suomi	0	1	1	0	3	3	4	8
	Itä-Suomi	2	1	1	3	1	3	3	4
	Pohjois-Suomi	0	0	2	1	2	3	5	5

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

c) Asuinluetta kuvaavien muuttujien jakaumat koko aineistossa, %

Asuinpaikka	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Pääkaupunkiseutu	19	19	20	20	20	21	22	23
Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki	11	11	11	13	12	15	17	20
50 000–100 000 asukkaan kaupunki ¹	25	25	12	13	15	18	15	16
Pienempi kaupunki ²	12	12	25	24	25	23	22	20
Maaseudun taajama	20	20	19	18	16	15	15	13
Muu maaseutu	14	14	12	12	11	9	9	8
	100	100	100	100	100	100	100	100
Alue ³								
Pääkaupunkiseutu	19	19	20	20	20	21	22	23
Muu Etelä-Suomi	44	43	43	43	43	43	42	42
Länsi-Suomi	13	14	13	13	13	13	13	13
Itä-Suomi	12	11	11	11	11	11	11	10
Pohjois-Suomi	12	12	13	12	12	12	13	11
	100	100	100	100	100	100	100	100

¹Vuoden 1992 ja 1996 kyselyissä: 20 000–100 000 asukkaan kaupunki.

²Vuoden 1992 ja 1996 kyselyissä: alle 20 000 asukkaan kaupunki.

Vuosina 1992 ja 1996 asuinpaikan vastausvaihtoehdot:

1) Helsingissä, 2) muussa yli 100 000 asukkaan kaupungissa, 3) 20 000–100 000 asukkaan kaupungissa.

Vuosina 1992 ja 1996 pääkaupunkiseudulla asuvat on täydennetty rekisteritiedoilla.

Vuosina 1998, 2002 ja 2006 on annettu vaihtoehdot:

1) pääkaupunkiseudulla, 2) muussa yli 100 000 asukkaan kaupungissa, 3) 50 000–100 000 asukkaan kaupungissa.

Vuosina 1998, 2002, 2006 ja 2010 on ensisijaisesti käytetty vastaajan omaa ilmoitusta asuinpaikasta.

Jos tämä puuttuu, asuinpaikkatieto on täydennetty rekisteritiedolla.

Vuosina 2014 ja 2018 on käytetty vastaajan omaa ilmoitusta asuinpaikasta.

³Aluejako perustuu vuoden 1996 läänimäärittelyihin. Suluissa vastaavat maakunnat:

Pääkaupunkiseutu: (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen)

Muu Etelä-Suomi: Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen, Kymen ja Ahvenanmaan lääni (Uusimaa (pois lukien pääkaupunkiseutu),

Itä-Uusimaa, Varsinais-Suomi, Satakunta, Kanta-Häme, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Ahvenanmaa)

Länsi-Suomi: Keski-Suomen ja Vaasan lääni (Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa)

Itä-Suomi: Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan läänit (Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala)

Pohjois-Suomi: Oulun ja Lapin läänit (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi).

Ahvenanmaa ei ole kuulunut kyselyn piiriin vuodesta 2002 lähtien.

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 27. Kannabiksen käytön insidenssi sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	0,6	0,5	0,6	0,9	1,0	1,1
	Miehet	0,8	0,5	0,7	1,2	1,3	1,1
	Naiset	0,4	0,5	0,5	0,7	0,8	1,1
Ikä	15–24	3,4	2,5	2,7	4,4	5,0	5,1
	25–34	0	0,4	0,5	1,2	0,7	0,7
	35–44	0	0	0	0	0,1	0,1
	45–69	0	0	0,1	0	0,1	0,2
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24	4,7	1,8	3,6	5,4	6,1	5,2
	25–34	0	0,7	0,4	1,5	0,6	0,7
	35–44	0	0	0	0	0,3	0
	45–69	0	0	0	0	0,2	0,2
Naiset	15–24	2,1	3,1	1,7	3,3	4,0	5,0
	25–34	0	0	0,7	0,7	0,7	0,7
	35–44	0	0	0	0	0	0,2
	45–69	0	0	0,1	0	0	0,1

TAULUKKO 28. Kannabiksen käytön jatkuvuuskerroin sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	20	18	21	19	25	27
	Miehet	18	20	26	20	28	33
	Naiset	22	15	15	18	20	18
Ikä	15–24	35	32	34	34	43	37
	25–34	17	15	25	26	29	36
	35–44	5*	5*	14	4	18	20
	45–69	5*	4	7	3	10	11
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24	30*	35	36	30*	46	44
	25–34	18	17	32	32	40	45
	35–44	6*	5*	17	4	20	26
	45–69	7*	7*	12	5*	8	15
Naiset	15–24	40*	29	31	38*	39	27
	25–34	11*	13*	14	17	13	25
	35–44	4*	5*	11	6*	14	11
	45–69	0*	0*	0	0*	14	5

*Vastaajien lukumäärä < 40.

TAULUKKO 29. Kannabiksen¹ käytön aloitusikä

a) Kaikki

	1998	2002	2006	2010	2014	2018
keskiarvo	19,17	19,61	19,69	20,38	20,06	20,30
keskihajonta	4,58	4,86	4,79	5,29	5,54	5,90
lukumäärä ²	194	344	416	352	701	834
P10 ³	15	15	15	15	15	15
P25 ⁴	16	16	17	17	17	17
P50 medi- aani	18	18	18	19	19	19
P75 ⁵	21	22	21	23	22	22
P90 ⁶	25	25	26	26	26	26

Aloitusikä⁷

Prosenttijakauma

Kumulatiiviset prosentit

	1998	2002	2006	2010	2014	2018	1998	2002	2006	2010	2014	2018
alle 15-v.	7	6	4	4	5	5	7	6	4	4	5	5
15–17	36	33	33	29	30	28	44	39	37	33	35	33
18–20	31	33	36	32	35	34	74	71	72	64	70	67
21–24	15	15	14	20	15	18	89	86	86	84	85	85
25–34	9	11	13	14	12	11	98	97	99	98	97	96
35+	2	3	1	2	3	4	100	100	100	100	100	100

b) Miehet

	1998	2002	2006	2010	2014	2018
keskiarvo	19,23	19,96	19,89	20,72	20,49	20,32
keskihajonta	4,48	5,02	4,63	6,11	5,93	6,09
lukumäärä ²	111	174	203	179	387	450
P10 ³	16	15	16	16	15	15
P25 ⁴	17	17	17	17	17	17
P50 medi- aani	18	19	18	19	19	19
P75 ⁵	20	23	21	23	23	22
P90 ⁶	24	25	26	28	27	26

Aloitusikä⁷

Prosenttijakauma

Kumulatiiviset prosentit

	1998	2002	2006	2010	2014	2018	1998	2002	2006	2010	2014	2018
alle 15-v.	6	4	2	2	5	5	6	4	2	2	5	5
15–17	33	31	31	30	27	26	39	35	33	32	32	31
18–20	37	33	37	32	34	36	75	68	70	64	66	67
21–24	16	16	15	19	16	19	91	83	84	82	82	86
25–34	7	15	14	15	15	12	98	98	99	97	97	97
35+	2	2	1	3	3	3	100	100	100	100	100	100

c) Naiset

	1998	2002	2006	2010	2014	2018
keskiarvo	19,07	19,17	19,44	19,88	19,35	20,29
keskihajonta	4,73	4,67	4,94	4,27	4,97	5,69
lukumäärä ²	83	170	213	173	314	381
P10 ³	14	15	15	15	15	15
P25 ⁴	16	16	16	17	16	16
P50 mediaani	17	18	18	19	18	19
P75 ⁵	21	20	20	22	20	22
P90 ⁶	26	23	26	26	24	26

Aloituskä⁷

Prosenttijakauma

Kumulatiiviset prosentit

	1998	2002	2006	2010	2014	2018	1998	2002	2006	2010	2014	2018
alle 15-v.	11	9	7	7	6	6	11	9	7	7	6	6
15–17	41	35	35	27	35	31	52	43	41	34	41	37
18–20	21	32	34	31	37	32	73	76	76	65	78	69
21–24	13	14	13	21	13	16	86	90	88	86	90	85
25–34	13	6	10	13	7	10	99	96	99	99	98	95
35+	1	4	1	1	2	5	100	100	100	100	100	100

¹Vuosina 2010–2018 kysyttiin erikseen hasiksen ja marihuanan aloituskä, joista valittiin varhaisempi.

²Kannabista käyttäneiden vastaajien painottamaton lukumäärä (keskiarvot ja hajonnat laskettu painokertoimia käyttäen).

³1. desili = luku, jota pienempiä arvoja aineistossa on 10 %.

⁴Alakvartiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa on 25 %.

⁵Yläkvartiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa 75%.

⁶9. desili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa 90 %.

⁷Aloituskä = ikä, jolloin kokeillut kannabista ensi kerran.

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi.

TAULUKKO 30. Kannabiksen kotikasvatus 2010–2018

a) Henkilökohtaisesti kannabiksen kasvattajan tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	10	11	11
	Miehet	11	13	12
	Naiset	9	9	9
Ikä				
	15–24	16	17	11
	25–34	21	23	20
	35–44	10	13	13
	45–69	4	4	6
Sukupuoli & ikä				
Miehet	15–24	15	18	11
	25–34	25	30	22
	35–44	13	14	19
	45–69	3	5	6
Naiset	15–24	17	17	10
	25–34	18	15	17
	35–44	7	12	8
	45–69	4	4	7

b) Itse kannabista kasvattaneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	1	2	2
	Miehet	2	3	3
	Naiset	1	1	0
Ikä				
	15–24	2	2	1
	25–34	4	4	5
	35–44	1	2	1
	45–69	0	1	1
Sukupuoli & ikä				
Miehet	15–24	3	4	2
	25–34	7	6	7
	35–44	2	3	2
	45–69	0	1	1
Naiset	15–24	0	0	0
	25–34	1	1	2
	35–44	0	1	0
	45–69	0	0	0

c) Kannabiksen kasvattamisen aloitusikä

	2010	2014	2018
keskiarvo	23,56	23,01	25,17
keskihajonta	7,62	6,0	9,35
lukumäärä	29	52	48
P10 ¹	18	17	18
P25 ²	18	19	20
P50 mediaani	21	21	22
P75 ³	25	27	28
P90 ⁴	29	30	40

¹1. desiili = luku, jota pienempiä arvoja aineistossa on 10 %.

²Alakvartiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa on 25 %.

³Yläkvartiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa 75%.

⁴9. desiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa 90 %.

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 31. Alkoholin, huumeiden ja rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat 2010–2018, %

	2010	2014	2018
Alkoholin käytöstä	9	10	11
Huumeiden käytöstä	1	1	2
Rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä	2	3	3
Eri aineiden samanaikaisesta käytöstä	..	1	2

a) Alkoholin käytöstä aiheutuneet terveysongelmat

	2010	2014	2018
Kaikki	9	10	11
Miehet	12	13	14
Naiset	5	6	7
15–24	7	6	8
25–34	10	12	12
35–44	9	10	12
45–69	9	10	10

b) Huumeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat

	2010	2014	2018
Kaikki	1	1	2
Miehet	2	2	2
Naiset	1	1	1
15–24	2	2	2
25–34	2	3	5
35–44	2	1	1
45–69	0	0	1

c) Rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat

	2010	2014	2018
Kaikki	2	3	3
Miehet	2	3	3
Naiset	2	4	3
15–24	0	1	3
25–34	2	4	4
35–44	2	4	3
45–69	2	4	3

d) Eri aineiden samanaikaisesta käytöstä aiheutuneet terveysongelmat

	2010	2014	2018
Kaikki	..	1	2
Miehet	..	2	2
Naiset	..	1	2
15–24	..	1	3
25–34	..	2	3
35–44	..	2	2
45–69	..	1	2

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 32. Alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytön vuoksi hoidossa olleet 2006–2018, %

		2006	2010	2014	2018
Kaikki	Kaikki	2	2	2	3
	Miehet	4	3	4	3
	Naiset	1	1	1	3
	15–24	0	0	0	1
	25–34	2	2	3	3
Sukupuoli & ikä	35–44	1	2	2	3
	45–69	4	2	3	4
Miehet	15–24	0	1	1	1
	25–34	2	2	3	3
	35–44	3	3	4	3
	45–69	6	4	6	4
Naiset	15–24	0	0	0	2
	25–34	1	1	2	3
	35–44	0	1	1	2
	45–69	1	1	1	3

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 33. Mielipiteet huumeongelmasta 1996–2018, %

Ovatko huumeet mielestäsi ongelma...

a) maassamme?

	1996	1998	2002	2006 ¹	2010	2014	2018
Ei lainkaan ongelma	1	0	1	1	1	2	2
Vähäinen ongelma	12	10	6	13	17	21	18
Kohtalainen ongelma	58	55	51	55	54	52	53
Suuri ongelma	29	35	43	31	28	24	27

Niiden osuus, joiden mielestä huumeet ovat korkeintaan vähäinen ongelma, %

	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	13	10	6	14	18	24	21
Miehet	18	14	9	18	23	30	27
Naiset	8	7	4	10	13	17	14
15–24 ²	22	19	14	31	41	52	43
25–34	18	13	8	21	27	34	30
35–44	11	7	4	9	18	22	21
45–69	9	7	4	6	7	11	9

b) asuinalueellasi?

	1996	1998	2002	2006 ¹	2010	2014	2018
Ei lainkaan ongelma	48	32	15	22	20	24	19
Vähäinen ongelma	29	41	37	39	41	43	39
Kohtalainen ongelma	18	22	38	31	32	27	33
Suuri ongelma	4	4	11	8	7	6	9

Niiden osuus, joiden mielestä huumeet ovat korkeintaan vähäinen ongelma, %

	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	78	73	51	60	61	67	59
Miehet	83	79	55	66	66	73	65
Naiset	72	68	48	55	57	61	52
15–24 ²	76	74	54	71	73	78	70
25–34	75	70	47	65	64	73	61
35–44	76	73	54	60	65	66	60
45–69	80	74	51	54	54	61	53

¹Vuoden 2006 kyselyssä melko paljon puuttuvia vastauksia, 3 % kysymyksessä "Ongelmia maassamme?" ja 7 % kysymyksessä "Ongelmia asuinalueellamme?"

²16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 34. Pelkää joutuvansa väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi 1992–2018, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kyllä	22	29	37	40	37	28	28	19
Ei	44	37	32	30	29	43	43	52
Ei tiedä	35	33	31	31	34	29	29	29

Väkivallan kohteeksi joutumista pelkäävien osuus, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	22	29	37	40	37	28	28	19
Miehet	20	24	32	34	30	21	21	12
Naiset	23	35	42	45	45	35	36	25
15–24 ¹	17	22	25	26	22	19	17	12
25–34	22	39	43	45	40	34	30	19
35–44	25	33	46	47	49	31	33	21
45–69	21	27	35	40	37	28	30	20

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 35. Mielenpiteet siitä, pitäisikö huumeiden käytöstä rangaista¹ 2002 ja 2018, %

	2002	2018
Ei pitäisi rangaista	14	20
Kyllä, sakkorangaistuksella	32	31
Kyllä, vankeusrangaistuksella	21	29
Kyllä, muulla tavalla	32	21

a) Ei pitäisi rangaista

	2002	2018
Kaikki	14	20
Miehet	13	24
Naiset	15	15
15–24	17	21
25–34	11	29
35–44	14	22
45–69	15	14

b) Kyllä, sakkorangaistuksella

	2002	2018
Kaikki	32	31
Miehet	35	30
Naiset	30	32
15–24	39	40
25–34	33	29
35–44	27	26
45–69	31	30

c) Kyllä, vankeusrangaistuksella

	2002	2018
Kaikki	21	29
Miehet	23	29
Naiset	19	29
15–24	23	28
25–34	24	25
35–44	19	31
45–69	19	30

d) Kyllä, muulla tavalla

	2002	2018
Kaikki	32	21
Miehet	29	17
Naiset	36	25
15–24	21	12
25–34	32	17
35–44	39	22
45–69	35	25

¹Vuonna 2002 kysyttiin "Pitäisikö mielestänne pelkästä huumeiden käytöstä rangaista?" ja vuonna 2018 "Pitäisikö huumeiden käytöstä mielestäsi rangaista?"

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 36. Mielenpiteet eri päihteiden aiheuttamista riskeistä 1996–2018, %

Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?

a) Polttavat yhden tai useampia askeja savukkeita päivässä

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	10	1	1	1	1	1	1
Vähäinen riski	19	10	7	8	6	6	4
Kohtalainen riski	41	40	36	34	29	28	25
Suuri riski	30	49	56	58	64	65	70

Riski korkeintaan vähäinen, %

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	29	11	8	9	7	7	5
Miehet	34	13	10	11	8	8	7
Naiset	25	9	6	7	6	5	3
15–24 ²	40	15	10	11	9	8	5
25–34	35	11	10	9	8	8	8
35–44	27	10	7	9	6	5	4
45–69	24	9	7	8	7	6	5

b) Juovat itsensä humalaan ainakin kerran viikossa

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	3	3	2	2	1	1	1
Vähäinen riski	26	21	23	17	17	14	14
Kohtalainen riski	51	53	48	49	46	46	48
Suuri riski	19	23	27	32	36	39	36

Riski korkeintaan vähäinen, %

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	30	24	25	19	18	15	16
Miehet	39	32	34	26	26	23	23
Naiset	20	15	16	11	9	8	9
15–24 ²	42	35	38	29	24	21	19
25–34	37	31	30	21	24	20	19
35–44	29	22	25	20	19	16	17
45–69	22	16	19	14	13	12	13

c) Kokeilevat kannabista kerran tai kaksi

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	6	8	8	10	13	16	17
Vähäinen riski	20	21	26	27	30	34	35
Kohtalainen riski	33	31	27	29	29	25	26
Suuri riski	41	40	39	34	29	25	22

Riski korkeintaan vähäinen, %

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	26	29	34	37	42	50	52
Miehet	31	36	40	43	50	61	61
Naiset	22	23	28	30	35	40	44
15–24 ²	45	42	53	50	56	63	69
25–34	35	38	48	56	65	71	71
35–44	25	27	33	40	47	54	59
45–69	16	21	21	23	27	37	37

d) Käyttävät kannabista säännöllisesti

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	0	1	1	1	1	2	2
Vähäinen riski	3	4	4	5	8	11	13
Kohtalainen riski	19	16	19	21	23	25	29
Suuri riski	78	80	76	74	69	62	56

Riski korkeintaan vähäinen, %

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	4	4	5	5	9	13	15
Miehet	5	5	7	7	13	19	21
Naiset	2	3	3	3	5	7	9
15–24 ²	8	8	11	10	15	22	27
25–34	6	7	7	10	19	26	26
35–44	3	2	1	4	9	12	17
45–69	1	2	3	2	3	6	6

e) Kokeilevat ekstaasia kerran tai kaksi

	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	1	2	3	3	3
Vähäinen riski	10	12	13	16	16
Kohtalainen riski	29	32	34	33	32
Suuri riski	59	55	51	49	48

Riski korkeintaan vähäinen, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	11	13	15	19	20
Miehet	14	16	19	24	25
Naiset	9	11	11	14	14
15–24	20	21	23	28	30
25–34	12	21	24	28	32
35–44	10	12	14	20	21
45–69	8	9	9	11	11

f) Käyttävät ekstaasia säännöllisesti

	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	0	0	0	0	0
Vähäinen riski	0	1	1	1	2
Kohtalainen riski	6	7	8	10	11
Suuri riski	93	93	91	89	87

Riski korkeintaan vähäinen, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	1	1	1	2	2
Miehet	1	1	1	3	4
Naiset	1	0	0	0	1
15–24	2	2	1	2	4
25–34	0	1	1	3	5
35–44	1	1	0	2	2
45–69	0	0	1	1	0

g) Kokeilevat amfetamiinia kerran tai kaksi

	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	1	1	2	2	2
Vähäinen riski	7	8	8	11	11
Kohtalainen riski	25	27	30	28	28
Suuri riski	67	64	60	59	59

Riski korkeintaan vähäinen, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	8	9	11	13	13
Miehet	10	11	13	17	17
Naiset	6	7	9	8	8
15–24	14	14	15	17	19
25–34	9	13	17	17	20
35–44	8	8	11	14	14
45–69	6	7	6	9	7

h) Käyttävät amfetamiinia säännöllisesti

	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	0	0	0	0	0
Vähäinen riski	0	0	0	1	1
Kohtalainen riski	3	3	4	5	5
Suuri riski	97	97	96	94	94

Riski korkeintaan vähäinen, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	1	0	0	1	1
Miehet	0	1	0	1	1
Naiset	1	0	0	0	1
15–24	1	1	1	1	2
25–34	0	0	0	1	2
35–44	1	2	0	1	1
45–69	0	0	0	1	0

i) Kokeilevat heroiniä kerran tai kaksi

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	1	1	1	0	1	1	1
Vähäinen riski	6	6	3	4	4	5	5
Kohtalainen riski	26	20	17	18	19	20	20
Suuri riski	67	73	79	78	76	74	75

Riski korkeintaan vähäinen, %

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	7	7	4	5	5	6	6
Miehet	8	8	5	5	6	7	7
Naiset	6	6	3	4	4	4	4
15–24 ²	9	8	6	8	8	11	10
25–34	8	6	3	4	5	6	7
35–44	7	5	5	4	4	4	5
45–69	6	8	3	4	4	4	3

j) Käyttävät heroiniä säännöllisesti

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Ei riskiä	0	0	0	0	0	0	0
Vähäinen riski	0	0	0	0	0	0	0
Kohtalainen riski	3	1	1	1	1	2	2
Suuri riski	96	99	99	98	99	98	97

Riski korkeintaan vähäinen, %

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	1	0	0	0	0	1	1
Miehet	1	0	0	0	0	1	1
Naiset	0	0	0	0	0	0	0
15–24 ²	0	1	0	1	0	1	1
25–34	0	1	0	0	0	0	0
35–44	1	1	1	0	1	1	0
45–69	1	0	0	0	0	1	0

k) Käyttävät reseptilääkkeitä väärin kerran tai kaksi

	2018
Ei riskiä	3
Vähäinen riski	24
Kohtalainen riski	46
Suuri riski	28

Riski korkeintaan vähäinen, %

	2018
Kaikki	27
Miehet	30
Naiset	24
15–24	32
25–34	31
35–44	28
45–69	22

l) Käyttävät reseptilääkkeitä väärin säännöllisesti

	2018
Ei riskiä	0
Vähäinen riski	1
Kohtalainen riski	15
Suuri riski	84

Riski korkeintaan vähäinen, %

	2018
Kaikki	1
Miehet	2
Naiset	1
15–24	2
25–34	2
35–44	1
45–69	1

m) Käyttävät muuntohuumeita kerran tai kaksi

	2018
Ei riskiä	1
Vähäinen riski	5
Kohtalainen riski	22
Suuri riski	72

Riski korkeintaan vähäinen, %

	2018
Kaikki	6
Miehet	7
Naiset	4
15–24	9
25–34	8
35–44	7
45–69	4

n) Käyttävät muuntohuumeita säännöllisesti

	2018
Ei riskiä	0
Vähäinen riski	0
Kohtalainen riski	4
Suuri riski	96

Riski korkeintaan vähäinen, %

	2018
Kaikki	1
Miehet	1
Naiset	0
15–24	1
25–34	1
35–44	0
45–69	0

¹Kysymysteksti oli hieman erilainen 1996 lomakkeella kuin muina vuosina. 1996 kysyttiin: "Kuinka suureksi arvioitte ihmisten riskin vahingoittaa itseään fyysisesti ja/tai muilla tavoin, kun he tekevät seuraavia asioita?", kun taas muulloin kysymys on muotoiltu: "Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?"

²16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 37. Mielenpiteet huumeiden kohtuukäytöstä 1992–2018, %

Huumeita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Täysin samaa mieltä ¹	2	2	3	2	3	5	7	9
Jokseenkin samaa mieltä	5	5	7	7	7	10	10	17
Vaikea sanoa	20	14	14	12	12	10	11	12
Jokseenkin eri mieltä ²	15	15	18	17	13	15	18	19
Täysin eri mieltä	58	63	58	62	66	59	55	43

Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sukupuoli	Kaikki	7	7	9	9	10	15	17	25
	Miehet	9	10	11	11	13	20	22	32
	Naiset	4	5	7	7	7	9	11	18
Ikä	15–24 ³	15	16	19	18	21	26	29	41
	25–34	11	10	18	13	16	29	31	39
	35–44	6	8	7	8	8	14	17	27
	45–69	3	3	3	5	5	6	7	13
Sukupuoli & ikä	Miehet								
	15–24 ³	21	17	18	21	26	30	34	46
	25–34	13	17	26	18	23	39	41	47
	35–44	8	11	8	9	10	21	24	36
Naiset	15–24 ³	9	14	20	16	16	22	24	36
	25–34	7	2	8	7	10	18	21	30
	35–44	4	5	6	6	6	7	10	18
	45–69	2	2	2	4	2	3	3	6

¹Vuosina 1992 ja 1996 "Ehdottomasti samaa mieltä".²"Hiukan eri mieltä" ennen vuotta 2010.³18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 38. Mielenpiteet erilaisten huumausaineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta 1992–2018, %
Mitkä seuraavista ovat mielestäsi tekoja, joista tulisi antaa rangaistus?

Niiden osuus, joiden mielestä tulisi rangaista, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kannabiksen käyttö ¹	74	74	68	69	70	69	58	58
Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö	46	53	54	52	57	58	57	49
Lääkkeiden ostaminen katukaupasta	79	82	80	83	84	84	84	83
Kannabiskasvien kasvattaminen	90	89	85	85	84	81	76	75
Huumaavaa ainetta sisältävien sienten poimiminen	50	51	47	47	52	47	49	46
Huumeiden hankkiminen internetistä	..	..	..	..	..	..	..	90
Kokaiinin lähettäminen postitse	97	98	98	98	98	97	97	96

a) Kannabiksen käyttö¹

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	74	74	68	69	70	69	58	58
Miehet	73	72	67	68	68	67	52	52
Naiset	75	75	69	70	73	72	65	63
15–24 ²	70	67	58	56	64	65	52	50
25–34	71	72	66	68	63	53	39	42
35–44	73	73	73	75	72	67	54	56
45–69	77	77	72	72	75	79	69	67

b) Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	46	53	54	52	57	58	57	49
Miehet	45	53	55	52	58	60	57	49
Naiset	48	53	53	52	57	56	57	49
15–24 ²	43	48	50	50	55	59	59	47
25–34	41	54	54	52	53	53	54	41
35–44	44	50	55	53	60	56	57	50
45–69	51	57	56	52	59	61	57	52

¹"Hasiksen polttaminen" ennen vuotta 2014 ja "Kannabiksen polttaminen" vuonna 2014.

c) Lääkkeiden ostaminen katukaupasta

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	79	82	80	83	84	84	84	83
Miehet	77	80	78	81	84	82	81	80
Naiset	81	85	83	85	85	87	87	86
15–24 ²	84	81	78	80	77	81	80	79
25–34	80	83	82	86	86	83	83	80
35–44	76	82	83	84	87	85	85	83
45–69	78	83	80	83	86	85	86	86

d) Kannabiskasvien kasvattaminen

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	90	89	85	85	84	81	76	75
Miehet	89	86	82	82	81	75	68	67
Naiset	92	91	88	89	88	87	84	84
15–24 ²	85	79	74	70	70	68	69	68
25–34	87	84	78	81	75	65	60	61
35–44	93	90	92	90	86	79	71	70
45–69	92	94	90	91	93	92	86	86

e) Huumaavaa ainetta sisältävien sienten poimiminen

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	50	51	47	47	52	47	49	46
Miehet	43	46	42	42	48	42	44	40
Naiset	56	57	52	52	56	52	55	52
15–24 ²	38	40	32	33	45	41	47	43
25–34	43	48	40	43	42	37	40	35
35–44	49	46	51	52	55	42	50	43
45–69	57	59	55	52	57	55	53	52

f) Huumeiden hankkiminen internetistä

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	..	..	..	..	..	..	..	90
Miehet	..	..	..	..	..	..	..	87
Naiset	..	..	..	..	..	..	..	93
15–24 ²	..	..	..	..	..	..	..	87
25–34	..	..	..	..	..	..	..	83
35–44	..	..	..	..	..	..	..	89
45–69	..	..	..	..	..	..	..	95

g) Kokaiinin lähettäminen postitse

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	97	98	98	98	98	97	97	96
Miehet	96	97	97	97	98	97	95	95
Naiset	97	98	98	99	98	98	98	98
15–24 ²	95	96	97	96	96	95	95	96
25–34	97	97	97	98	98	96	95	91
35–44	98	99	98	99	99	97	97	96
45–69	97	98	98	98	99	99	98	99

²18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996.

Puuttavat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 39. Mielenpiteet huumeidenkäytöstä ja palveluista 2010–2018, %

Mitä mieltä olet seuraavista toimenpiteistä tai palveluista?

a) Huumeiden käyttäjille tarkoitetut terveysneuvontapisteet (joissa voi vaihtaa käytetyt ruiskut ja neulat puhtaiksi välineiksi)

	2002	2006	2010	2014	2018
Pidän täysin hyväksyttävänä	32	34	37	..	40
Pidän osittain hyväksyttävänä	41	43	41	..	39
En hyväksy	15	11	11	..	9
Vastustan ehdottomasti	8	5	5	..	4
En osaa sanoa	5	7	6	..	8

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	73	77	78	..	79
Miehet	70	74	76	..	76
Naiset	75	80	80	..	81
15–24	80	72	62	..	69
25–34	82	86	87	..	83
35–44	72	84	87	..	84
45–69	66	72	76	..	78

b) Korvaavien lääkkeiden (metadoni, buprenorfiini) käyttö opioidiriippuvaisten hoidossa¹

	2002	2006	2010	2014	2018
Pidän täysin hyväksyttävänä	23	20	20	..	21
Pidän osittain hyväksyttävänä	47	49	48	..	43
En hyväksy	12	13	11	..	9
Vastustan ehdottomasti	4	4	4	..	4
En osaa sanoa	14	14	18	..	22

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	70	70	68	..	65
Miehet	68	68	69	..	64
Naiset	71	71	66	..	65
15–24	71	67	54	..	57
25–34	80	79	77	..	66
35–44	73	76	81	..	72
45–69	63	65	64	..	64

c) Huumeiden käyttäjille tarkoitetut pistohuoneet/ käyttöhuoneet (yliannosten vähentämiseksi ja käytön ehkäisemiseksi julkisilla paikoilla)

	2002	2006	2010	2014	2018
Pidän täysin hyväksyttävänä	..	..	..	..	17
Pidän osittain hyväksyttävänä	..	..	..	..	33
En hyväksy	..	..	..	..	25
Vastustan ehdottomasti	..	..	..	..	11
En osaa sanoa	..	..	..	..	13

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	..	..	..	..	51
Miehet	..	..	..	..	50
Naiset	..	..	..	..	52
15–24	..	..	..	..	51
25–34	..	..	..	..	60
35–44	..	..	..	..	55
45–69	..	..	..	..	46

d) Huumausaineen anonyymi testausmahdollisuus (myrkytystapausten välttämiseksi)

	2002	2006	2010	2014	2018
Pidän täysin hyväksyttävänä	..	..	..	..	30
Pidän osittain hyväksyttävänä	..	..	..	..	30
En hyväksy	..	..	..	..	16
Vastustan ehdottomasti	..	..	..	..	8
En osaa sanoa	..	..	..	..	17

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	..	..	..	..	59
Miehet	..	..	..	..	60
Naiset	..	..	..	..	58
15–24	..	..	..	..	55
25–34	..	..	..	..	59
35–44	..	..	..	..	55
45–69	..	..	..	..	63

e) Naloksonin (vasta-aine opiaattien yliannostukseen) jakaminen käyttäjille ja heidän lähipiirilleen

	2002	2006	2010	2014	2018
Pidän täysin hyväksyttävänä	..	..	..	..	19
Pidän osittain hyväksyttävänä	..	..	..	..	32
En hyväksy	..	..	..	..	18
Vastustan ehdottomasti	..	..	..	..	7
En osaa sanoa	..	..	..	..	23

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	..	..	..	..	52
Miehet	..	..	..	..	55
Naiset	..	..	..	..	48
15–24	..	..	..	..	61
25–34	..	..	..	..	59
35–44	..	..	..	..	49
45–69	..	..	..	..	46

f) Huugetestit työpaikoilla

	2002	2006	2010	2014	2018
Pidän täysin hyväksyttävänä	64	59	61	..	66
Pidän osittain hyväksyttävänä	26	30	28	..	24
En hyväksy	5	6	6	..	5
Vastustan ehdottomasti	2	2	2	..	2
En osaa sanoa	2	3	3	..	3

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	90	89	89	..	90
Miehet	88	88	88	..	87
Naiset	92	91	90	..	92
15–24	83	86	85	..	86
25–34	90	88	84	..	85
35–44	92	92	91	..	90
45–69	92	90	91	..	92

g) Poliisin oikeus esiintyä huumeiden ostajana (ns. valeosto-oikeus)

	2002	2006	2010	2014	2018
Pidän täysin hyväksyttävänä	77	76	74	..	65
Pidän osittain hyväksyttävänä	16	16	18	..	20
En hyväksy	3	3	4	..	5
Vastustan ehdottomasti	1	1	1	..	3
En osaa sanoa	2	3	4	..	7

Täysin tai osittain hyväksyttävänä pitävien osuus, %

	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	93	93	92	..	85
Miehet	92	91	91	..	84
Naiset	95	94	92	..	87
15–24	88	90	88	..	79
25–34	94	92	90	..	80
35–44	96	95	95	..	90
45–69	94	93	93	..	88

¹Vaihtoehto oli ennen vuotta 2018 "Korvaavien lääkkeiden (metadoni, buprenorfiini) käyttö heroiniiriippuvaisten hoidossa".

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 40. Kannabista pitäisi voida hankkia laillisesti 1998–2018, %

	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kyllä ¹	11	11	10	10	15	18
Vain lääkekäyttöön	..	..	..	40	51	54
Ei	89	90	90	49	34	28

Kyllä-vastanneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	11	11	10	10	15	18
Miehet	13	14	14	15	22	26
Naiset	8	7	6	6	7	10
15–24	21	24	16	17	24	27
25–34	16	14	17	23	29	34
35–44	6	8	10	12	16	18
45–69	6	5	5	3	6	8

Vain lääkekäyttöön-vastanneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Kaikki	..	..	..	40	51	54
Miehet	..	..	..	43	49	49
Naiset	..	..	..	38	53	59
15–24	..	..	..	44	48	50
25–34	..	..	..	44	49	48
35–44	..	..	..	46	53	58
45–69	..	..	..	35	52	57

¹Vuosina 2010, 2014 ja 2018 kysymys oli muotoiltu hieman eri tavalla: "Pitäisikö mielestäsi kannabista voida hankkia laillisesti?". Vastausvaihtoehdot olivat: "Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen", "Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön", "Ei mihinkään tarkoitukseen". Aikaisemmissa kyselyissä vastausvaihtoehdot olivat vain "Kyllä" tai "Ei".

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

TAULUKKO 41. Mielenpito siitä, mistä ja millä tavalla kannabista pitäisi voida hankkia 2010–2018, %

	Kyllä-vastanneiden osuus, %		
	2010	2014	2018
Ostamalla mistä tahansa kaupasta tai kioskista	1	2	4
Ostamalla erikoismyymälästä tai Alkosta	13	20	24
Ostamalla apteekista ilman reseptiä	9	14	16
Ostamalla apteekista lääkärin määräämällä reseptillä	47	60	67
Ostamalla internetistä	2	4	5
Osuuskuntaviljelyn (kannabisklubi) jäsenyyden kautta	..	..	17
Kasvattamalla itse	13	18	19
Muulla tavalla	2	3	3

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

www.tilastokeskus.fi/vastaa

Käyttäjätunnus

Salasana

Päihdetutkimus 2018 – vastaamalla vaikutat!

Kutsuimme sinut muutama viikko sitten osallistumaan päihteisiin liittyvään tutkimukseen. Mikäli olet jo vastannut kyselyyn, kiitämme aktiivisuudestasi! Jos et ole vielä ehtinyt vastata, se on nyt mahdollista myös paperilomakkeella.

Tutkimustulokset antavat parhaan kuvan päihteiden käytöstä ja niihin liittyvistä mielipiteistä vain, jos mahdollisimman monet vastaavat. Osallistumalla tutkimukseen varmistat, että tutkijat ja päätöksentekijät saavat työnsä tueksi luotettavaa tietoa. Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan myös **viisi 500 euron lahjakorttia** Verkkokauppaan (www.verkkokauppa.com).

Vastaa paperilomakkeella tai internetissä

Jos täytät tämän paperilomakkeen, palauta se 1.11.2018 mennessä oheisessa valmiiksi maksetussa kirjekuoressa Tilastokeskukseen.

Jos vastaat internetissä, löydät internetosoitteen sekä henkilökohtaiset tunnuksesi tämän sivun oikeasta yläkulmasta.

Antamasi tiedot ovat luottamuksellisia

Kysymyksiin vastataan nimettömänä. Tilastokeskus poistaa aineistosta kaikki tunnistetiedot, ennen kuin se luovutetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkijoille. Tulokset julkaistaan tilastoina ja taulukoina, joista ei voi tunnistaa yksittäisen henkilön vastauksia.

Yhteystiedot

Lisätietoja tutkimuksesta löydät internetistä osoitteesta www.thl.fi/paihdetutkimus ja www.tilastokeskus.fi/paihdetutkimus.

Tutkimuksen sisällöstä vastaavat THL:ssä Karoliina Karjalainen (puh. 029 524 7933) ja Pekka Hakkarainen (puh. 029 524 7161). Sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi.

Tiedonkeruun toteutuksesta vastaavat Tilastokeskuksessa Anna-Riikka Aarnio (puh. 029 551 3555) ja Päivi Hokka (puh. 029 551 3557). Sähköposti: paihdetutkimus@tilastokeskus.fi.

Kiitos yhteistyöstä!

Tilastokeskus

Jussi Heino
tilastojohtaja

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Terhi Kilpi
johtaja

Nuorisotutkimusverkosto

Sinikka Aapola-Kari
tutkimusjohtaja

Tietosuoja

Tilastokeskus on valtion virasto, joka tekee yhteiskuntaoloja kuvaavia tilastoja ja tutkimuksia. Päihdetutkimus on THL:n toteuttama tutkimushanke, jossa Tilastokeskus vastaa tiedon keräämisestä. Tutkimusaineistoa varten täydennämme antamiasi tietoja hallinnollisista rekistereistä saatavilla tiedoilla. Näitä tietoja ovat perhe- ja koulutustiedot, tulo- ja etuustiedot sekä väestölliset muuttujat (esimerkiksi ikä, sukupuoli, siviilisääty, äidinkieli ja aluetiedot).

Tilastokeskus luovuttaa aineiston THL:n tutkijoille tunnisteettomana. Tutkimukseen osallistuneiden tunnistaminen aineistosta ei ole mahdollista. Henkilötietojesi käsittelyoikeus Päihdetutkimuksessa perustuu Suomen lakiin ja EU:n tietosuoja-asetuksen tarkoittamaan yleiseen etuun. Tieteellisen tutkimuksen tietosuojailmoitus on nähtävissä osoitteessa www.thl.fi/paihdetutkimus. Kyselyn vastauksista muodostettu aineisto arkistoidaan tunnisteettomana myös Tampereen yliopiston yhteydessä toimivaan Tietoarkistoon jatkotutkimuksissa hyödynnettäväksi. Tietosuojavastaavan sähköpostiosoite on tietosuoja@thl.fi.

Lomakkeen täyttöohje

Vastaa kysymyksiin valitsemalla (rasti ruutuun) se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa **sinun** tilannettasi tai mielipidettäsi. Valitse jokaisesta kohdasta vain yksi vastausvaihtoehto, ellei toisin pyydetä.

Joissakin kysymyksissä pyydetään lisäksi kirjoittamaan vastaus sille varattuun tilaan. Jos kysymykseen sisältyy osia (a, b, c jne.), vastaa jokaiseen niistä erikseen.

Jos kysymykseen merkitsemäsi vaihtoehdon jäljessä pyydetään siirtymään johonkin tiettyyn kysymykseen, välissä oleviin kysymyksiin ei tarvitse vastata. Tarkista kuitenkin, että olet siirtynyt oikeaan kysymykseen.

OHJE ALKOHOLIANNOSTEN LASKEMISEKSI

KESKIOLUT, SIIDERI TAI LONG DRINK (n. 4,5 %)	Pullo	33 cl	Annoksia
	6 pulloa		6
	Tuoppi	50 cl	1.5
	4 tuoppia		6
	Kori	24 pulloa	24
VAHVA OLUT, IV OLUT TAI VAHVA SIIDERI (n. 5,5 %)	Pullo	33 cl	Annoksia
	5 pulloa		6
	Tuoppi	50 cl	1.8
	3 tuoppia		5.5
	Kori	24 pulloa	29
PUNA-, VALKO- TAI KUOHUVIINI (8–14 %)	Lasi	12 cl	Annoksia
	Iso lasi	24 cl	2
	½ pulloa	37 cl	3
	Pullo	75 cl	6
VÄKEVÄ VIINI (15–22 %)	Pieni lasi	8 cl	Annoksia
	½ pulloa	25 cl	3
	Pieni pullo	50 cl	6
	Pullo	75 cl	9
VÄKEVÄT JUOMAT (Yli 22 %)	Ravintola-annos	4 cl	Annoksia
	½ pulloa	25 cl	6
	Pullo	50 cl	13
	Pullo	70 cl	19

Jos käyttämäsi alkoholijuoma ei kuulu mihinkään edellä mainituista, vertaa sen likimääräistä vahvuutta esitettyihin juomiin ja arvioi annosmäärä sen perusteella.

1. Mikä on sukupuolesi?

- 1 ☐ Mies
2 ☐ Nainen
3 ☐ Muu

2. Minä vuonna olet syntynyt?**3. Mikä on pääasiallinen asuinpaikkasi?**

- 1 ☐ Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen)
2 ☐ Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki
3 ☐ 50 000–100 000 asukkaan kaupunki
4 ☐ Pienempi kaupunki
5 ☐ Maaseudun asutuskeskus tai taajama
6 ☐ Muu maaseutu

4. Mitkä ovat perhesuhteesi? Oletko:

- 1 ☐ Naimaton
2 ☐ Avoliitossa
3 ☐ Naimisissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa
4 ☐ Eronnut tai asumuserossa
5 ☐ Leski

5. Keitä asuu kanssasi samassa taloudessa?

- 1 ☐ Asun yksin
2 ☐ Asun perheeni kanssa
3 ☐ Asun muiden henkilöiden kanssa

6. Asuuko kanssasi omia tai puolisosi alaikäisiä lapsia?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ Ei

7. Mikä on peruskoulutuksesi?

- 1 ☐ Osa kansa- tai peruskoulua tai vähemmän
2 ☐ Kansakoulu tai kansalaiskoulu
3 ☐ Peruskoulu tai keskikoulu
4 ☐ Ylioppilastutkinto

8. Mikä on ammattikoulutuksesi?

- 1 ☐ Ammattikoulu
2 ☐ Ammatillinen opisto
3 ☐ Ammattikorkeakoulu tai muu alempi korkeakoulututkinto
4 ☐ Ylempi korkeakoulututkinto
5 ☐ Akateeminen jatkotutkinto
6 ☐ Ei mikään näistä

9. Poltatko savukkeita, sikareita tai piippua?

- 1 ☐ Kyllä, päivittäin
 2 ☐ Kyllä, lähes päivittäin
 3 ☐ Kyllä, poltan silloin tällöin
 4 ☐ Olen polttanut aiemmin, mutta olen lopettanut
 5 ☐ En ole polttanut koskaan

10. Käytätkö nuuskaa?

- 1 ☐ Kyllä, päivittäin tai lähes päivittäin
 2 ☐ Kyllä, käytän silloin tällöin
 3 ☐ Olen käyttänyt aiemmin, mutta olen lopettanut
 4 ☐ Olen kokeillut muutaman kerran
 5 ☐ En ole koskaan kokeillut tai käyttänyt nuuskaa

11. Käytätkö sähkösavukkeita tai vastaavia vaporisaattoreita (esim. "vape pen")?

- 1 ☐ Kyllä, päivittäin tai lähes päivittäin
 2 ☐ Kyllä, käytän silloin tällöin
 3 ☐ Olen käyttänyt aiemmin, mutta olen lopettanut
 4 ☐ Olen kokeillut muutaman kerran
 5 ☐ En ole käyttänyt koskaan → Siirry kysymykseen 15.

12. Ovatko käyttämäsi sähkösavukkeet tai vaporisaattorit (esim. "vape pen") sisältäneet:

	Aina tai useimmiten	Joskus	Ei koskaan	En tiedä
a) nikotiinia?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) jotain muuta vaikuttavaa ainetta, mitä? _____	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) pelkästään makuaineita?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

13. Oletko käyttänyt sähkösavukkeita seuraavista syistä:

	Kyllä	En
a) koska se on halvempaa kuin tupakointi?	1 ☐	2 ☐
b) koska se on terveellisempää kuin tupakointi?	1 ☐	2 ☐
c) lopettaaksesi tupakoinnin?	1 ☐	2 ☐
d) muusta syystä, mistä? _____	1 ☐	2 ☐

14. Ovatko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana käyttämäsi sähkösavukkeet sisältäneet:

Mikäli et ole käyttänyt sähkösavukkeita viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, siirry kysymykseen 15.

	Kyllä	Ei
a) tupakkamakua?	1 ☐	2 ☐
b) jotain muuta makua, mitä? _____	1 ☐	2 ☐

15. Oletko joskus nauttinut jotain alkoholijuomaa?

Alkoholijuomia ovat mm. keskiolut, vahva olut, siideri, long drink -juomat, viinit ja väkevät alkoholijuomat. Älä laske alkoholijuomaksi enintään 2,8 % alkoholia sisältäviä juomia kuten esim. ykkösolutta.

- 1 ☐ Kyllä, viimeisten 30 päivän aikana
- 2 ☐ Kyllä, viimeisten 12 kuukauden aikana
- 3 ☐ Kyllä joskus, mutta en viimeisten 12 kuukauden aikana
- 4 ☐ En koskaan → Siirry kysymykseen 21.

16. Kuinka usein juot alkoholijuomia?

- 1 ☐ Päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 ☐ 4–5 kertaa viikossa
- 3 ☐ 2–3 kertaa viikossa
- 4 ☐ Kerran viikossa
- 5 ☐ 2–3 kertaa kuukaudessa
- 6 ☐ Noin kerran kuukaudessa
- 7 ☐ Muutaman kerran vuodessa
- 8 ☐ 1–2 kertaa vuodessa
- 9 ☐ Harvemmin kuin kerran vuodessa → Siirry kysymykseen 20.

17. Kuinka monta annosta alkoholia tavallisesti juot niinä päivinä, jolloin käytät alkoholia?

Katso ohjeet annosten laskemiseksi lomakkeen sivulta 2.

- 1 ☐ 1–2 annosta
- 2 ☐ 3–4 annosta
- 3 ☐ 5–6 annosta
- 4 ☐ 7–9 annosta
- 5 ☐ 10–13 annosta
- 6 ☐ 14 annosta tai enemmän

18. Kuinka usein juot kerralla...

jos olet nainen: neljä annosta tai enemmän?

jos olet mies: kuusi annosta tai enemmän?

Katso ohjeet annosten laskemiseksi lomakkeen sivulta 2. Jos olet muunsukupuolinen, voit valita itse, kumman annosmäärän mukaan vastaat kysymykseen.

- 1 ☐ Vähintään 4 kertaa viikossa
- 2 ☐ 2–3 kertaa viikossa
- 3 ☐ Noin kerran viikossa
- 4 ☐ 1–3 kertaa kuukaudessa
- 5 ☐ 3–10 kertaa vuodessa
- 6 ☐ 1–2 kertaa vuodessa
- 7 ☐ Harvemmin tai en koskaan

19. Kuinka monta annosta joit sinä päivänä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, jolloin joit eniten alkoholia (olutta, siideriä, viiniä, väkeviä tai mitä tahansa alkoholijuomaa)?

Katso ohjeet annosten laskemiseksi lomakkeen sivulta 2.

- 1 Join _____ annosta
- 2 En ole juonut alkoholia viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana

20. Oletko ollut humalassa, ja jos olet, minkä ikäisenä olit ensimmäisen kerran humalassa?

- 1 Olin _____ vuoden ikäinen
- 2 En ole koskaan ollut humalassa

Seuraavat kysymykset koskevat erilaisia huumeisiin ja muihin päihteisiin liittyviä asioita.
Pyydämme sinua ottamaan niihin kantaa.

21. Ovatko huumeet mielestäsi ongelma:

	Ei lainkaan ongelma	Vähäinen ongelma	Kohtalainen ongelma	Suuri ongelma
a) maassamme?	1 <input type="text"/>	2 <input type="text"/>	3 <input type="text"/>	4 <input type="text"/>
b) asuinalueellasi?	1 <input type="text"/>	2 <input type="text"/>	3 <input type="text"/>	4 <input type="text"/>

22. Pelkäätkö joutuvasi väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi?

- 1 Kyllä
- 2 En
- 3 Vaikea sanoa

23. Pitäisikö huumeiden käytöstä mielestäsi rangaista? Jos kyllä, millä tavalla?

- 1 Ei pitäisi rangaista
- 2 Kyllä, sakkorangaistuksella
- 3 Kyllä, vankeusrangaistuksella
- 4 Kyllä, muulla tavalla, miten? _____

24. Mitä mieltä olet seuraavista asioista?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Vaikea sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
a) Huumeita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia	1 <input type="text"/>	2 <input type="text"/>	3 <input type="text"/>	4 <input type="text"/>	5 <input type="text"/>
b) Marihuanan ja hasiksen käyttö tulisi olla sallittua	1 <input type="text"/>	2 <input type="text"/>	3 <input type="text"/>	4 <input type="text"/>	5 <input type="text"/>

25. Jotkut huumausainepoliittiset toimenpiteet ovat herättäneet keskustelua ja väittelyä. Mitä mieltä olet seuraavista toimenpiteistä tai palveluista?

	Pidän täysin hyväksyttävänä	Pidän osittain hyväksyttävänä	En hyväksy	Vastustan ehdottomasti	En osaa sanoa
a) Huumeiden käyttäjille tarkoitetut terveysneuvontapisteet (joissa voi vaihtaa käytetyt ruiskut ja neulat puhtaisiin välineisiin)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) Korvaavien lääkkeiden (metadoni, buprenorfiini) käyttö opioidiriippuvaisten hoidossa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c) Huumeiden käyttäjille tarkoitetut pistohuoneet/käyttöhuoneet (yliannosten vähentämiseksi ja käytön ehkäisemiseksi julkisilla paikoilla)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
d) Huumausaineen anonymi testausmahdollisuus laboratoriossa (myrkytystapausten välttämiseksi)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
e) Naloksonin (vasta-aine opiaattien yliannostukseen) jakaminen käyttäjille ja heidän lähipirilleen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
f) Huumetestit työpaikoilla	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
g) Poliisin oikeus esiintyä huumeiden ostajana (ns. valeosto-oikeus)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

26. Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?

	Ei lainkaan riskiä	Vähäinen riski	Kohtalainen riski	Suuri riski
a) Polttavat yhden tai useampia askeja savukkeita päivässä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) Juovat itsensä humalaan ainakin kerran viikossa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) Kokeilevat kannabista kerran tai kaksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d) Käyttävät kannabista säännöllisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
e) Kokeilevat ekstaasia kerran tai kaksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f) Käyttävät ekstaasia säännöllisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
g) Kokeilevat amfetamiinia kerran tai kaksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
h) Käyttävät amfetamiinia säännöllisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
i) Kokeilevat heroiniä kerran tai kaksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
j) Käyttävät heroiniä säännöllisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
k) Käyttävät reseptilääkkeitä väärin kerran tai kaksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
l) Käyttävät reseptilääkkeitä väärin säännöllisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
m) Käyttävät muuntohuumeita kerran tai kaksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
n) Käyttävät muuntohuumeita säännöllisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

27. Tulisiko seuraavista teoista mielestäsi rangaista vai ei?

	Ei tulisi rangaista	Tulisi rangaista
a) Kannabiksen käyttö	1 ☐	2 ☐
b) Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö	1 ☐	2 ☐
c) Lääkkeiden ostaminen katukaupasta	1 ☐	2 ☐
d) Kannabiskasvien kasvattaminen	1 ☐	2 ☐
e) Huumaavaa ainetta sisältävien sienien poimiminen	1 ☐	2 ☐
f) Huumeiden hankkiminen internetistä	1 ☐	2 ☐
g) Kokaiinin lähettäminen postitse	1 ☐	2 ☐

28. Pitäisikö mielestäsi kannabista voida hankkia laillisesti?

- 1 ☐ Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen
- 2 ☐ Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön
- 3 ☐ Ei mihinkään tarkoitukseen → Siirry kysymykseen 30.

29. Mistä ja millä tavalla kannabista pitäisi voida hankkia?

	Kyllä	Ei
a) Ostamalla mistä tahansa kaupasta tai kioskista	1 ☐	2 ☐
b) Ostamalla erikoismyymälästä tai Alkosta	1 ☐	2 ☐
c) Ostamalla apteekista ilman reseptiä	1 ☐	2 ☐
d) Ostamalla apteekista lääkärin määräämällä reseptillä	1 ☐	2 ☐
e) Ostamalla internetistä	1 ☐	2 ☐
f) Osuuskuntaviljelyn (kannabisklubi) jäsenyyden kautta	1 ☐	2 ☐
g) Kasvattamalla itse	1 ☐	2 ☐
h) Muuten, miten? _____	1 ☐	2 ☐

30. Jos huumeiden käyttö ei olisi laitonta, olisitko kiinnostunut kokeilemaan tai käyttämään:

	Kyllä, käyttämään	Kyllä, kokeilemaan	En	En osaa sanoa
a) hasista tai marihuanaa?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) ekstaasia?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) heroiniä?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

Huumeiden tarjonta ja käyttö

31. Tunnetko henkilökohtaisesti ihmisiä, jotka käyttävät huumeita?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En

32. Onko sinulle tarjottu joko ilmaiseksi tai ostettavaksi jotain huumausainetta?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ Ei → Siirry kysymykseen 34.

33. Kuinka monta kertaa viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana sinulle on tarjottu jotain huumausainetta Suomessa:

	Ei kertaakaan	1–2 kertaa	3–5 kertaa	6–9 kertaa	10 kertaa tai enemmän
a) ilmaiseksi?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) ostettavaksi?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

34. Kuvitellaan, että haluaisit hankkia seuraavia aineita. Kuinka vaikeaa tai helppoa sinun olisi saada hankituksi 24 tunnin sisällä:

	Mahdotonta	Melko vaikeaa	Melko helppoa	Hyvin helppoa	En osaa sanoa
a) kannabista?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) muuta huumausainetta?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c) huumaavia lääkkeitä (esim. opioideja tai bentsodiatsepiineja)?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
d) dopingaineita?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

35. Oletko joskus kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta (kuten hasista, marihuanaa, amfetamiinia, heroiinia tai muita vastaavia aineita)?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En → Siirry sivulle 14 kysymykseen 47.

36. Oletko joskus elämäsi aikana kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita ja jos olet, minkä ikäisenä kokeilit ensimmäisen kerran ja minkä ikäisenä viimeksi käytit:

Laita rasti ruutuun kaikkien niiden aineiden kohdalla, joita olet kokeillut tai käyttänyt ja kirjoita ikä viivalle.

	Kyllä	Ikä ensimmäisellä kerralla	Ikä viime kerralla
a) hasista ("hasaa", "laattaa", "lätää")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
b) marihuanaa ("kukkaa", "ruohoa", "maria")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
c) amfetamiinia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
d) metamfetamiinia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
e) heroiniä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
f) buprenorfiinia (Subutex, Suboxone, Temgesic) muutoin kuin korvaushoidossa?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
g) metadonia muutoin kuin korvaushoidossa?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
h) muita opioideja huumeena (esim. tramadoli, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini)?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
i) kokaiinia tai crackia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
j) releiviiniä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
k) LSD:tä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
l) ekstaasia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
m) GHB:tä ("gammaa") tai GBL:ää ("lakkaa")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
n) MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
o) synteettisiä kannabinoideja ("JWH:ta", "jehovaa")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
p) huumaavia sieniä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
q) muuta ainetta, mitä? _____	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana

37. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta?

- 1 ☐ Kyllä
- 2 ☐ En → Siirry kysymykseen 47.

38. Mitä aineita olet kokeillut tai käyttänyt viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Laita rasti ruutuun kaikkien niiden aineiden kohdalla, joita olet kokeillut tai käyttänyt.

	Kyllä
a) Hasista ("hasaa", "laattaa", "lätää")?	☐
b) Marihuanaa ("kukkaa", "ruohoa", "maria")?	☐
c) Amfetamiinia?	☐
d) Metamfetamiinia?	☐
e) Heroiinia?	☐
f) Buprenorfiinia (Subutex, Suboxone, Temgesic) muutoin kuin korvaushoidossa?	☐
g) Metadonia muutoin kuin korvaushoidossa?	☐
h) Muita opioideja huumeena (esim. tramadoli, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini)?	☐
i) Kokaiinia tai crackia?	☐
j) Releiviiniä?	☐
k) LSD:tä?	☐
l) Ekstaasia?	☐
m) GHB:tä ("gammaa") tai GBL:ää ("lakkaa")?	☐
n) MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja?	☐
o) Synteettisiä kannabinoideja ("JWH:ta", "jehovaa")?	☐
p) Huumaavia sieniä?	☐
q) Muuta ainetta, mitä? _____	☐

39. Mistä olet saanut tai hankkinut käyttämäsi huumeet viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

	Aina tai useimmiten	Joskus	En koskaan
a) Ystäviltä tai ystävien ystäviltä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b) Tutuilta diilereiltä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c) Kadulta/festareilta/klubeilta (ennalta tuntemattomilta diilereiltä)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d) Darknet-kauppapaikasta	1 ☐	2 ☐	3 ☐
e) Avoimesta verkosta (ei darknet-kauppapaikoista)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
f) WhatsAppin kautta myyiltä diilereiltä/ystäviltä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
g) Muiden sosiaalisen median sovellusten (esim. Facebook, Snapchat, Instagram, Tinder jne.) kautta myyiltä diilereiltä/ystäviltä	1 ☐	2 ☐	3 ☐
h) Valmistamalla tai kasvattamalla itse	1 ☐	2 ☐	3 ☐
i) Muualta	1 ☐	2 ☐	3 ☐

40. Oletko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En → Siirry kysymykseen 42.

41. Mitä aineita olet kokeillut tai käyttänyt ja kuinka monena päivänä viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana?

Laita rasti ruutuun kaikkien niiden aineiden kohdalla, joita olet kokeillut tai käyttänyt ja kirjoita päivien määrä viivalle.

	Kyllä	
a) Hasista ("hasaa", "laattaa", "lätkeä")?	☐	→ ____ päivänä
b) Marihuanaa ("kukkaa", "ruohoa", "maria")?	☐	→ ____ päivänä
c) Amfetamiinia?	☐	→ ____ päivänä
d) Metamfetamiinia?	☐	→ ____ päivänä
e) Heroiinia?	☐	→ ____ päivänä
f) Buprenorfiinia (Subutex, Suboxone, Temgesic) muutoin kuin korvaushoidossa?	☐	→ ____ päivänä
g) Metadonia muutoin kuin korvaushoidossa?	☐	→ ____ päivänä
h) Muita opioideja huumeena (esim. tramadoli, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini)?	☐	→ ____ päivänä
i) Kokaiinia tai crackia?	☐	→ ____ päivänä
j) Releiviiniä?	☐	→ ____ päivänä
k) LSD:tä?	☐	→ ____ päivänä
l) Ekstaasia?	☐	→ ____ päivänä
m) GHB:tä ("gammaa") tai GBL:ää ("lakkaa")?	☐	→ ____ päivänä
n) MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja?	☐	→ ____ päivänä
o) Synteettisiä kannabinoideja ("JWH:ta", "jehovaa")?	☐	→ ____ päivänä
p) Huumaavia sieniä?	☐	→ ____ päivänä
q) Muuta ainetta, mitä? _____	☐	→ ____ päivänä

Kannabis

42. Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana olet käyttänyt hasista tai marihuanaa?

- 1 ☐ Päivittäin
2 ☐ Vähintään kerran viikossa
3 ☐ 1–3 kertaa kuukaudessa
4 ☐ 3–10 kertaa vuodessa
5 ☐ 1–2 kertaa vuodessa
6 ☐ En ole käyttänyt viimeisten 12 kuukauden aikana → Siirry kysymykseen 47.

43. Onko kannabiksen käyttösi:

- 1 ☐ enimmäkseen viihdekäyttöä
2 ☐ enimmäkseen lääkekäyttöä
3 ☐ yhtä paljon molempia?

44. Mistä olet saanut tai hankkinut käyttämäsi kannabiksen viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

	Aina tai useimmiten	Joskus	En koskaan
a) Olen ostanut sen	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b) Joku on tarjonnut minulle	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c) Olen kasvattanut sen itse	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d) Olen tuonut sen ulkomailta	1 ☐	2 ☐	3 ☐
e) Muulta, mistä? _____	1 ☐	2 ☐	3 ☐

45. Kuinka usein nautit käyttämäsi kannabiksen:

	Aina tai useimmiten	Joskus	En koskaan
a) polttamalla?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b) höyrystämällä sähkösavukkeella tai sähkösavukkeen tapaisella vaporisaattorilla (esim. "vape pen")?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c) höyrystämällä muulla vaporisaattorilla?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d) syömällä tai juomalla?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
e) muulla tavalla, millä? _____	1 ☐	2 ☐	3 ☐

46. Kuinka usein:

	Ei koskaan	Harvoin	Silloin tällöin	Melko usein	Hyvin usein
a) olet käyttänyt kannabista aamulla ennen puoltapäivää?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) olet käyttänyt kannabista yksin ollessasi?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c) sinulla on ollut vaikeuksia muistamisessa, kun olet käyttänyt kannabista?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
d) ystäväsi tai perheenjäsenesi ovat kehottaneet sinua vähentämään kannabiksen käyttöäsi?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
e) olet yrittänyt vähentää tai lopettaa kannabiksen käyttöäsi ja epäonnistunut siinä?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
f) sinulla on ollut kannabiksen käytöstäsi johtuvia ongelmia (riita, tappelu, onnettomuus, huono koulumenestys tms.)?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

KAIKKI JATKAVAT TÄSTÄ

47. Tunnetko henkilökohtaisesti ketään kannabiksen kasvattajaa?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En

48. Oletko itse kasvattanut kannabista?

- 1 ☐ En koskaan → Siirry kysymykseen 51.
2 ☐ Kyllä joskus, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana
3 ☐ Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana

49. Kuinka monta satoa kannabista olet kasvattanut?

- 1 ☐ En ole vielä saanut ensimmäistä satoa valmiiksi
2 ☐ Yhden sadon
3 ☐ 2–5 satoa
4 ☐ 6–10 satoa
5 ☐ Yli 10 satoa

50. Minkä ikäisenä kasvatit kannabista ensimmäisen kerran?

____-vuotiaana

Lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö

Lääkkeillä tarkoitetaan ainoastaan reseptillä saatavia lääkkeitä, muun muassa unilääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai vahvoja kipulääkkeitä. Lääkkeiden käyttöä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen on esimerkiksi lääkkeen käyttäminen ilman lääkärin määräystä, suurempina annoksina tai eri tarkoituksiin kuin on määrätty.

51. Oletko joskus kokeillut tai käyttänyt lääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En → Siirry kysymykseen 66.

52. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt lääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En → Siirry kysymykseen 66.

53. Oletko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt lääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En

Bentsodiatsepiinien ei-lääkinnällinen käyttö

Seuraavat kysymykset koskevat esimerkiksi unilääkkeinä tai rauhoittavina lääkteinä käytettävien bentsodiatsepiinien (kuten Diapam, Oxepam, Tenox, Xanor, Temesta tai Dormicum) ei-lääkinnällistä käyttöä.

54. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt bentsodiatsepiineja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En → Siirry kysymykseen 60.

55. Kuinka usein olet käyttänyt bentsodiatsepiineja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

- 1 ☐ 4 kertaa viikossa tai useammin
2 ☐ 2–3 kertaa viikossa
3 ☐ 2–4 kertaa kuukaudessa
4 ☐ Kerran kuukaudessa tai harvemmin

56. Oletko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt bentsodiatsepiineja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En → Siirry kysymykseen 58.

57. Kuinka monena päivänä olet käyttänyt bentsodiatsepiineja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana?

Käytin ____ päivänä

58. Viimeksi kun käytit bentsodiatsepiineja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen, millä tavoin sait tai hankit ne?

- 1 ☐ Apteekista henkilökohtaisella reseptillä
2 ☐ Apteekista väärennetyllä reseptillä
3 ☐ Puolisolta, ystävältä tai muulta läheiseltä
4 ☐ Ostamalla katukaupasta tai muulta vieraalta henkilöltä
5 ☐ Tilaamalla internetistä (ilman reseptiä)
6 ☐ Muualta, mistä? _____

59. Oletko käyttänyt bentsodiatsepiineja päihtyäksesi?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En

Opioidien ei-lääkinnällinen käyttö

Seuraavat kysymykset koskevat kipulääkkeinä käytettävien opioidien (kuten Tramadol, Panacod tai Oxynorm) ei-lääkinnällistä käyttöä.

60. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt opioideja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En → Siirry kysymykseen 66.

61. Kuinka usein olet käyttänyt opioideja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

- 1 ☐ 4 kertaa viikossa tai useammin
2 ☐ 2–3 kertaa viikossa
3 ☐ 2–4 kertaa kuukaudessa
4 ☐ Kerran kuukaudessa tai harvemmin

62. Oletko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt opioideja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

- 1 ☐ Kyllä
2 ☐ En → Siirry kysymykseen 64.

63. Kuinka monena päivänä olet käyttänyt opioideja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana?

Käytin ____ päivänä

64. Viimeksi kun käytit opioideja ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen, millä tavoin sait tai hankit ne?

- 1 ☐ Apteekista henkilökohtaisella reseptillä
- 2 ☐ Apteekista väärennetyllä reseptillä
- 3 ☐ Puolisolta, ystävältä tai muulta läheiseltä
- 4 ☐ Ostamalla katukaupasta tai muulta vieraalta henkilöltä
- 5 ☐ Tilaamalla internetistä (ilman reseptiä)
- 6 ☐ Muualta, mistä? _____

65. Oletko käyttänyt opioideja päihtyäksesi?

- 1 ☐ Kyllä
- 2 ☐ En

Muut aineet

66. Oletko joskus kokeillut tai käyttänyt liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita päihtymistarkoituksessa?

- 1 ☐ Kyllä
- 2 ☐ En → Siirry kysymykseen 69.

67. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita päihtymistarkoituksessa?

- 1 ☐ Kyllä
- 2 ☐ En → Siirry kysymykseen 69.

68. Oletko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita päihtymistarkoituksessa?

- 1 ☐ Kyllä
- 2 ☐ En

Eri aineiden samanaikainen käyttö

Samanaikaisella käytöllä tarkoitetaan kahden tai useamman aineen käyttöä yhdessä tai peräkkäin lyhyen ajan sisällä (esimerkiksi yhden päivän aikana). Kysymyksessä 36 on lueteltu tässä osiossa tarkoitettuja huumausaineita. Lääkkeillä tarkoitetaan esimerkiksi unilääkkeinä tai rauhoittavina lääkkeinä käytettäviä bentsodiatsepiineja (esim. Diapam, Oxepam, Tenox, Xanor), kipulääkkeinä käytettäviä opioideja (esim. Tramadol, Panacod, Oxynorm) sekä muita keskushermostoon vaikuttavia reseptilääkkeitä.

69. Oletko käyttänyt vähintään kahta eri ainetta samanaikaisesti (esimerkiksi alkoholia ja lääkkeitä, huumausaineita ja alkoholia, kahta eri huumausainetta/lääkettä)?

- 1 ☐ En koskaan → Siirry kysymykseen 71.
- 2 ☐ Kyllä joskus, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana → Siirry kysymykseen 71.
- 3 ☐ Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana

70. Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana olet käyttänyt:

	Vähintään kerran viikossa	1–3 kertaa kuukaudessa	3–10 kertaa vuodessa	1–2 kertaa vuodessa	En kertaakaan
a) lääkkeitä samanaikaisesti alkoholin kanssa?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) lääkkeitä samanaikaisesti huumausaineiden kanssa?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c) hasista tai marihuanaa samanaikaisesti alkoholin kanssa?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
d) muita huumausaineita samanaikaisesti alkoholin kanssa?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
e) kahta tai useampaa huumausainetta samanaikaisesti?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
f) lääkkeitä, alkoholia ja huumeita samanaikaisesti?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

Dopingaineet

Dopingaineilla tarkoitetaan lihasmassan lisäämiseksi, urheilusuorituksen parantamiseksi ja/tai ulkonäön muokkaamiseksi otettuja anabolisia steroideja, testosteronia ja näiden johdannaisia, kasvuhormoneja, kasvutekijöitä, beeta2-agonisteja, istukkahormoneja ja antiestrogeeneja.

71. Mitä mieltä olet seuraavista asioista?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Vaikea sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
a) Dopingaineita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b) Dopingin käyttö pitäisi säätää Suomessa lailla rangaistavaksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

72. Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?

	Ei lainkaan riskiä	Vähäinen riski	Kohtalainen riski	Suuri riski
a) Kokeilevat anabolisia steroideja kerran tai kaksi	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) Käyttävät anabolisia steroideja säännöllisesti	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

73. Oletko joskus elämäsi aikana kokeillut tai käyttänyt dopingaineita liikuntasuorituksen, voiman tai ulkonäön parantamiseen?

- 1 ☐ Kyllä
- 2 ☐ En → Siirry kysymykseen 78.

74. Oletko joskus elämäsi aikana kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita (ei lääkärin sinulle määräämiä) ja jos olet, minkä ikäisenä kokeilit ensimmäisen kerran ja minkä ikäisenä viimeksi käytit?

Laita rasti ruutuun kaikkien niiden aineiden kohdalla, joita olet kokeillut tai käyttänyt ja kirjoita ikä viivalle.

	Kyllä	Ikä ensimmäisellä kerralla	Ikä viime kerralla
a) Testosteronia tai testosteronijohdannaisia	1 ☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
b) Anabolisia steroideja	1 ☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
c) Kasvuhormonia tai kasvutekijöitä	1 ☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
d) Klenbuterolia	1 ☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
e) Efedriiniä	1 ☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
f) Muuta dopingainetta, mitä? _____	1 ☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana

75. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita (ei lääkärin sinulle määräämiä)?

	Kyllä	En
a) Testosteronia tai testosteronijohdannaisia	1 ☐	2 ☐
b) Anabolisia steroideja	1 ☐	2 ☐
c) Kasvuhormonia tai kasvutekijöitä	1 ☐	2 ☐
d) Klenbuterolia	1 ☐	2 ☐
e) Efedriiniä	1 ☐	2 ☐
f) Muuta dopingainetta, mitä? _____	1 ☐	2 ☐

76. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten dopingaineiden käyttötapaasi?

- 1 ☐ Kertakokeilu
 2 ☐ Kuuriluontoista (käytössä taukoja)
 3 ☐ Jatkuvaa (käytössä ei taukoja)

77. Mihin tarkoitukseen ensisijaisesti käytät (tai aiemmin käytit) dopingaineita?

- 1 ☐ Suorituksen parantamiseen
 2 ☐ Voiman lisäämiseen
 3 ☐ Ulkonäön parantamiseen
 4 ☐ Muuhun, mihin? _____

Terveys ja liikunta

78. Mitä mieltä olet nykyisestä terveydentilastasi?

- 1 ☐ Erittäin hyvä
 2 ☐ Melko hyvä
 3 ☐ Keskinkertainen
 4 ☐ Melko huono
 5 ☐ Erittäin huono

79. Onko lääkäri määrännyt sinulle sairauden hoitoon seuraavia lääkkeitä:

	Kyllä, viimeisten 12 kk:n aikana	Kyllä, mutta ei viimeisten 12 kk:n aikana	Ei koskaan
a) unilääkkeitä?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b) vahvoja kipua lievittäviä lääkkeitä (opioideja)?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
c) rauhoittavia lääkkeitä?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
d) masennuslääkkeitä?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
e) stimuloivia lääkkeitä (esim. tarkkaavaisuushäiriön hoitoon)?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
f) buprenorfiinia (esim. Subutex, Suboxone) tai metadonia korvaushoitoon?	1 ☐	2 ☐	3 ☐

80. Onko sinulla ollut terveysongelmia, joiden uskot aiheutuneen:

	Kyllä, viimeisten 12 kk:n aikana	Kyllä, mutta ei viimeisten 12 kk:n aikana	Ei koskaan	En käytä kyseistä ainetta
a) alkoholin käytöstäsi?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) huumeiden käytöstäsi?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstäsi?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d) eri aineiden samanaikaisesta käytöstä?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
e) dopingaineiden käytöstäsi?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

81. Oletko ollut hoidossa alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytön vuoksi?

- 1 ☐ En
- 2 ☐ Kyllä, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana
- 3 ☐ Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana

82. Kuinka monta kertaa viikossa harrastat urheilua tai liikuntaa?

- 1 ☐ En harrasta liikuntaa → Siirry kysymykseen 85.
- 2 ☐ Harvemmin kuin kerran viikossa
- 3 ☐ 1–2 kertaa viikossa
- 4 ☐ 3–4 kertaa viikossa
- 5 ☐ 5–7 kertaa viikossa
- 6 ☐ 8 kertaa viikossa tai useammin

83. Onko liikunta sinulle ensisijaisesti:

Vaihtoehdot 2–4 tarkoittavat vähintään puoli tuntia kestävää yhtämittaista liikuntaa, jolloin sykkeesi nousee selvästi ja hikoilet.

- 1 ☐ hyötyliikuntaa
- 2 ☐ omaehtoista kuntoilua tai urheilua
- 3 ☐ kilpailua (urheilulisenssillä)
- 4 ☐ ammattimaista huippu-urheilua?

84. Mikä on ensisijainen liikuntalajisi?

---

85. Oletko nykyisin:

- 1 ☐ palkansaaja, kokopäivätyössä
- 2 ☐ palkansaaja, osapäivätyössä
- 3 ☐ maatalousyrittäjä tai työssä perheen maatilalla
- 4 ☐ muu yrittäjä
- 5 ☐ työtön tai lomautettu
- 6 ☐ eläkkeellä
- 7 ☐ opiskelija
- 8 ☐ vanhempainlomalla, hoitovapaalla
- 9 ☐ hoidat kotia
- 10 ☐ muu vaihtoehto, mikä? _____

86. Oletko ollut työtön viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

- 1 ☐ En ole ollut työtön
- 2 ☐ Olen ollut työtön yhteensä _____ kuukautta

Onko sinulla mielessäsi vielä jotakin tärkeää, jonka haluaisit tuoda tässä yhteydessä esille?

KIITOKSET VASTAAMISESTA!

**Palauta kyselylomake oheisessa valmiiksi maksetussa
palautuskuoressa Tilastokeskukseen.**